SALI
29
I İNCİKÂNUN
1936

TAN EVİ
İstanbul, Ankara caddesi
TELEFON: 24318, 24319, 24310
TELGRAF: TAN, İSTANBUL
IKINCI YIL — No. 610
5 KURUŞ

TAN

BAŞMUHARRİRİ: AHMET EMİN YALMAN

Bugün:

5 incide: Anadoludan Istanbula işsiz akını var

T. R. Aras Atinada Hararetle Karşılandı

Iki devlet umumî siyasette daima beraber yürüyor

H. Vekâleti G. Sekreteri

Rifat Menemencioğlu dün Paristen şehrimize gelmiştir

Metaksasla T. R. Aras arasında samimî konuşmalar

[TAN MUHABİRİ TELEFONLA BİLDİRİYOR]

Atina, 28 — Türkiye Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Aras bu sabahki trenle saat 11 i çeyrek geçe Lârisa istasyonuna geldi. İstasyonda Hariciye daimî müsteşarı Mavrudis ile Türkiye Elçisi Ruşen Eşref Apaydın Yugoslavya ve Romanya Elçileri tarafından karşılandı.

Hariciye Vekilimiz bilâhare Yunan Başbakanı Metaksasla beraber Büyük Britanya oteline gitti. Ve yarım saat kadar orada beraberce kaldı.

Tevfik Rüştü Aras öğle yemeğini sefarette hususî surette yedi, saat dörtte Metaksas tekrar otele gelerek Hariciye Vekilimizi ziyaret etti. Ve kendisile bir buçuk saat kadar konuştu.

Hariciye Vekilimiz şerefine Başvekil Metaksas Büyük Britanya otelinde bir akşam ziyafeti verdi. Ziyafet çok samimî bir haya içinde geç vakite kadar devam etti. Türkiye Hariciye Vekili iki gün burada kalacak ve ihtimal çarşamba günü Romanya vapurile İstanbula hareket edecektir. Türkiye Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Arasın Paristen döner ken buraya uğramasına ve Yunan ri caline beynelmilel siyasetle Cenevre Paris müzakereleri hakkında izahat vermesine büyük ehemmiyet atfedilmektedir.

Tevfik Rüştü Aras, Başvekil Metaksasla yaptığı muhtelif mülâkatlar da beynelmilel umumî siyaset hakkında kendisine izahat vermiştir.

Atina ve bütün Yunan matbuatı Tevfik Rüştü Arasın Atina ziyaretini büyük bir ehemmiyetle tebarüz ettirmektedir ve beynelmilel siyasette iki devletin beraber yürüdüğüne bu ziyaretin bir delil olduğunu kaydetmektedirler.

Yarın akşam Büyük Britanya otelinde Tevfik Rüştü Aras şerefine Başvekil Metaksas resmî bir ziyafet verecektir.

Rasim Şakir ÇEÇEN

Rifat Menemencioğlu geldi

Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Arasın riyasetindeki heyette murahhas olarak giden Hariciye Vekâleti umumî kâtibi Numan Rifat Menemenci oğlu ile diğer zevat dün sabahki ekspresle şehrimize gelmişlerdir.

Numan Rifat Menemencioğlu, yol yorgunluğu dolayısile dün evinde istirahat etmiştir. Bugün Ankaraya hareket ederek Cenevre ve Paris müzakereleri hakkında hükûmete izahat verecektir.

Atatürk Rejimi

Ahmet Emin YALMAN

Dahiliye Vekili ve Halk Partisi Umumî Kâtibi Şükrü Kaya, cumartesi akşamı Ankarada mühim bir siyasî nutuk söylemiştir. Bu nutukta bugünkü Atatürk siyasî rejiminin etraflı bir tarifi vardır.

Şükrü Kayanın izahına göre Türk milleti, sultanların keyfî istibdadına ve dinî taassuba dayanan idare şeklinin tam bir tecrübesini kendi neflerinin tam bir tecrübesini kendi neflerinde yapmıştır. Bu iradenin memleketi ölüme sürüklediğini gözile görmüştür. Aleyhteki kat'î hükmü en acı ve hazin tecrübeler neticesinde vermiştir.

Bunun yerine tutulacak kurtuluş yolunu, Türk tarihinin en müşkül dakikasında Atatürk göstermiştir. Halk için halkla beraber yürümek...

Bu yolda bir gidişin umumî adı demokrasidir. Ancak mevcut demokrasisi rejimlerinde, milletin ekseriyerasi rejimlerinde, milletin ekseriyetinin reyini kazanan insanlar, memleketi muayyen bir müddet idare ederler. Bu suretle şekil itibarile idare, milletin ekseriyeti namına döner. Fakat demokrasi mefhumunun tahakkuku için bu kâfi değildir. Bu nevi bir rejim hakikatte bir nevi diktatörlüktür. Atatürk inkılâbı ise her nevi diktatörlüğü reddeden bir rejimdir.

Yeni demokrasi idealimiz

Atatürk rejimi, demokrasinin mânası, mefhumu, tatbiki hakkında yepyeni bir ideal kurmuştur. Bu ideale göre halkın umumî hayata karışması, yalnız bir mebus seçmek ve ona muayyen bir müddet için vekâlet vermek suretile olmıyacaktır.

Halk, işleri her zaman bizzat mürakabe ve tenkit mevkiinde bulunaktır. İsmi bilinmiyen en hücra köy

(Arkası 10 uncuda)

Sancak ve zihniyetler

Ankara, 28 (Tan muhabirinden) — Falih Rıfkı Atay bugün Ulus'ta "Sancak ve zihniyetler" serlevhası altında bir başmakale neşretmiştir. Bu makaleyi aynen veriyorum:

1921 denberi Fransız mümessillerinin Sancak politikasındaki hedefleri ne olduğunu biliyoruz. Bu hedefler,

(Arkası 10 uncuda)

Seyhan Gene Taşıyor

Adana, 28 (TAN muhabirinden) — Seyhan nehri tekrar kabarmağa başlamıştır. Bugün 2,18 yükselmiştir. Seyhanın daha çok kabaracağı tahmin edilmektedir. Halk büyük heyecan içindedir. Herkes ihtiyaten evlerinde eşya toplamakta ve kaçmağa hazırlanmaktadır. Bir kısım evler su altında kalmıştır.

Ceyhan nehri de taşmıştır. Kısmen Çukurovayı kaplamaktadır.

Başvekil Ziraat Vekâletinde

Ankara, 28 (TAN) — Başvekil İsmet İnönü, bugün öğleden sonra Ziraat Vekâletine gelerek bir müddet meşgul olmuşlardır.

Kar fırtınası durdu

Evvelki gün başlıyan kar fırtınası, dün şiddetini kaybetmiştir. Soğuk azalmakla beraber kar durmuştur. Bugün karın devamı ihtimali azdır. Fırtına dindiği için Büyükderede bekliyen vapurlar dün yollarına devam etmişlerdir. . .

Fon Papen'in Macaristanda Siyasî temasları

Budapeşte, 28 (A.A) — Naib Horty bu sabah Von Papeni kendi otomobili ile otelden Gödöllö şatosuna götürmüştür. İki gün sürecek olan av esnasında Naibin Von Papen ile uzun uzadıya görüşmesi muhtemeldir. Elyevm Avusturyada bulunan Daranyi - Vilabalaton gölünde bulunan Dekanyanın müzakerelere iştirak etmiyecekleri kaydedilmektedir.

Dantzig'te Tevkifler

Dantzig, 28 (A.A) — Siyasî zabıta, 22 Kânunuevvelde muhalif nasyonal — Alman fırkasının kâtibi Alman mebuslardan Demm'i yeniden tevkif etmiştir. Bu tevkifin sebepleri meçhuldür.

Dantzig Nasyonal Sosyalist fırkası azasından olup bir kaç gün evvel tevkif edilmiş olan 20 kişi Dantzigdeki muhalefet mahafili ile temaslar da bulunmuş olmakla itham edilmektedirler.

TAN'ın Yılbaşı hazırlıkları

Üçüncü sayfamızda Yılbaşından itibaren neşrine başlıyacağımız yeni tefrikalara, röportajlara, yazılar, ve resimlere dair geniş tafsilât bulacaksınız.

Avrupa Sulhünün Düğüm noktası İspanya harbindedir

Almanların Gönüllüleri Geri Çekmeleri Gerektir

Londra, 28 (Radyo - Tan — Bütün Avrupanın sulhü Almanya ile Sovyet Rusya, İtalya ve Portekizin Fransa ile İngiltere tarafından her devletin İspanyadaki gönüllülerini geri almak için vuku bulan teşebbüsüne bağlı sayılıyor.

Siyasî mehafil, Almanya tarafından Fransız — İngiliz tekliflerinin kabulü keyfiyetinin mevcut gerginliği izale edeceğini ve umumî müzakerelerin açılmasını kolaylaştıracağını ilâve etmektedirler.

Ayni mahafil, İspanyaya gönüllü gönderilmesi meselesi hakkındaki teşebbüslerin yalnız Berlin hükûmeti nezdinde yapılmış olduğunu ve İngiltere ile Fransanın diğer devletlerin de ayni vechile hareket etmeleri şartiyle icabeden tedbirleri almıya âmade olduklarını ehemmiyetle kaydetmektedirler.

25 bin Alman İspanyada

Berlin, 28 (A.A.) — Röyter ajansı, Fransız mahfellerinin General Franko kıtaatiyle birlikte İspanya muharebelerine iştirak eden Almanların adedini 20, 25 bin olarak tahmin ettikleri ni bildirmiştir. Berlinin salâhiyettar mahfelleri bu haberin tamamen uydurma olduğunu bildirmektedirler.

Almanya süratle cevap vermiyecek

Hitler Fransız ve İngiliz notalarını müstacel mahiyette addeder görünmektedir. Ne kendisi ve ne de Fon Neurath, bu notaları tetkik için kıtalarına fasıla vermiş değildirler. Bu notaların bugün hariciye nezareti eklâmınca tercüme edildikten sonra B. Hitlere verilmesi muhtemeldir.

Palos gemisinden haber yok

Hamburg, 28 (A.A.) — Alenburg kumpanyası, Bilbao'ya götürülmüş olduğu söylenilen Palos gemisinden, yeni hiç bir haber almamıştır. Palosun Sevillaya gitmek üzere 17 kânunu evvelde Hamburgtan hareket etmiş olduğu beyan edilmektedir.

Alman mahafilinde İspanya ile yapılan ticaret ile alâkadar olan deniz nakliyatı kumpanyalarının kaçakçılık gibi telâkki edilebilecek hiç bir navlu

(Arkası 10 uncuda)

İngilterenin Yeni Harp Gemileri

Londra, 28 (A.A.) — Daily Expres gazetesinin yazdığına göre, İngiltere, önümüzdeki ay tezgâha koyacağı beşinci Jorj ve Gal Prensi adındaki iki drednottan başka Londra ve Vaşington deniz anlaşmalarının hitamında bir büyük zırhlı daha yaptıracaktır. Bu zırhlı dünyanın en son sistem ve en kuvvetli gemisi olacak ve sekiz milyon İngiliz lirasına çıkacaktır.

Istiklâl Marşı Şairi

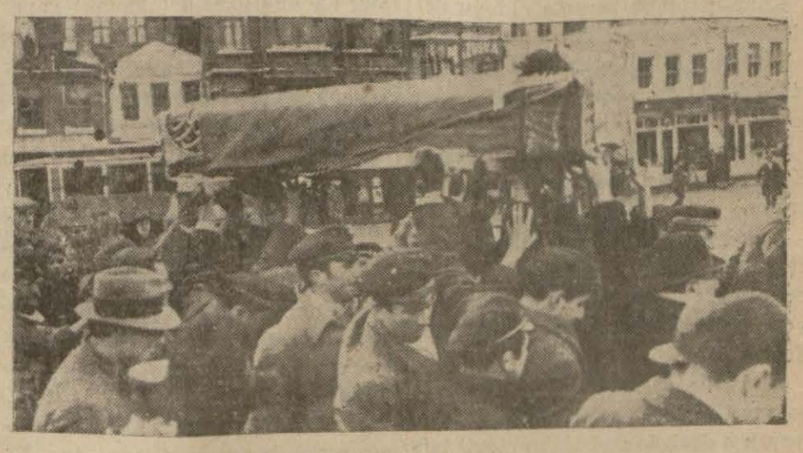

Cenaze eller üzerinde taşınıyor

Akifin cenazesi tezahüratla kaldırıldı

Vefatını büyük bir teessürle yazdığımız İstiklâl marşı şairi üstat Mehmet Akif, dün con candan ve büyük bir merasimle defnedilmiştir.

[Cenaze merasimine ait tafsilât 10 uncu sayfamızdadır]

Dil Tetkikleri

Halk etimolojisi üzerinde araştırmalar

Halk etimolojisinin çok zengin ve tipik bir misali olan Albistan kelimesi üzerinde geniş ve ilmî etimolojiye başlamadan evvel yine halk etimolojisi bakımından tetkikimize devam etmek hem faydalı hem de lüzumludur. Halk etimolojisi yer adlarının tarihini ve yaşadıkları semantik hayatı öğrenmek yolunda başvuracağımız önemli kaynaklardandır. O bize yalnız kelimenin veya ismin geçirdiği safhaları öğretmekle kalmaz. Halk Rejyönalizm'inin yaşadığı Psiko - Sosyolojik dalgaların renkleri ve ışıkları hakkında da bilgiler ve sezgiler verir.

Niçin bir devirde Albistan dediler? Ve niçin sonra bir devir geldi ki onda bu memleketin adı Ilbistin oldu? İlbistin'i hangi içtimaî zihniyet bir metatez ile İlbistin yaptı. Ve nihayet neden Elbustan dediler?

Tetkiki anlaşılır bir vuzuha erdirmek için biraz da halk etimolojisinden bahsetmek lâzımdır.

Halk etimolojisi

F. de Saussure halk etimolojisini şöyle tarif etmiştir "Şaşırtıcı bir kelimeyi; (malûm bir şeye bağlamak suretiyle) takribi izah teşebbüsüdür. (1)" Bu âlime göre; halk etimolojisini ilk bakışta analoji'den ayırmak kabil değildir. Halbuki analojide esas rasyoneldir. Ve muhakkak bir kaideye uydurmak sadakati ve bağlılığı vardır. Halk etimolojisine gelince; o her hangi bir ilme veya kaideye dayanmayı hatırına bile getirmez.

Bu büyük Fransız lengüistinin, yukarıya aldığım satırları halk etimolojisinin dayandığı oynak bazı büyük bir kat'iyetle ifade etmiştir. Filhakika halk etimoloji yaparken ilmî ve maşerî hiç bir esasa istinat etmez. Vereceği izah asla objektif değildir. O; kelime ile oynarken yalnız kendi psişizm'ine tâbidir. Ve kelimenin kazanacağı yeni hüviyette bu psişizm'i dokuyan faktörlerin az çok hepsinin rengi bulunur.

Halk psişizm'i bir nevi içtimaî mayalaşma (fermentation) mahsulü olduğu için vakit vakit tahavvül eder. Çok Kompleks olan bu varlık içinde etimoloji bakımından bizi ilgiliyen başlıca tesisler şunlardır;

1) — Halk zihniyeti
2) —Rejyonalizm "Bölgecilik"
3) — Hümör
4) — Folklor (folklor), an'ane (totem, tabu dahil)
5) — Association "tedaî"
6) — Ve bunların besleyip idare ettiği analoji.

Bu tesislerin izahları burada yer tutmaz. Yalnız bunlarla öğreneceğimiz kaide şudur: Halk etimolojisi egoizmi ve keyfi okşıyan, ilim ve kaide düşünmiyen bir analoji'dir.

Iki şekli vardır:

1) — Kelimeye morfolojisini değiştirmeden mana uydurmak,

2) — Kelimeye morfolijisini az çok değiştirerek mana uydurmak.

Birincisinin misalleri şunlardır:

Kahramanlığın revaçta olduğu devirde Albistan = Yiğitler yurdu.

Yayla hayatının makbul olduğu devirde Albistan = Dağ ve tepeler memleketi.

Ikincinin misali çoktur. Ben yalnız Kütahya ve Ankara isimlerini vereceğim.

Kütahya: Eski devirlerde Sumer dininin Anadoluyu da baştanbaşa hükmü altında tutan litürjik dilinde gud - ea olmak gerekti. Bunun manası şudur:

Gud = Boğa, kuvvetli, kahraman, cessur (2). Mücerret bir Allah tanımıyan o devirde gud bizim şimdi kut dediğimiz şeydi. Idikut'ta gördüğümüz gibi.

EA: Suların, akıl ve ferasetin Tanrısı idi. Şu halde gudea "Ea" nın kuvveti, kudreti demek olurdu. Veyahut sadece kutlu Ea demek idi. Ikinci Sumer devletinin müessisi ve bütün Sumerin en kahraman ve yüksek siması; Gudea ismini taşıyordu. Etiler devrinde bu şehrin adına ne demişlerdi bilmiyorum. Klâsik devrin Kotaion adında ana kelime olan kot'u C. Autran aşağıdaki gibi izah eder.

"Kot bir kahraman adıdır. Lidya - Etrusk âlemlerine ait müşterek bir adtır. Paflagonya, Kabadokya ve Trakya ve Trova'lıların yaşadığı her yerde bu adı taşıyan sülâleler hükümran olmuştur. Bunun ve Koth yazılan şeklinin iptidaî kökü Kut-e, Kuth-e' dir. (3). Bu kelimenin azyanik yani Anadolu olması muhakkaktır. Greklere de aynen geçmiştir.

Devir ve zihniyete göre değişen manalar

Bu izahtan da anlaşıldığı üzere Trova ve eski Yunan devirlerinde halk psişizmi daha fazla kahramanlığa mütemayil olduğu için Gud Ea adını eski manası ile ve pek az bir farkla Sumer devrinde olduğu gibi yaşatmıştır.

Mevlâna Celâlettini Ruminin felsefesi ve fars dili Kütahya civarında da hükmetmiye başlayınca halk kelimeyi kısalar yurdu manasına gelmek üzere Kutahiyye yaptılar. Şimdiki Psiko - Sosyoloji onun etimolojisinin aslını bulacaktır. Ankara da bu şeklin dirik misallerindendir. Bu da Sumer Litürjik dilinde ank ve ra'dan terekküp ediyordu. Ank, EA'nın ikinci ismi idi. Ra ise esas ve Rap manasına geliyordu. Ankra suların Tanrısı ve Konkre manada suların tekarrür ettiği yer demek idi.

Farslar Ankaraya hâkim oldukları zaman halk psişizmi'inde şiır ve şarabın üstün bir yeri vardı. O zaman Engûri diye bir kelime çıkardılar. Bu; çok nefis şarap veren Ankara üzümünden mülhem idi ve Ankara adına da çok benzediği için bir müddet tutundu. Romalıların Embleme'i olan Ancyre (Ankür okunur. Gemi demiri manasınadır) pek benzediği Ankara adının yerini tutar gibi oldu. Bu suretle halk etimolojisinin mekanizmasını öğrenmiş bulunuyoruz.

Devir devir ve zihniyete göre değişen bu manaların hiç biri ebedî değildir. Bunları izahtan maksadım bir kelimenin veya yer adının ilmî etimolojisini yaparken manaların geçirmesi muhtemel değişiklikleri gözönüne serebilmektir. Gerçekte meselâ Ankara adının etimolojisi ancak şudur:

(1) (2) (3) (4) (5)
Ankara: ağ + an + ak + ar + ağ

(1) Ağ: Ana köktür. Su anlamındadır.

(2) An: Mananın bir obje muhitinde görünmesini ve taşmasını ifade eder.

(3) Ak: Su anlamının; muhitinde görünüp taştığı objedir. Ve:

Uçü bir arada (ağ + an + ak) ve tabiî bir alternansla (akanak) yapar ki bugün Konya havalisinde yaşıyan manası fazla suları akıtan, savan yer ve hark demektir.

(4) Ar: Anlamın tekarrürünü,

(5) Ağ: Mananın taayyün ettiğini ve isimlendiğini bildiren elemandır.

Şu halde Ankara muhitinde sabit ve mukarrer bir su taşkınlığı ve cereyanı bulunan bir yer demek olur. Ve Ankaranın topoğrafik vaziyeti ve Paleo - Jeografisi bize bu çok eski Türk sitesinin bir su şehri olduğunu göstermektedir.

Baykal'ın çıktığı (Yenisey) e kavuşan nehrin adı da Ankara'dır. Bu su bu adını bitişik bulunduğu toprak parçasından yani Ankara bölgesinden alır. (4)

Ileride yine ilmî etimolojiye dönmek şartiyle şimdi yeniden Albistan kelimesine ve onun halk etimolojisi bakımından tetkikine devam edeceğiz.

(1) F. de Saussure. (Cours de Linguistique générale) S. 238
(2) Deimel. Glossar.
(3) C. Autran, (Introduction a l'étude Critique du nom propre Grec, S. 5.48.550.
(4) Reclus coğrafyası.

Ankarada Parti Murahhaslarına ziyafet

Ankara vilâyeti Parti Kongresi münasebetile Vali ve Parti Başkanı Nevzat Tandoğan tarafından murahhaslar şerefine bir ziyafet verildiğini yazmıştık. Yukariki resim, ziyafetten bir intibaı tesbit ediyor.

Sahtekârlık suçlularından ikisi dün tevkif edildi

Tahkikat Yeniden Genişletiliyor

Icra dairelerinin müdürlerinin ve memurların imzalarını taklit suretiyle yapılan sahtekârlık hakkındaki tahkikata dün de devam edilmiştir.

Suçlular şimdilik Istefan, Agop, Kalo, Ahmet, Mehmet, Fotoğrafçı Eftim, Halil, Hristi, Agop Barsalyan ve Sarıyaniden ibarettir.

Polis ikinci şube direktörlüğü dün Agopla Kalo hakkındaki tahkikatı bitirmiş ve kendilerini müddeiumumiliğe vermiştir.

Tahkikatı idare eden müddeiumumî muavinlerinden Sabri bunları Sultanahmet sulh birinci ceza mahkemesine vermiş ve ikisi hakkında tevkif kararı almıştır. Mevkuflar, tahkikatın derinleştirilmesi için tekrar polise verilmişlerdir.

Zabıta, dün de suçlulardan bir kaçını yakalamıştır. Tahkikat inkişaf ettikçe bunlar hakkında tevkif kararı alınacaktır.

Taklit edilen mühürler

Müddeiumumî muavini Sabri şimdiye kadar yaptığı tahkikatta icraların mühürleri taklit edilmiş dört vesika elde etmiştir. Bunlardaki mühürlerin evvelâ sabun üzerine kazılarak yapıldığı zannedilmişse de sonradan klişe olarak hazırlandıkları anlaşılmıştır. Bu sahtekârlık işini ilk defa müddeiumumiliğe tapu sicil muhafızlığı haber verdiği ve kâtiplerden Ihsan vasıtasiyle ilk müzekkereyi müddeiumumiliğe gönderdiği için bu sahtekârlıkla muhafızlığın alâkası yoktur. Bununla beraber müddeiumuminin elinde 1300 yılından evvel haczedilmiş (6) emlâke ait tapudan verilmiş müzekkereler de vardır. Bunlar hakkında da ayrıca tahkikat yapılmaktadır.

Sicil Muhafızlığının uyanıklılığı

Sahtekâr şebekenin Kadıköy sicil muhafızlığına da müracaat ettiklerini yazmıştık. Bunlar her ihtimale karşı muhafızlığa bizzat müracaat etmekten çekindikleri için yaptıkları sahte vesikayı posta ile göndermişlerdir. Eğer muhafızlık farkına varmaz ve kendi kendine muameleyi yürütürse o vakit işlerine devam edeceklermiş. Fakat muhafızlığın uyanıklığı bunların foyalarını derhal meydana çıkarmış ve sahtekârlığından şüphe edilen vesika müddeiumumiliğe verilmiştir. Muhafızlığın bize verdiği malûmata göre, Kadıköy sicil muhafızlığınca verilen vesika bir mübadile tafviz edilmiş bir eve aittir.

Buğday fiyatı düşüyor

Kayseri ve Eskişehirden Mütemadiyen Un Geliyor

Buğday piyasasında hissolunur derecede düşüklük görülmektedir. Dün sabah piyasa gevşek olarak açılmış ve öğleden sonra biraz hararetlenmiştir. Şehrimize bol miktarda buğday gelmektedir. Dün, yüz kırk üç vagonda 2160 ton buğday gelmiştir. Bunun iki bin yetmiş tonu Anadoludan ve doksan tonu Trakyadan gönderilmiştir. Bu suretle İstanbulun buğday stoku gün geçtikçe artmaktadır.

Havaların kışlamış olmasına rağmen şehirde ihtiyacı fazlasile karşılıyacak buğday mevcuttur. Dün gelen buğdaylar kâmilen satılmıştır. Yüzde 1 — 2 çavdarlılar 6,75 ile 6,85 kuruş arasında satılmıştır. 5 — 6 çavdarlılar 6,50 — 6,60 kuruş, 9—10 çavdarlılar 6 — 6,25 kuruş 20 — 25 çavdarlılar 6 kuruşa müşteri bulmuştur. Ziraat Bankası silolarından henüz piyasaya buğday çıkarılmamıştır. Her gün gelen miktar arttıkça bankanın buğdaylarına şimdilik ihtiyaç kalmıyacağı ve fiyatların da daha bir miktar düşerek tamamen normal şekilde kalacağı tahmin olunmaktadır.

Şehrimize un geliyor

İstanbulda geçen hafta buğday piyasasının yükselmesi ve un fiyatlarının artması üzerine Kayseri ve Eskişehirden şehrimize un gelmiye başlamıştır. Dün de Kayseriden on beş ton un ve on beş ton kepek gelmiştir. Kayseri unları cinsine göre çuvalı 600 — 720 kuruş arasında fiyat bulmaktadır.

Cavdar fiyatları yüksek

Çavdar fiyatları beş para yükselmiştir. Avrupa için istekli alıcı vardır. Dün beş vagonda yetmiş beş ton çavdar gelmiş ve 5,50 kuruşa satılmıştır. Dün gelen yüz elli ton arpa 4,32 kuruştan vçerilmiştir.

Barsak ticaretimiz

Yerli barsak ticaretimiz gün geçtikçe ehemmiyet almıya başlamıştır. Iki senedenberi kısmen Italyaya ihraç edilmekte olan işlenmiş barsaklarımıza Almanya hararetli bir alıcı olmuştur. Barsaklar Almanyaya fıçı ile gönderilmekte ve iyi fiyatlarla satılmaktadır. Amerikanın da bu sene memleketimizden barsak alacağı piyasada duyulmuş ise de barsak fiyatları henüz yükseklik göstermemiştir.

Prost Parise döndü

Şehircilik mütehassısı Prost, dün akşam Parise hareket etmiştir. Prost, İstanbul şehri avanprojesini hazırlamış bulunmaktadır. Pariste proje üzerinde çalışacak ve tekrar gelecektir.

Mekteplerde Üç günlük Yılbaşı tatili

Yılbaşı münasebetiyle mektepler ayın 30 uncu günü akşamı tatil edilecektir. Pazartesi gününden itibaren tekrar derslere devam edilecektir.

MEKTEPLERDE YENİ ŞUBELER

Maarif Müdürlüğü, bu yıl ortamek- [illegible] Maarif Vekâletine bildirmiştir. Ilâve edilen şubelerle tehacümün önüne geçilmiştir. Bir sınıfta en çok kırk beş talebe bulunmaktadır.

ORTA TEDRİSAT KADROSU

Orta tedrisat kadrolarındaki bütün açıklar doldurulmuştur. Haydarpaşa lisesi coğrafya muallimi Macit Galatasaray lisesi coğrafya muallimliğine, Selçuk San'at Enstitüsü idare memurluğuna Mübeccel, Üsküdar Kız Enstitüsü coğrafya muallimliğine Mefharet tayin edilmişlerdir.

Kumar Oynuyorlarmış!

Lotarya denilen bir nevi kumar oynattıkları için Balat civarında üç kişi yakalanarak adliyeye verilmişlerdir. Her üç lotaryacı da birer ay hapse mahkûm olmuşlardır.

Ortaköy Fıkaraperver Cemiyetinin Çalışmaları

Ortaköy Fıkaraperver Cemiyeti kongresi, evvelki gün toplanmışlardır. Kongrede cemiyetin bir yıllık faaliyeti konuşulmuştur. Cemiyet, ilk mekteplerde bulunan yoksul elli yavruyu baştan ayağa kadar giyindirmek, 10 aileye devamlı suretle aylık para ve her gün ekmek tahsisi, 200 fakir mekteplinin bir senelik kırtasiye ve kitap ihtiyacının temini, köy yoksullarına 10,000 kilo kömür tevzii, yine birçok yoksullara naktî yardımda bulunmak, 100 den fazla muhtacine erzak yiyecek dağıtmak ve nihayet köydeki 23 ve 39 ncu ilk okullarda aç ve yoksul (110) yavruya her gün, senei tedrisiye nihayeti ne kadar devam etmek üzere, sıcak yemek tevzii, gibi hayırlı işler başarmıştır.

Çocuk Tiyatrosu Rağbet Görüyor

Çocuk Tiyatrosu bu sene çok rağbet görmüştür. Maarif Müdürlüğü, her mektep talebesinin tiyatroya gidebilmesi için bir program hazırlamaktadır. Her mektep sıra ile Cumartesi ve Çarşamba günleri Çocuk Tiyatrosuna gidecektir.

Posta merkez Müdürlükleri Faaliyete geçti

Posta ve Telgraf idaresinde yeni teşkilât kanununun tatbikatına başlanmıştır. Yeni teşkilâtta başmüdürlükler kaldırılmıştır. Yerine merkez müdürlükleri ihdas edilmiştir. İstanbul başmüdürlüğü de, İstanbul merkez müdürlüğü olmuştur. Başmüdür Mazhar, merkez müdürü olmuştur.

Sokak Ortasında İki Yaralı

Dün gece biri Fatihte, diğeri Çemberlitaşta olmak üzere sokak ortasında iki yaralı bulunmuştur. Bunların ikisi de başlarından yaralıdır. Yapılan tahkikat, ikisinin de fazla sarhoşluk yüzünden yere düşerek yaralandıklarını göstermiştir.

TAKVİM ve HAVA

29 Birincikânun SALI

Bugünkü Hava: KAPALI

Rasat merkezlerinden verilen malûmata göre; bugün memleketimizde umumî hava vaziyeti şöyledir: Rüzgâr cenubî istikametten ve hafif kuvvette esecektir. Umumi olarak gökyüzü kısmen bulutlu geçecektir. Kar ihtimali vardır.

Dünkü hava

Dün, hava akşama kadar kapalı olarak geçmiştir. Sıcaklık asgarî sıfır, azamî 4 derecedir.

12 nci ay	Gün: 364	Kasım: 52
1355 Hicri		1352 Rumi
Şevval: 15		16 Birincikânun
Güneş: 7.25	— Öğle	12.16
Ikindi: 14.36	— Akşam:	16.49
Yatsı: 18.28	— Imsâk:	5,38

Siyaset âlemi

İngilterede Puritanizm

İngilterede ötedenberi nüfuzu kuvvetli olan Klerikal sınıfının sesi, son günlerde biraz fazlaca yükseldi. İngiltere Baş Piskaposu ve ruhanî reisi sayılan doktor Lang, sabık kral aleyhinde şiddetli tenkitler ve muahezelerde bulunmuş, diğer piskaposlar de ona uyarak buna mümasil nutuklar söylemişlerdi.

Telgraflara göre Kanterburi Baş Piskaposu radyo ile İngiliz milletine hitaben söylediği bir nutukta komünizme hücum etmiş ve yeni kralın zamanında İngilterede Puritanism'in tekrar revaç bulacağını anlatmıştır.

Maksadın ne olduğunu anlamak için İngiliz tarihine bir göz atılırsa on altıncı asırda protestanların papasları arasında nisbeten ileri fikirli bir cemaatin zuhur ettiği görülür. Bunların maksadı, İngiltere kilisesine, Romadan ayrılmayı müteakip hurafelere dayanan, geri ve süflî itiyatlardan ve ayinlerden "temizlemek„ti. Bu itibarla Puritan temizleyici ve temizlik taraftarı sayılır. Bu hareket kilise ricalinden halk sınıfları arasına yayılmış, daha sonra kilise haricinde kalan unsurlara karşı tatbik edilen bir cereyan mahiyetini almış ve kilisecilik taassubunu ifade eder olmuştu.

Bu taassup 1660 ta bir aksülâmel uyandırmış ve Puritan tabiri ile alay edilir, Puritanlar istihza ile karşılanır olmuşlardı.

Kanterburi Baş Piskaposu yeni devirde Puritanism'in revaç bulacağını söylemekle din kayıtlarının eskisi gibi sıklaşacağını ve din ahlâkının kuvvet bulacağını anlatmak istemiştir.

Bu sözlerin sabık kral hakkında tazammun ettiği tarizin göze çarpması mümkün değildir.

Bundan İngiltere Klerikallerin ellerine düşen fırsatı istismar edecekleri anlaşılmaktadır.

Klerikallerin bu hattı hareketi takip ettikleri sırada Loyd Corc gibi eski bir liberal siyasinin sabık krala gönderdiği telgrafta bilhassa Sekizinci Edvarda karşı hürmetinin artmış olduğunu söylemesi dikkate değer. Ve yeni Puritonism cereyanının İngiliz siyasileri arasında muhalifler bulacağını gösterir.

İspanyadaki gönüllüler meselesi:

İspanya harbini, umumî bir harp olmaktan çıkarmak için düşünülen çare, alâkadar devletleri İspanyadaki tebaalarını geri çekmiye davet etmekti. İngiltere ile Fransa; Almanya, İtalya, Rusya ve Portekiz devletlerine bu yolda birer nota göndermiş ve bu notanın cevabını beklemiye başlamışlardı.

Bu notaların verilmesindenberi siyasî müşahitlerin verdikleri malûmata göre İtalya, İspanya işlerinden yavaş yavaş kendini sıyırmaktadır. Fakat Almanya buna muhalif şekilde hareket ediyor ve İspanyaya olan müdahalesini genişletiyor.

Alâkadar devletlerin, bilhassa Almanyanın vereceği cevap, bütün Avrupa mahafili tarafından en derin merakla beklenmektedir. Çünkü Avrupanın sulhü verilecek bağlı gibidir.

Almanya, müdahale siyasetini takibe devam ettiği takdirde ihtimalki Fransa da ademi müdahale siyasetini bırakarak yavaş yavaş müdafaa siyasetini tutacak ve İspanya hâdiselerinin kendi menfaatlerine uygun bir şekil alması için uğraşacaktır.

Avrupa sulhü, muhakkak ki, tehlikeli günler geçiriyor.

Ömer Rıza DOĞRUL

BİRKAÇ SATIRLA

Bina ve arazi vergilerile birlikte hususi idarelerce alınan tayyare resimleri Tayyare Cemiyetine verilmiyerek mahallî mal sandıklarına yatırılacaktır.

•

Finlândiya hükûmeti İstanbul konsolosluğuna Mukoyu tayin etmiş ve yeni konsolos şehrimize gelmiştir

•

Maarif yardım sandığı İkincikânunun ikisinde senelik kongresini Üniversitede yapacaktır. Bu kongreye sandığa yazılı ve yazısız bütün muallimler geleceklerdir.

SON HABER

İspanyada şiddetli muharebe oluyor Madrit kuvvetleri ilerliyor

Hükûmetçiler âsilerin taarruzunu püskürttüler

Londra, 28 (TAN) — Madrit cephesinin cenubunda şiddetli muharebeler olmuş ve hükûmet kuvvetleri ilerlemiştir. Şehrin cenubunda da vuku bulan muharebeler asilerin püskürtülmesile neticelenmiş bulunuyor.

Bugün de şehir asiler tarafından bombardıman edilmiştir. Asiler Aragon'da ve Govadel Jaloda ilerlemeler kaydediyorlar.

Dün sabah General Varela ordusunun sağcenahına karşı anî bir taarruz yapmışlardır. Dün topçu düellosu da olmuştur. Asilerin Madrit - Barselon yolunu borbardımanları çok şiddetli idi. Dün âsilerin altı tangı Manzanaresi geçmiye teşebbüs etmiş. Fakat geri sürülmüş ve tanklar pusuya düşmüştür.

Asiler dün Madridin en şen mahallesi olan Lalatinayı bombardıman ettiler. Halk bodrumlara iltica etmiştir.

Madrit muhareblerinin en şiddetlisi

Madrit, 28 (A.A.) — Havas ajansının muhabiri B. Jean Rollin, dün Madrit önünde vukua gelmiş olan muharebeler hakkında aşağıdaki tafsilâtı vermektedir.

Dünkü muharebe, payitahtın muhasarasımdanberi vukua gelmiş olan muharebelerin en şiddetlisi olmuştur. Asiler, Casa del Campo yakımında kâin Manzanaresi aştıktan sonra şehrin garbma doğru ilerliyorlardı. Hükûmet kuvvetleri ise Useta mevkiinin cenubuna iki kilometre mesafede kâin bir noktadan ilerliyorlar ve bu suretle âsi kuvvetlerinin sağ cenahını tehdit ediyorlardı.

Bu muharebe, Frankonun Faslıları, beynelmilel müfrezenin efradı arasında göğüs göğüse yapılan çetin bir muharebe olmuştur. Saat 18.30 da hükûmetçiler, âsilerin taarruzlarını durdurmıya muvaffak olmuşlardır. Asilerin Casa del Campo'ya taarruz ettikleri zamanda hükûmetçiler de Manzanaresin cenubunda kâin olup payitahta Puenta de la princesa ile bağlı bulunan Barrio de uersa'ya doğru bir taarruz icra ediyorlardı.

Ingiltere sefareti Valensiyada

Londra, 28 (A.A.) — Madritteki İngiliz sefareti, Valencia'ya nakledilmiştir.

Sovyet tankları

Salamanka, 28 (A.A.) — Şimal ordusu, Potez tipinde üç bombardıman tayyaresinin Ternel mıntakasında yere düşürüldüğü haberini bildirmektedir. Milislerin birçok hücumu püskürtülmüştür. Milis kuvvetleri muharebe meydanında Sovyet mamulâtından birkaç tank terkederek kaçmışlardır. Asilerin hükûmet kuvvetlerinin diğer bir taarruzunu da püskürttükleri ve hükûmetçilerin 62 ölü bırakarak kaçtıkları haber verilmektedir.

Asilerin işgal ettikleri .. .. yerler temizlendi

Madrit, 28 (A.A.) — Müdafaa konseyinin tebliğinde ezcümle deniliyor ki:

Asilerin Madrit cephesine karşı yaptıkları toplu hücum tamamile akamete uğramıştır. Düşman saldırşı bilhassa Del Campo mıntakasında şiddet göstermiştir. Bu mıntakada asilerin mütevali hücum dalgaları göstadelasdan Corgne yoluna kadar ilerlemiye muvaffak olmuşlardır. Fakat az zaman sonra Cümhuriyetçiler şiddetli bir mukabil taarruza geçerek asiler tarafından istilâ edilmiş olan bütün araziyi temizlemişlerdir. Geceye doğru Corgne yolu tamamile kurtarılmış ve aravakaş, Poznelo, Hunnero mevkileri ile olan muhabere hattı yeniden tesis edilmişti. Düşman ağır zayiata uğramıştır. Yirmi tank ğtinam ettik. Cümhuriyetçiler, Toledo yolu üzerinde ve Villa Frank ile Getofe arasında kâin mühim bir asî mevkiini zaptetmişlerdir. Gudalajara cephesinde alominos ve Salle mevkilerini zapteddik.

Ingiliz askeri Hint mağaza'arını yağma etti!

Londra, 28 (A.A.) — "Daily Telegraph" gazetesi, Ingiliz kıtaatı Hint mağazalarını yağma ediyor, başlığı altında Bombaydan aldığı bir haberi neşretmektedir. Bu habere göre, Wiltshire alayının birinci taburuna mensup 300 Ingiliz askeri 30 - 40 kişilik gruplar halinde Aoel yortusunun arifesinde ve yortu günü Hint mağazalarına tecavüzlerde bulunmuşlardır.

Bunlardan bir grup Funell oteline girerek otel sahibine hücum etmişler, mobleden bir kısmını tahrip eylemişlerdir. Otel sahibi telefonla yardım istemiş, fakat gelen küçük bir kıta bir şey yapamayınca polis müdahale etmiş ve mütecaviz askerleri sopa ile dağıtmıştır. Yortu günü de İngiliz askerleri cebren içki tedarik etmek için bir takım dükkânlara girmişlerdir.

Hindistan Millî Kongresinde

Bombay 28 (Rodya-TAN) — Hindistan millî kongresi 50 inci toplantısına başladı. Celsede her şeyden evvel Hindistanın yeni kanunu esasîyi istemediği ve bu kanunun millî emelleri tahakkuk ettirmediği ileri sürüldü.

Bugün Gandi iki senelik sükûttan sonra ilk defa beyanatta bulunarak yeniden siyaset işlerine karışmıya cağını söylemiştir.

Başvekilin Ankara Vilâyet Kongresine Cevabî Telgrafı

Ankara, 28 (A.A) — C. H. Partisi Ankara vilâyet kongresi başkanı tarafından kongrenin saygılarını bildirmek için çekilen telgrafa başbakan İsmet İnönü aşağıdaki telgrafla cevap vermişlerdir:

Rifat Börekçi

Ankara vilâyet kongresi başkanı

Ankara Parti kongresinin yurdumuz ve ulusumuz için verimli ve çok değerli çalışmasını dikkatle takip ettim.

Partimizin çok ahenkli ve faydalı çalışmasına Ankara kongresi güzel bir örnektir.

Sizi ve yüksek şahsınızda kongre azalarını saygılarla tebrik eder, özden ve içten sözlerinize teşekkürlerimi sunarım.

İsmet İnönü

Japonyada Zelzele

Tokya, 28 (A.A) — Miijima adası zelzelesinin bilânçosu şudur:

1 ölü, 2 kayıp, 10 yaralı, 2 ev yıkılmış ve 50 ev hasara uğramıştır.

Ibnisinanın yıldönümü

Tahran, 28 (A.A.) — Beynelmilel tıp âlemince tanılan büyük âlim ve feylesof Ibnisina'nın doğumunun bininci yıldönümü münasebetiyle maarif nazırı, 1937 senesinde İbnisinanm jübilesini kutlamaya karar vermiştir.

KÜÇÜK HARİCÎ HABERLER

Santiago'da bir boks maçı esnasında tribünler yıkılmış ve bir kişi ölmüş 50 kişi de ağır surette yaralanmıştır.

* *

En ihtiyar Fransız kadını Leombaros 108 yaşında olduğu halde ölmüştür.

* *

Havas Ajansının bildirdiğine göre, Romanya Hariciye Nezareti, Adisababada bir Rumen Başkonsolosluğu ihdası hakkında aldığı kararını, İtalya hükûmetine bildirmiştir.

Anadolu Demiryolları Umumî heyeti

Ankara, 28 (TAN) — Anadolu Demiryolları şirketi umumî heyeti bugün saat 17.30 da Ziraat Bankasımda toplandı.

Toplantıda hükûmet namına Maliye Vekâleti müsteşarı Faik ve nakit işleri umumî müdürü Ömer Nazmi hazır bulundular.

Umumî heyet, Isviçre frangının düşmesi üzerine şirketin yeni vaziyeti etrafında görüşmelerde bulundu.

Ereğli şirketinin Devir ve teslimi

Ankara, 28 (TAN) — Bazı gazeteler geçenlerde satın alma mukavelesi imzalanan Ereğli şirketinin demirbaş ve işletme işlerinin hükûmetçe tesellümü için İktısat Vekâleti tarafından bir heyet seçildiğini haber vermişlerdir.

Bize verilen malûmata göre, mukavelenin mer'iyete girmesinden önce böyle bir tesellüm mevzuu bahis değildir. Mukavelenin mer'iyete girmesi için Fransada bulunan merkezin imzalanan mukaveleyi kabul etmesi lâzımdır.

Edirnenin Belediye işleri

Ankara, 28 (TAN) — Edirne belediye reisi Ferit şehrimize gelmiştir. Belediye reisi burada yeni hâl ve mezbahada soğuk hava deposu inşasiyle şehir plânının bir an evvel yapılmasını temin edecek ve belediyeler bankasına olan borçların birleştirilmesi işi ile meşgul olacaktır

Şirketlerin Tescili

Ankara, 28 (TAN) — Haber aldığımıza göre, İktısat Vekâleti ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasim şirketlerin tesciline ait eski kanunun zeylini değiştirecek bir kanun projesi hazırlamaktadır.

Bu suretle ecnebi şirketlerin mürakabe ve kontrolü kolaylaşmış olacaktır.

Bir milyonerin Çocuğu kaçırıldı

Nevyork, 28 (A.A.)— Vaşington hükûmeti dahilinde kâin Facoma'dan maskeli bir haydut, elinde rovelver olduğu halde ve hizmetçileri tehdit etmek suretiyle Milyoner Willam Mattson'un şatosuna girerek Milyonerin 10 yaşındaki oğlunu alıp bir Kano otomobille kaçmıştır. Haydut, bahçede bıraktığı bir kâğıtta 18.000 dolar fidyei necat istemekte olduğunu bildirmektedir.

TAN'ın

Yılbaşı hazırlıkları

TAN Yılbaşından itibaren yeni seneye birçok yeniliklerle girmek üzere hazırlanmıştır. Bunlardan bazılarını size haber verebiliriz:

•

CENUP HUDUDUNDA BÜYÜK RÖPORTAJ

Arkadaşımız Mümtaz Faik, Cenup hududumuzda Nusaybinden Payasa kadar karış karış dolaşmış ve çok canlı büyük bir röportaj hazırlamıştır.

Bu röportajda Cenup hududumuzun vaziyetini, hudutta yaşıyanların âdetlerini, zevklerini, eğlencelerini ve yaşayış tarzlarını bütün mahallî renkleri ve cazibesile bulacaksınız.

Arkadaşımız Mümtaz Faik, hudutta bilhassa Suriyeden Türkiyeye yapılan kaçakçılık vaziyetini tetkik etmiş kaçakçıların arasına girmiş, onların hayatlarını görmüş, kaçakçılık hilelerini, dalaverelerini öğrenmiştir. Bu büyük röportajda kaçakçıların esrarlı ve maceralı hayatlarını bütün teferruatile okuyacaksınız.

•

BÜYÜK KUMANDANLARIMIZIN EN BÜYÜK VAK'ALARI

TAN, Balkan Harbinde, Cihan Harbinde ve nihayet İstiklâl Harbinde büyük kahramanlıklar göstermiş olan kumandanlarımızın en heyecanlı hatıralarını toplamıştır. Bu hatıralar hem Türk tarihinin şimdiye kadar yazılmamış birçok kahramanlıklarını ve zafer destanlarını meydana çıkaracak, hem de bütün okuyucuların heyecanlı bir harp destanı okumalarına imkân verecektir.

•

KERBELÂ FACİASI

Cihan tarihinin en hazin facialarından biri olan Kerbelâ vak'ası ile bugün arasında tam on üç asır geçmiştir. Böyle olduğu halde hâlâ her sene milyonlarca insan bugünün matemini tutuyor ve onun hatırasma gözyaşları döküyor. Tefrika muharririmiz Ziya Şakir bu hazin faciayı şimdiye kadar neşredilmemiş yeni vesikalara göre yepyeni bir tarzda ve çok canlı bir şekilde okuyucularımıza anlatacaktır.

•

TÜRK KADINI NASIL İŞ BULUR?

Türk kadının, Türk kızının iş bulmak için çektiği müşkülâtı, ekmek kazanmak için yaptığı mücadeleyi bu röportajda bulacaksınız.

Çalışan sınıfların derdini pek yakından bilen ve iyi teşrih eden kadın gazeteci Suat Derviş işçi kadınların arasına girerek, tahsil etmiş genç kızlarla beraber dolaşarak, iş idarelerine bizzat iş arar gibi müracaat ederek topladığı müşahedeleri bizim gazetemiz için yazmıştır.

Lezzetle okuyacağınız bu müşahede ve intıbaları bekleyiniz.

•

ERCÜMENT EKREM YENİ BİR TİP YARATIYOR

Meşhediyi bütün okuyucular tanırlar. Ercüment Ekremin yarattığı bu tip mizah edebiyatımızın en tanınmış simasıdır. Ercüment Ekrem Yılbaşından itibaren TAN'ın yazı ailesine girecek ve TAN için Meşhediden daha kuvvetli yeni bir tip yaratacaktır. Meşhediyi ve Ercüment imzasını hatırlamak, yeni yaratılacak tipin mahiyetini anlatmıya kâfidir, sanırız.

•

YENİ ÇOCUK ANSİKLOPEDİSİ

TAN'ın Yılbaşı için yaptığı büyük hazırlıklardan biri de Yeni Çocuk Ansiklopedisidir. TAN, bütün dünya dillerine çevrilen bu büyük eseri Profesör Salih Murat, Faik Sabri ve M. Zekeriyadan mürekkep bir heyet vasıtasile dilimize çevirtmiştir. Bu eseri her eve her mektebe sokabilmek, her Türk çocuğunun okuyabilmesini temin etmek kaygusile okuyucularına vok pahasma verecektir.

•

BÜYÜK BİR MÜSABAKA

Yılbaşından itibaren bütün karilerin zevkle ve istifade ile takip edecekleri büyük bir müsabaka tertip edeceğiz. Bugün size bu müsabakayı haber vermekle iktifa ediyoruz. Tafsilâtını gelecek nüshalarımızda okuyacaksınız.

GÜLNARDA SPOR VE AVCILIK

Gülnar, — Altı ay evvel teşekkül eden İdman Yurdu iyi çalışıyor. Yeniden bir avcı klübü teşekkül etmiş ve hemen faaliyete geçerek birkaç gün evvel, merkez ve köy avcılarının iştirakile, buradan bir saat ötedeki Çukurasma köyü mıntakasında bir sürek avı tertip etmiştir. Av, iki gün sürmüştür.

Üç, dört köy halkının iştirakiyle her Pazar sürek avları tertip olunacak ve kazamız için bir âfet olan muzır hayvanların itlâfma çalışılacaktır. Bundan başka, mahir atıcıların nezareti altında atış talimleri yapılacaktır

Germencikte Tayyareye Yardımlar

Aydın, (TAN) — Germencik kamunu, tayyare ianesi vermek hususunda hakikaten çok çalışmaktadır.

Hava Kurumu şubesinin yaptığı mütemadi telkin ve teşvik neticesi olarak, Mes'udiyeden Hudaverdi Yılmaz, Elen Güllü köyündeki 100 ağaç zeytinini Hava Kurumuna teberrü eylemiştir.

Dampınar köyünden Himmet, Germencikten Kara Hüseyin ve Sabuncalı Mehmedin eşi Ayşe, burada "Altüst,, denilen ıskat paralarının öldükleri zaman Hava Kurumuna verilmesini vasivet etmişlerdir.

FELEK

Şair Akif Öldü!

Bizde çok adam yetişmediğini söylemekle büyük bir keramet izhar etmiş olmayız. Fen, ilim, edebiyat vesaire sahalarında ender olarak yetişenler, çorak bir toprakta boynu büküük açılmış bir kavruk gül gibi yetişirler. Onun için bu gibilerin kadrini bilenler onların üstüne titrerler. Titrerler de ne olur? O da bir başka hikâyedir.

Dün nâşını toprağa gömdüğümüz, adını da yarın nisyana gömmiyeceğimizi pek te temin edemiyeceğimiz büyük Türk şairi Akif, bunlardan biridir. Baytarlık gibi en namüsait bir zeminde son Türk şairlerinin serefrazı olarak yetişmiştir. Ben bu büyük şairle şahsen görüşmüş değilim. Fakat hayatımda bana şiir heyecanını yaşatan, sözlerile duygularımı avucunun içine alıp yuğuran yegâne adamdır. Akif yalnız lisana değil aklı selime de tasarruf ederek nazmetmiş bir şair idi.

Atalarımız varlıklı adamları hayatlarında tebcil etmeyi, öldükten sonra da onlara icap eden hürmeti göstermeyi bizden çok daha fazla bilirlerdi. Biz onların yaptıkları türbeleri bile harap olmaktan koruyamıyoruz. Bir kaç gün evvel "Tan,, da resmini koyduğumuz Gazi Osman Paşa türbesi bunun acıklı bir nümunesidir. Daha dün Adanadan gelen bir dost Ziya Paşanın ordaki kabrinden elemle bahsetti.

Umalım ve temenni edelim ki; şair Akifin şiirlerindeki sönmiyen mukaddes alev bizim ve bizden sonrakilerin vicdanlarımızı aydınlatarak kıymetlere hürmet etmenin bir insanlık zarureti ve borcu olduğunu ilelebet gösteredursun.

B. FELEK

NASIL YAZIYORUZ?

On sekizinci asır filezoflarından meselâ Rousseau gibi tabiatin tamamiyle iyi olduğu düşüncesinde değiliz. Fakat Mill gibi de hodgâmlığın esas olduğunu, digergâmlığın yoktan bir yaratma bulunduğunu düşünmüyoruz. — Dr. Ziyaeddin Fahri, *Yeni Türk, 1 - 12 - 1936.*

Birinci cümlede "düşünce" kelimesi "kanaat" müteradifi diye kullanılmış. Eskiden "düşünce", sıkıntı, tasa manasma gelirdi; şimdi de onu frenkçenin: "idée, opinion, pensée, réflexion" kelimelerinin dördünün de karşılığı diye kullanıyoruz. Bundan dilimiz, bilhassa felsefe dili çok, zarar görebilir, vüzuh kaybolur. Bence "düşünce" belki "réflexion" karşılığı olarak kabul edilebilir; çünkü "düşünce" de, "réflexion" gibi bir hal gösterir, onda da bir bitmemişlik, bir devam manası vardır.

Ikinci cümlede ise "düşünmek" fiili büsbütün yanlış: "... olduğunu, ... bulunduğunu düşünmüyoruz", "onlar öyledir ama biz aklımıza getirmiyoruz" demektir. "Fakat Mill gibi de hodgâmlığın asıl ("esas" hiç iyi değil), digergâmlığın ise yoktan bir yaratma olduğu kanaatinde (yahut fikrinde) değiliz" demek daha iyi olurdu. Böylece o tatsız "bulunduğu" da kalkardı. Işin doğrusu Dr. Ziyaeddin Fahri bu cümlesini fransızca düşünmüş: "Nous ne pensons pas que..." Ah! böyle frenkçe düşünüp türkçe kelimelerle yazmaktan kurtulsak!... Frenkçe yazsak belki daha iyi olur.

•

Eğer Nil gibi bir hazineden mahrum olsa Sudan çölünün Akdenize kadar devamından başka bir manası kalmıyacak olan Mısır şüphe yok ki, zengindir. — Bürhan Cahit, *Son Posta, 28 - 12 - 1936.*

"Nil olmasa, o zengin Mısır'ın Sudan çölünden farkı mı kalırdı?" demek dururken bu karışık cümleye ne lüzum var?... Hele B. Bürhan Cahit, "manası" derken ne kasdetmiş, "mana" kelimesine ne mana vermiş, anlıyamadım.

Yine o yazısında diyor ki:

Etrafını çeviren kanallar ve havuzlar olmasa Nil bir yeşil servet ve bereket kaynağı değil Seyhan gibi asi bir felâket membaı olurdu.

"Servet ve bereket kaynağı... felâket membaı..." kelimecilik! "...Etrafını çeviren" de iyi değil, çünkü Nil'in bir daire içine alındığı hissini veriyor. Sadece: "Kanalları, havuzları olmasa Nil, servet değil, felâket membaı olurdu" demek daha iyi olmaz mıydı? "Asi bir felâket membaı..." Felâketin bir de itaatlisi, kanuna uyanı mı var ki "asi" diye tasrihe lüzum görülmüş?

AHFEŞ

Yeni Tuz kanunu

Ankara, 28 (TAN) — Aybaşından itibaren mer'iyete girecek olan yeni tuz kanununun tatbiki şekline ait talimatname hazırlandı.

Çamaltı fabrikası bugünlerde piyasaya ince tuz çıkarmıya başlıyacaktır.

Mahkemelerde

Tam onüç hırsızlık suçlusu

Müddeiumumilik yedinci sorgu hâkimliğine Yugoslavya tebaasmdan Bayram oğlu Dursun adlı genci tevkif ettirmiştir. Dursun, mesleğinde hırsızlık rekorunu kırmıştır. Tamam on üç yerden ve müesseseden eşya çalmıştır. Bunların hemen hepsini itiraf etmiş ve çalınan eşyanın birkısmı da meydana çıkmıştır. Dursun, birçok suçları arasında Kantarcılarda Osmanın kahvehanesinden bir pardesü, Kadıköyünde Mehmedin kahvehanesinden birçok eşya, Çengelköyünde perükâr Tanaşın mühim miktarda parası ve eşyasını çalmıştır. İsmail isminde birisinin 70 lirasını, Galatada Boğos Pehlivanyanın dükkânını kırmak suretile elbiselerini, ütüsünü, tabancasını, Erenköyde Ahmet Hamdinin gazinosundan elbise, Galatada Mığırdıçın dükkânını kırmak suretile birçok eşya, Ortaköyde İsmailin aşçı dükkânından para caket, Beşiktaşta kahveci Kadrinin dükkânının asma kilidini kırarak eşya, Üsküdarda kunduracı Yaninin dasmını delmek suretile ayakkabılarını, Üsküdarda Abidinin kahvesinden elbise çalmıştır. Dursunun şimdiye kadar çaldığı para ve eşyanın miktarı beş bin lirayı aşmaktadır.

İki Hırsızlık Suçlusu Mahkûm Oldu

Fatihte Atpazarında Mehmedin 10 numaralı evine geçenlerde iki hırsız girmiş ve birçok eşyasını çalmıştır. Dün bu iddianın suçluları asliye dördüncü ceza mahkemesinde sorguya çekildiler. Bunlar Mehmet Ali ve Mecit adlı iki gençti. Mahkeme, suçu sabit gördü. Mehmet Aliyi 1,5 seneye, Mecidi de altı ay hapse mahkûm etti. Suçlular tevkif edildiler.

Palto Hırsızlığı Davası

Dün Sultanahmet Sulh birinci ceza mahkemesinde Ragıp isminde bir hırsızlık suçlusunun muhakemesine devam edildi. Ragıp Selâmet ve Musul otellerinden palto ve elbise çalmaktan suçlu idi. Ragıp yakalandığı zaman kendisine Ankara hukuk fakültesi talebesi süsü vermişti. Mahkemede bir palto vardı. Paltonun kendisine ait olduğunu iddia ediyordu. Hâkim şahitlerin çağırılması için muhakemeyi talik etti.

Baylar!

Teksayt ve Teksayt Ekstra sizi her tehlikeden koruyor. 1, 3, 6 ve 12 lik ambalajlarda eczanelerde bulunur.

Rolls-Razor

Dün Mahkemede bir suçlunun sar'ası tuttu

Dün meşhut suçlara bakan Asliye Dördüncü Ceza mahkemesi bir eve tecavüz etme ve sövme davasına başladı. Davacı yerine Beyazıtta Dibeklicami sokağında 18 No.lı evde oturan 18 yaşlarında Lâtife ile ayni evde oturan hamal İsmail geçtiler. Suçlu da Beyazıtta Cümhuriyet caddesinde kahveci Çemişgezekli Mehmet Tokgözdü. Erenköyünde ahçılık yapan Mustafanın karısı Lâtife davasını şöyle izah etti:

— Ben Mehmedi Beyazıtta Eminenin evinde otururken birkaç defa gördüm. Fakat kendisile hiç konuşmadım. Yüz yüze gelmedim. Dün gece bize gelmiş. Elinde saldırma varmış.

Kapıyı çalmış. Kapıya komşumuz İsmail çıktı. Ona bu kötü kadını evinde tutma diyerek benim için birçok küfürler savuruyordu. İsmail onu birinci defasında atlattı. Fakat, o saat sekizden on ikiye kadar dört defa kapımıza geldi, tekmeledi. Sonra İsmaili de ölümle tehdit ediyordu. Bir aralık evi yakarım diye bağırmıya başlayınca ben arka kapıdan merkeze koştum. Polislerle geldik. Kendisini yakaladık.

Bundan sonra İsmail de şikâyetini ayni şekilde anlattı.

Suçlu Çemişkezekli Mehmet Tokgöze sıra gelmişti. O müdafaasını yaptı:

— Bay reis ben 305 doğumluyum. İstanbulda emlâkim, akarım, beş çocuğum da var.

Reis sordu:

— Canım biz sana emlâkın yoktur demiyoruz. Bunu niçin yaptınız, diyoruz. Mehmet cevap verdi:

— Ben yapmadım. İftira ediyorlar. Lâtife kocalı bir kadın değildir. Annesi benim ve garsonlarımın çamaşırlarını yıkardı. Besbelli benim Lâtifenin evine geldiğimi istemiyen İsmail böyle tuzak kurmuştur.

Dinlenen şahitler, davacıları teyit ettiler. Reis:

— Oğlum bunların hepsi de mi iftira ederler? Sualini sordu. Mehmet Tokgöz, birdenbire bir çam gibi yere yuvarlandı. Yuvarlanırken de bir din leyicinin üstüne düştü.

Reis, mahkemeyi tatil etti. Dinleyiciler arasında bulunan bir doktor derin ihtilâçlarla kıvranan ve ağzından köpük saçan suçluyu muayene etti: Sarası tutmuştu. Mehmet ayıldı. Hiçbir şeyden haberi yoktu. Yine suçlu yerine geçti. Reis:

— Mehmet, oğlum senin saran tutu. Daha bazı şeyler soracağız. Cevap veremezsin. Müdafaanı yapamazsın. Muhakemeni üç gün sonraya talik ediyoruz. O gün gelirsin, dedi ve kendisini serbest bıraktı.

Bir Kadın Üç Aya Mahkûm O'du

Dün asliye dördüncü ceza mahkemesine peştemallı bir kadın suçlu olarak getirildi. Adı Naciye idi. Bir ay evvel Yedikulede Mustafanın evinden çocuğun beşiğindeki nazarlığını ve yirmi altınını, başka bir evden de elbise çaldığı iddia ediliyordu. Altın ve nazarlık üstünde bulunmuştu. Fakat suçlu delilik iddia ettiği için Tıbbı adlî müessesesine gönderilmişti. Müessese kadının aklî vaziyetinde cezaya ehliyetini bozacak bir şey bulamadığı için iade etmişti. Reis kadına suallerini sormıya hazırlanırken o peştemalını gösterdi. Ve masanın üstüne kocaman bir su bardağı koyarak devam etti:

— Ah kocam yok mu, Allahtan dilerim ciğerleri ağzından gelsin. Beni hep o yaptı. Ben hırsızlık yapmadım. Komşumuz kadınla ayni kumaştan elbise almıştık. Ben onun evinden kendi elbisemi aldım, onunki değil... Benim elli tane sabıkam varmış, dediler. Kanım katlim helâl olsun, siz ne isterseniz onu yapınız.

Müddeiumumî, teczivesini istedi. Bundan sonra mahkeme müzakereye çekildi ve sonra da Naciyenin 3 ay hapsine karar verdi. Naciye bunu dinledi çıkarken gülerek bağırdı:

— Bay reis, Allah millete zeval vermesin. Milletin ekmeği çok, yerim üç ay yatar, çıkarım.

Karadenizli Talebenin Çayı

"Karadeniz talebe birliğinin bugün saat 16-20 arasında Eminönü Halkevinde vereceği tanışma çayına Karadenizli talebe davet edilmektedir.

Kıymetli bir Musikişinas öldü

Laşinski

Konservatuvarın kıymetli muallimlerinden Laşinski dün akşam ansızın vefat etmiştir.

Laşinski aslen Salizburgludur. 1885 tarihinde Salizburgda doğmuştur. İlk tahsilden sonra yine Salizburgda Mozartın namına yapılmış olan Mozarteum musikisi akademisinden diploma almıştır. Uzun müddet Viyanada ve Rayhinberg tiyatrosunda, Varşovada ve Moskovada müteaddit orkestra şefliklerinde bulunmuş ve verdiği konserlerle şöhret almıştır.

1919 da İstanbula gelmiş ve 1929 da Konservatuvarda açılan keman muallimliği müsabakasında birinciliği kazanmak suretiyle tayin olunmuştur. Vefatı Konservatuvar muhitinde ve kendisini tanıyanlar arasında büyük bir tesir uyandırmıştır. Laşinski'nin ölümü İstanbul musiki hayatı içinde büyük bir kayıptır.

İktısat Fakültesi Merasimle Açılacak

Yeni kurulan İktisat Fakültesine dünden itibaren talebe kaydına başlanmıştır. Fakülte gelecek hafta merasimle açılacaktır.

ŞEHİR TİYATROSU
DRAM KISM
Bu akşam
20,30 da
SÜRTÜK
KOLTUKLAR: 50 40 Kuruş

ŞEHİR TİYATROSU Operet kısmı
Yarın akşam
20,30 da
Leylâ ve Mecnun
Ve
14 de
ÇOCUK TİYATROSU FATMACIK

Rolls-Razor

Garden-Maksim
Herkes tarafından sevilen iki büyük salon
1937 yılma girerken bütün müşterilerini zevk içersinde yaşatmak için konfor,. kotiyon ve zengin sürprizlerini hazırlatmıştır.
iki müzik birden
25 Aranyossy Rajko
Orkestrası
Tam bir yeni program
Masalarınızı hemen tutunuz.
Telefon: Garden: 42690... Maksim: 42633

Sinemanın en parlak iki yıldızı:
CHARLES BOYER
ve
CLAUDETTE COLBERT
Nefis bir aşk filmi olan
AŞKIN UYANIŞI
Şaheserinde buluştular.
Pek yakında MELEK'de

Yarın matinelerden itibaren YILDIZ Sinemasında
FREDERİC MARCH en güzel eseri
ÖLÜM PERİSİ
Hakikî bir Aşk Romanı
Bugün ve bu gece ÇAPKIN GENÇ son olarak

Parlak bir muvaffakiyet:
FRED ASTEIRE ve GİNGER ROGERS
FİLOYU TAKİP EDELİM
(Follow the Fleet)
filminde bu hafta SAKARYA Sinemasının
vâsi salonunu her seansta tamamen doldurmaktadır.

ROLLS-RAZOR
Tıraş bıçakları
Meselesini
Halletti.
Meşheri ve meccani tecrübe mahalli:
Yegâne acentaları bulunan: Beyoğlunda İstiklâl caddesinde 319 No. da Galatada, Voyvoda caddesinde 38 No. da
P. BEHAR HAZAPİS

Kuyucaklı Yusuf

MEMLEKET ROMANI — 47 — SABAHATTİN ALİ

Yusufun ve Muazzezin hayattan bir tek istekleri vardı: Beraber olmak...

Ve şimdilik beraberdiler.

4

Fakat bu ne kadar böyle devam edecekti? Hayatlarında değişmesi icap eden bir şey olduğu muhakkaktı. Hasta babanın ekmeği daha ne kadar yenebilirdi? Şahindenin gitgide bir yılan gibi parlamıya başlıyan gözlerinin kamçısı hiç Yusufun üzerinden eksilmiyecek mi idi?

Ne yapmalı?

Son aylarda mütemadiyen kafasını dolduran ve bir türlü cevabı verilemiyen bu sualin yine beyninde zonklamıya başladığını hissediyordu. Bastığı yerin ayaklarının altında sıkı durduğunu hissedememek, hemen yola çıkılacakmış kadar eğreti bir hayat yaşamak ne azaplı şeydi? Şahinde gibi bir kadına: "Kazık kadar herif evde oturup ekmeğime ortak oluyor!„ dedirmek uzun müddet çekilebilir miydi?

Yusuf hayatında bir gün bile kendinden şüphe etmemişti. Dünyada her şeyi yapabileceğine inanıyor, gelecek günlerden korkmuyordu. Onu üzen bu gündü. Devam etmemesi icap etiği halde sürüp giden bu hayat onun nefsine olan itimadını da kemiriyor ve içinde şüpheler uyandırıyordu. Bazan kendi kendine:

"Niçin ben hiç bir şey değilim?„

Diye sorar ve buna kandırıcı bir cevap bulup veremezdi.

Kendisinin dünyaya bir iş için geldiğini müphem bir şekilde hissediyor, fakat bu işin ne olduğunu bilmiyor ve etrafında kendisine "bu benim işim!„ dedirtecek bir şey göremiyordu.

Yusuf bunları tahlil edecek seviyede olmamakla beraber, "yerini bulamama„ nın azabını bütün teferrüatile duymakta idi. Bu his herhangi bir işsizliğin verdiği can sıkıntısı veya endişeye benzemiyor, insanı gözle görülür bir şekilde eziyor ve onda yavaş yavaş hayatta lüzumsuz olduğu kanaatini uyandırıyordu. Kendinde herşeyi yapabilecek kuvveti görmek, sonra yapılacak hiç bir şey bulamamak... Tükenmek bilmez bir sabırla bir meçhulü beklemek... Ve nihayet bütün bunları sisli bir havadaki ağaçlar gibi belli belirsiz, karışık bir şekilde hissetmek... Bu uzun zaman dayanılır şeylerden değildi.

Salâhattin Bey de Yusufun ne kadar üzüldüğünü seziyor ve bunun sebeplerini bir dereceye kadar tayin de ediyordu. Alevî köyünde Yusufla konuşurken söylediği gibi bir çift atla bir yaylı araba almayı düşündü. Fakat kızını bir arabacı karısı yapmıya Şahindeyi razı edemezdi ve bunu kendisi de pek istemiyordu. Birdenbire evin içini saadetile dolduruveren, ince vücudü ve pembe yüzüyle babasını kapıdan karşılıyarak onu bu yaşlı demlerinde bir gençlik havası içine atan kızını daha münasip bir yaşayış içinde bırakıp gitmek emelinde idi.

Yusufu da bir arabacı olarak tasavvur edemiyor, fakat ne kadar uğraşsa başka bir şey olarak tasavvur etmiye de muvaffak olamıyordu. Uzun zaman bu halin devam etmesini doğru bulmadığı için bir gün anî bir karar verdi, damadını kendi yanına, kaymakamlığa tahrirat kâtibi olarak tayin ettirdi.

Evvelâ mülâzimlik şeklinde olan bu tayini bir müddet sonra asalete çevirmeyi düşünüyordu. Bir iş bulduğunu Yusufa bütün muamele bittikten, Balıkesirdeki mutasarrıflıktan cevap geldikten sonra bildirdi.

Yusuf evvelâ şaşırdı. Böyle bir şey senelerce düşünse aklına gelmezdi. Babasının kendisine bu yolda bir şaka yapmıyacağını bilmese inanmıyacaktı.

İlk söylediği söz, teşekkür yerine:

"Ben ne okuma, yazma bilirim ki bu işi yaptın?„

Demek oldu. Babası gülerek cevap verdi.

"Bildiğin yeter, üst tarafını orada öğrenirsin!„

"Sen bilirsin baba... Ben gayret ederim amma...„

"Elinden yazı yazmak geliyor, ilk zamanlar ben söylerim, sen yazarsın, sonra yavaş yavaş alışırsın. Bizim tahrirat kalemindekiler iyi insanlardır, sana yardım ederler.„

Yusuf sesini çıkarmadı. Artık hiç bir şey ona yapılamıyacak gibi görünmüyordu. Dünyanın en zor ve karışık işi bile bu bekleyişten daha kolay ve aydınlıktı.

Muazzez kocasının hükûmete memur olduğu havadisini duyunca sevincinden çıldıracaktı. Yusufun boynuna atıldı ve ona saatlerce sualler sordu.

"Ne zaman başlıyacaksın?„

"Kimin yanında çalışacaksın?„

"Maaşın ne kadarmış?„

"Ah, gelsem de seni kalemde görsem!„

"Akşam üstleri öteki memurlarla beraber dönersin değil mi?„

"Yazacağın şeyleri bana da getirip okur musun?„

Yusufun cevap vermesini beklemeden aklına gelen başka bir şeyi soruyor,

"Ha, söylesene!„ diye onun çenesini tutup sarsıyor, biraz sonra yerinde hoplıyarak:

"Artık hep efendilerle gezip dolaşacaksın ha? Sakın onlarla kavga etme?„

Diyordu.

Salâhattin Bey hemen ertesi günü Yusufu yanına alarak hükûmete götürdü. Kendininkine bitişik bir odaya soktu, pencere yanındaki bir masayı gösterdi ve içerde bulunan diğer iki kişi ile onu tanıştırdı.

Bunların ikisi de yaşlı başlı adamlardı. Kaymakamı görünce doğruldular ve diz kapaklarına kadar inen cübbe bozması ceketlerinin önünü kavuşturdular. Birisi teneke çerçeveli gözlüğünü çıkarıp eline aldı ve Yusufa işaret ederk:

"Buyur, otur, efendi oğlum!„ dedi.

Salâhattin Bey gülerek:

"Göreyim seni Hasip Efendi!„ dedi. "Bizim damadı az zamanda öyle bir yetiştir ki kaleminden kan damlasın!...„

"Sayenizde inşallah Beyefendi!„

"Istidatlı delikanlıdır ha, kalem tutmıya pek alışık değildir amma, bakmayın!„

Eliyle mütemadiyen başındaki kalıpsız yağlı fesi düzelten diğer ihtiyara döndü:

Nuri Efendi, sen de himmet et te bizim Yusufa acemilik çektirmiyelim!„ dedi.

Nuri Efendi ağzının içinde bir şeyler yuvarladı fakat ne söylediği anlaşılmadı. Yusuf lokanta masasına benziyen ve dokundukça sallanan masanın başına geçti, Salâhattin Bey ona:

" Bir diyeceğin olursa bana gel Yusuf!„ dedi ve çıktı.

Yusufun başı döner gibi oldu, gözlerini kapadı, iskemleyi yakaladı ve el yordamiyle oturdu.

Nerdeydi? Buraya ne yapmıya gelmişti? Karşısındakiler kimdi? Bütün bunların cevabı kafasından uçup gitmişe benziyordu. Gözlerinin önü sisleniyor ve kirpiklerinin arasından önündeki masayi görüyordu.

(Arkası var)

TAN
Gündelik gazete
Başmuharriri
Ahmet Emin Yalman

Tan'ın hedefi: Haberde, fikirde, herşeyde temiz, dürüst, samimî olmak, kariin gazetesi olmaya çalışmaktır.

Günün Meseleleri

Akifin ölümü

Bu yıl kaybettiğimiz büyük simalar arasına şair Mehmet Akif de karıştı. Dün de onu ebedi medfenine teslim etmenin elemini tattık.

Akif muhafazakâr bir adamdı. Şiirlerinde dini terennüm etmişti. Fakat şairlikte, halk şairi olarak, bütün devrimiz şairlerinin üstünde yeri vardı. Onun en büyük hizmeti, Türkün İstiklâl Marşını yazmış olmasıydı.

Mehmet Akif hayatının son zamanlarını hasret ve daüssıla içinde geçirdi. Vatanın İstiklâl Marşını yazmış bir şairin o vatandan uzakta yaşaması kadar büyük bir acı olamaz. Bu sebeple de onun en büyük tesellisi yine bu topraklarda ruhunu vermiş olmasıdır.

* * *

Mısır ve Fas gibi yapalım

Mısır Maarif Nazırı Mehmet Ali Alluba Mısırda son zamanlarda şehirleri çirkinleştiren yeni inşaat münasebetile yazdığı bir makalede diyor ki:

"Bir eski Arap masalı vardır. Balıkçının biri deniz kenarında oraya dalgaların getirdiği bir sandık bulur. Açar, içinden, bir senedenberi oraya kapatılmış olan bir ifrit çıkar. İfrit serbest kalır kalmaz havalanır ve biraz sonra bir bulut gibi bütün memleketin üzerini kaplar.

Son günlerde, Nilin sahillerinde ve Ehramların gölgelerinde sanki bir ifrit, bir çirkinlik ifriti salıverilmiştir. Ve bu ifrit bütün Kahireyi [illegible] göstermektedir. Çünkü Kahire gittikçe çirkinleşmektedir. Ve bu böyle devam ederse onu Şarkın incisi yapan, ona güzelliğini veren herşeyi kaybedecektir.

"Hakikaten Kahireye gelen bir seyyah ne görecek? İğrenç dev binalarla dolu, bedii bir formüle dayanmıyan, çirkin ve hususiyetini kaybetmiş ,plânsız ve herkesin keyfine göre inkişaf eden bir şehir mi?

"Seyyahları bırakalım, ne mazimize, ne iklimimize, ne âdetlerimize uyan, soğuk ve sisli memleketler için tasavvur edilmiş olan modern mimarlar ve mühendislerimizin süfli bir şekilde kopye ederek caddelerimize, meydanlarımıza verdikleri bu yeknesak ve çirkin manzara bizzat kendi gözlerimizi tırmalamıyor mu?„

Bu yazıdan Kahire kelimesi çıkarılırsa, zannedersiniz ki Mısır Maarif Nazırı İstanbulun bugünkü acıklı halini anlatıyor. Burada da ayni çirkinlik, ayni zevksizlik ve ayni plânsızlık şehri bir ifrit gibi istilâ etmiyor mu?

Mısır Maarif Nazırı bu vaziyeti görmekle kalmıyor, onu tedavi etmiye de teşebbüs ediyor ve bütün Mısır, Şark ve Garp mimarları arasında yeni Mısır mimarisini tesbit etmek üzere büyük bir müsabaka açıyor. Yeni Mısır mimarisini tesbit için kabiliyetleri mücerrep, tanınmış âlim, mimar, mühendis ve artistlerden mürekkep bir de komite teşkil eliyor. Şehirde ancak bulunacak formül dahilinde inşaata müsaade edilmesini teklif ediyor.

Misal olarak ta General Leautey'in Fasta yaptığı tatbikatı gösteriyor. Fransız Generalinin aldığı tedbirler sayesinde Fas hususiyetini ve güzelliğini kaybetmeden yenileşmiştir. Çünkü orada mahallin iklim ve içtimai şartlarına uygun olmıyan inşaata müsaade edilmemiştir.

Mısır Maarif Nazırının bu hareketi bizim için de örnek olabilir.

İstanbulu bugün sürüklenmekte bulunduğu çirkinlikten kurtarmak için yalnız şehrin umumi plânının yapılmış olması kâfi değildir. Bir taraftan plân yapılırken, bir taraftan da böyle bir müsabaka açılır, ve İstanbulun iklimine, coğrafi vaziyetine, içtimai ve iktısadi yaşayış tarzlarına uygun bir formül hazırlanırsa, müstakbel şehrin acemi kalfalar elinde tahrip edilmesine mâni olunmuş olur.

Anadoludan İstanbula Bir Seyyah Akını Var

Eski bir itikada göre taşı toprağı altın olan İstanbul, şu aylar içinde tam kadrolu bir işsiz alayının hücumuna uğradı. Bu işsizler arasında, bütün sermayesi bir koltuk değneğinden ibaret olan, kan tüküren veremliler, avuç açıp dilenenler var.

Kış ağzında; bir lokma ekmek parası için yollara dökülen bu düşkün insanlar, kaldırımlarda, aç, çıplak haftalarca süründükten sonra; Belediyenin kapı tokmağına, cankurtaran simidi gibi yapışıyorlar:

— Buraya geldiğimize pişman olduk. Acıyın halimize de bizi gene memleketimize gönderin! diye yalvarıyorlar.

Fakat belediye de ne yapabilir? Dilenci bir değil ki şekerle beslesin.

Memurlar, günlerinin hemen birkaç saatini, "fakru hal" ilmühaberlerine cevap yetiştirmek ile geçiriyorlar. İş aramıya gelenlerin hepsini, memleketlerine göndermek için avuç dolusu para ister. Kendi yağile kavrulan belediye, fakir bütçesinden bunlara nekadarcık bir yardım yapabilir? Tabii, çoğunu memnun edemiyor. Pek muhtaç olanları Denizyolları İdaresine, yalvarıp yakararak memleketlerine parasız gönderiyor, ama, gidenlerin yerleri boş kalmıyor. Her gün akın akın, yenileri geliyor.

İşte bunlardan bir tanesi...

Hatır hatır kaşımarak, belediye reis muavini Ekremin odasına girdi. Elleri cılk yara içinde.. Muavinin masasına bir kâğıt bırakıyor. Kâğıtta ne yazılı olduğunu görmüyorum ama, buraya ne istemiye geldiğini yaralı yüzünde okuyorum.

İnler gibi bir sesle:

— Adanalıyım, diye söze başlıyor, İzmitte idim. Orada ninemle birlikte oturuyorduk. Ninem, geçende öldü. Ben yalnız kaldım. Vücudümde birtakım çıbanlar çıktı. Bakılmak için İstanbula geldim. Hastaneye yatırmadılar:

— Bunlar, pislikten olmuş yaradır! Biz bakamayız, dediler. Şimdi sokaklarda sürünüyorum.

— Adın ne senin?

Merhamet dilenen gözlerinde küçük bir ümit ışığı parlayıp söndü:

— Osman!..

— Niçin bir yer bulup çalışmıyorsun

Tekrar o durgunluk hali avdet etti:

— Nerede çalışayım? Bu çıbanlarla beni kim yanına alır?..

Henüz mektep çağında bir çocuk. Acındırıcı hareketlerle sancısı tutmuş bir adam gibi muavinin karşısında kıvranıp duruyor. Bay Ekrem, uzattığı kâğıda bir şeyler yazıp eline verdi-

— Al bunu... Götür srhhiyeye. Sana biraz para verecekler, dedi.

Para lâfını duyunca, gözlerinin içi gülerek selâm bile vermeden uzaklaştı.

Arası çok geçmeden, üç çocuk anası bir kadın içeri girdi. Çocukların biri kucağında, ötekiler iki yanında, analarının eteklerini tutmuş, muavinin ağzından çıkacak cevap bekliyorlardı. Bay Ekrem; usulen:

— Ne istiyorsunuz? diye sordu.

Ne istiyecekler. Üç gündenberi açmışlar. Çocuklar, soğuk medrese odasında titreşiyorlarmış. Biraz ekmek, biraz da kömür parası... Bay Ekrem, bu müracaati de boş çevirmedi. Fakat, gelenlerin arkası kesilmiyor. Kapı, tekrar gıcırdıyarak açılıyor. Evvelâ iniltisini duyuyoruz:

— Ih.. ıh.. Hayrı size olsun!. Ba[illegible]

Burnunun ucunu bile göstermiyen altmışlık bir kadın bu... Ordu kazasının Kazağzı köyünden gelmiş:

— Uşakların bir ineği vardı. Onu sattum çıktım, yollara... diyor.

— Nen var? Hasta mısın?

Gene o inilti:

— Ih, ıh... Hastayım! Sattığım inekten altı lira para elime geçti. Onu da buraya gelince aldılar. Şimdi, yanımda 30 kuruş var. Uşaklar! Ben bu otuz kuruşla nereye gideyim?..

— Paranı kim aldı?

— Doktormuş.. Bilir miyim, hey oğul... Seni iyi edeceğum dedi!..

— Nerede oturuyor, bu doktor?

— Sokakta rastladı bana... Ana, gel.. bende ilâç var, on lira verirsen seni bu dertten kurtarırım, dedi. Paramı aldı, gitti.

— Şimdi, ne istiyorsun?

— Hastaneye yatırın beni.. Hayrı sizedir!.. Etme oğul.. Beni hastaneye yatır...

Bay Ekrem, kâğıda iki satır bir şey yazarak kadının eline verdi:

— Bunu göster! Seni hastaneye yatıracaklar..

Sevindi ama, birdenbire inanamadı:

— Ha bu kâğıt, işe yarar mı?

— Yarar, yarar... Sen dediğim yere götür onu.

O zaman duaya başladı:

— Allah, seni darda komasın oğul!..

On yaşında bir çocuğun yederek getirdiği iki gözü görmez bir adam, kapının arkasındaki paravanaya çarparak, içeri girdi: O da, bir aydanberi, İstanbulda imiş. Açlık, sefalet canına tak etmiş, memleketine dönmek istiyordu.

Bay Ekrem, bu zavallının da hacetini gördükten sonra bana döndü:

— Artık işi gücü bıraktık. Bunlarla uğraşıyoruz!.. Sabahtanberi böyle belki elli kişi geldi. Hangi birine meram anlatacağımızı biz de şaşırdık.

İstanbula akın eden bu işsizlerin çoğu Karadenizli... Rizeden, Giresundan, Ordudan, Ineboludan kalkıp çıkageliyorlar. Kimi hastadır, hastaneye yatmak ister. Kimi iş bulamamıştır, para ister. Kimi çıplaktır, üst baş ister. Kimi soğuktan titreşir, odun ister!

Bay Ekreme sordum:

— Bu akını durdurmanın bir çaresi yok mu?..

— Şimdilik yok. Gelenlerin çoğu, mahallî belediyelerinden kâğıt alıp geliyorlar. Vilâyetlere, belediyelere, üst üste tezkereler gönderdik. Bu zavallıları, kış kıyamette yola çıkarmayın, dedik. Fakat, dinletemedik bir türlü... Seyahat serbestisini de tahdit edemeyiz tabii... İstiyen, heybesini koltuğu altına alıp, bilet parası vermeden vapura biniyor. Şimendiferle gelenler, pek az. Çünkü, trende biletsiz bir yolcu görüldü mü, ilk istasiyonda atarlar dışarı... Fakat vapur öyle değil. Rahat rahat İstanbula kadar geliyorlar!

Belediye hastanelerinin yüzde ellisi Anadoludan gelen hastalarla doldu. Onların yüzünden, İstanbullu fakir hastalara, yer bulamıyoruz.

Malûl olanları Düşkünler Yurduna (Darülâceze. yatırmak akla gelebilir. Fakat buna, eldeki nizamname müsait değil. Darülâcezeye, ancak İstanbullu düşkünleri kabul edebiliyoruz.

— İstanbulda Anadoludan gelmiş nekadar işsiz adam var acaba?

— Tahminî bir rakam dahi söyliyemem. Çünkü; gelenlerin hepsi burada kalmıyorlar. Bir kısmı gidiyor, bir kısmı geliyor. Kararlamadan bir şey söylemek lâzımsa, İstanbulda hergün için 2000 . 2500 işsiz adam var.

— Dilenciler için alman tedbirlerin faydası görüldü mü?

— Çok... hem pek çok!.. Çalışmak mecburiyeti bu adamları dehşetli surette yıldırıyor. Aç kalmayı, bir yerde iş görmiye tercih ediyorlar. Mahkemelerden haklarında karar çıkan dilencileri çalışmıya gönderiyoruz. Bir hafta on gün kadar boğazıtokluğuna çalışıyorlar. Suçlarını tekrar edenler, daha ağır hizmetlere gönderileceklerini bildikleri için, öyle sanıyorum ki, pek çokları dilencilikten vazgeçeceklerdir!"

Bunlardan kimi hastadır hastaneye yatmak ister, kimi iş bulamamıştır para ister. Kimi çıplaktır üstbaş ister. Kimi soğuktan titrer odun ister!

> Belediye hastanelerinin yüzde ellisi Anadoludan gelen hastalarla doldu. Onların yüzünden İstanbullu fakir hastalara yer bulunamıyor. Belediyeye hergün sabahtan akşama kadar belki yüz, yüz elli kişi müracaat ediyor. Ne gariptir ki gelenlerin çoğu mahallî belediyelerden kâğıt alarak geliyorlar.

PARİS MODASI

Yukarıda iki tane turvakar görüyorsunuz. Bunlar yünlü kumaştan yapılmıştır. Bir tanesinin yakasında ipekli benekli kumaştan garnitür vardır.

Tarihî Dedikodu

Abdülhamit Jön Türk

Hatırlar mısınız? Ebüzziya Tevfik merhum, meşrutiyet iptidasında, Şinasinin Tasviriefkâr ını yeniden neşre başlamış, ve gazetesine en birinci ve en güzel bir tefrika olmak üzere "Yeni Osmanlılar" tarihini yazmıştı. Bu tarih kitabında yazıldığına göre, İsviçrede "Yeni Osmanlılık" yapıp ta bunalan şair ve mutasavvıf Ziya Paşaya İstanbuldan bin sarı altın gelmiş. Ziya Paşa ve arkadaşları bu paranın kimden geldiğini bir türlü anlıyamamışlar.

Devir iki defa değiştiği halde bile Ebüzziya Tevfik Bey ölünciye kadar bu sırra vâkıf olamamıştır.

●

Ali Suavi 1286 da Pariste neşrettiği taş basması "Ulûm" gazetesinde, Londrada çıkardığı Muhbir gazetesi paketlerinin bir Fransız tüccarın eşya denkleri arasında İstanbula kaçak olarak sokulduğunu anlatır. Ya acaba o bin lirayı Ziya Paşaya gönderen meçhul şahıs kimdi ve ne vasıta ile göndermişti? Acaba Ali Suavinin Muhbir gazetesi paketleri hangi Fransız tüccarın eşya denkleri arasında İstanbula sokuluyordu?

O biin lirayı Prens Mısırlı Mustafa Fazıl Paşanın daveti üzerine Londraya gitmiş olan Şair Ziya Beye neşriyatında devam ederek Abdülâzizi yıkmak için Şehzade Abdülhamit gönderdi ve Fransız "Monsieur Khün" vasıtasile gönderdi.

Ali Suavinin Londrada bastırdığı "Muhbir" gazeteleri paketleri, eşya denkleri arasında paket halinde ve kaçak olarak Fransız Mösyö Khünün marifetile İstanbula girdi ve zaptiye nazırı — Rum dönmesi — Hüsnü Paşayı çileden çıkarttı.

●

Bu sırrı Abdülhamit nasılsa ağzından kaçırmıştır. Abdülhamit adi bir hâdise neticesinde heyecana gelmiş, bu sırrı sevgili mabeyncisi Faik Beye ifşa etmiştir:

Bir gün Abdülhamit iç çamaşırına müteallik bir sipariş verdi. Mabeyncisi Bolulu Lûtfi Ağazade Faik Beyi çamaşırları tedarike memur etti. O zamanlar Beyoğlunun en meşhur çamaşırcısı — hımhım ve burunsuz — "Mösyö Khün„ dü. Khün'ün mağazası Beyoğlunun Doğruyolunda (İstiklâl caddesi) Felemenk Sefaretinin kapısı bitişiğindeydi. Ezkaza Faik Beyefendi Khün'ün mağazasına girdi ve efendisinin ısmarladığı çamaşırları alıp huzura takdim eyledi.

Faik Bey çamaşırları huzurda takdim ederken

"— Efendim!.. Bunları Mösyö Kühn'de buldum, buyrunuz, takdim ediyorum." dedi.

Abdülhamit Mösyö Kühn ismini işitince hemen heyecana geldi. Gözlerini açarak hayretle sordu:

"— Sen Mösyö Kühn'ü nereden biliyorsun?"

Faik Bey put gibi dona kaldı.

Abdülhamit, biraz durup teheyyücünü geçiştirdikten sonra, mabeyncisinin de heyecanını geçiştirmek mecburiyetini hissetti ve anlatmıya başladı:

"— Ben şehzadeliğimde Avrupada bulunan Yeni Osmanlılar Cemiyeti ile münasebet peyda etmek istedim. Yeni Osmanlılarla benim aramda vasıtai muhabere olmasını meşhur İngiliz tüccarı Mösyö Baker'den talep ettim. Mösyö Baker itizar etti. Ben İngilizim, kim olursa olsun, Babıâli aleyhinde bulunan herhangi bir cemiyet veya fert ile münasebete girişemem. Beni mazur görünüz, dedi. Çok ısrar ettim. Mümkün olmadı. Mösyö Baker talebimi kabul etmedi. Nihayet Mösyö Khün'e müracaat ettim. Mösyö Khün derhal teklifimi kabul etti ve benimle Jön Türkler arasında muhabere vasıtası oldu.

●

İşte size müthiş bir tarihi sır daha...

Abdürrahman Adil EREN

Yüksek Ticaret Mektebi Talebe Cemiyeti Kongresi

Yüksek Iktisat ve Ticaret mektebi Talebe Cemiyeti yıllık kongresi Eminönü Halkevinde yapmıştır. Seçimde yeni idare heyetine Nevzat, Muammer, Zühtü, Edip, Galip, Faik, Reşat, Ihsan ve Sadan seçilmişlerdir.

İstiklâl Marşı Şairi Akifin Son Günleri

Ustadın en büyük emellerinden biri istiklâl savaşının bir destanını yazmaktı

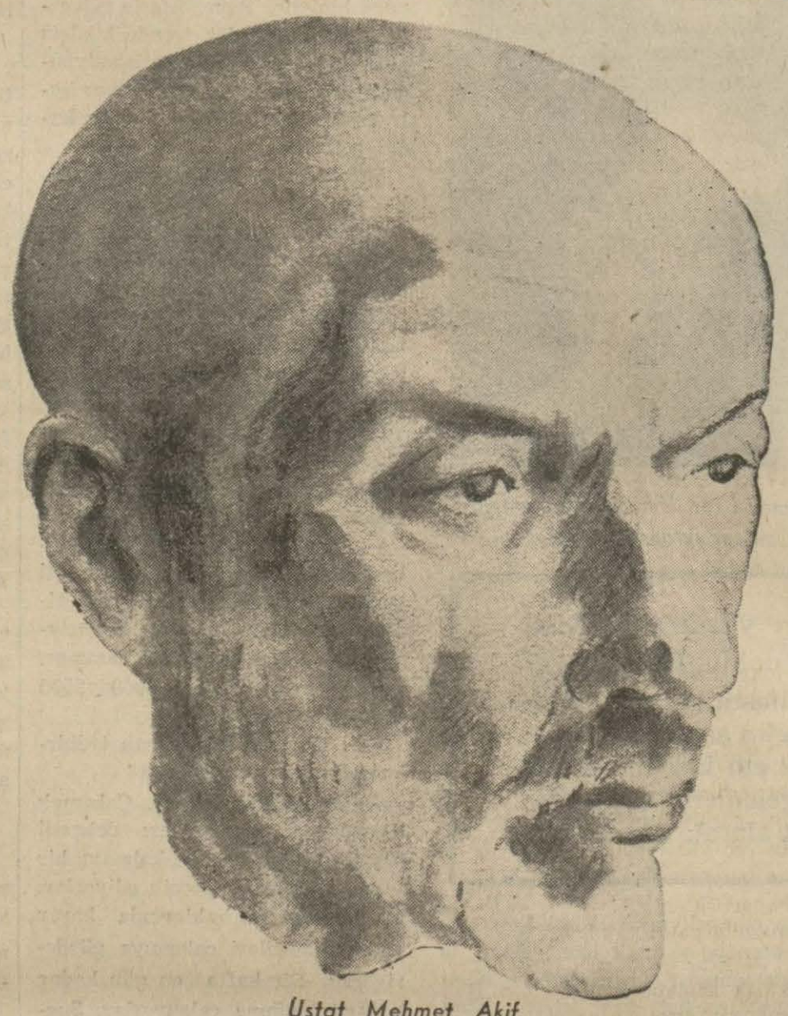

Ustat Mehmet Akif

Yazan:

Ömer Rıza Doğrul

Altı ay evvel İstanbul rıhtımına yanaşan vapurun merdivenlerinden süzülen bir gölgeyi, birdenbire tanımamış, dikkatle yüzüne baktıktan sonra büyük bir faciaya kavuştuğumu anlamıştım. Mithat Cemalin o gün içinden derin ve dikenli bir:

— Eyvah!

Sızmış, ve bu sızıltı benim içime işlemişti.

Üstat, Akif hakikaten erimişti. Fakat çok nikbindi. Memleket havasmm,, kendisini yeniden dirilteceğine inanıyordu ve bu inancını son dakikasına kadar kaybetmedi. Ölümünden iki üç gün evvel konuşuyorduk.

Pek yakın bir akrabayı kendisini ziyarete getirmeyi söylemiştim:

— Hayır, dedi, getirme! İnşallah ben kendimi toplar toplamaz kendisini görmiye giderim!

Sonuna kadar muhafaza ettiği bu ümit, sonuna kadar sarsılmıyan bu manevî kuvvet karşısmda, bazan şaşırıyor ve ne yapacağımı kestiremiyordum. Doktorlar, vaziyeti açıkça anlatmışlardı: Ümit yok. Kendisi de sıhhatinin günden güne yıkıldığını görüyordu. Fakat nikbinliği ve itimadı akıllara durgunluk verecek derecede sağlamdı. Arasıra kendi kendime:

—Acaba bize teselli vermek için mi böyle söylüyor!

Diyordum ve derhal kendi kendimi tashih ediyordum. Çünkü ona bu nikbinliği, bu sönmez ve solmaz ümidi veren kaynak, beşerin hayata müfrit bağlanışı değildi. Bu kaynak, daha derin. daha engin ve daha ulvî idi!

Hastanede tedavi edildiği müddetçe; odası, misafirlerle mütemadiyen dolup boşalıyor ve kendisi misafirlerini karşılamaktan ve onlarla konuşmaktan yoruluyordu. Bu yüzden doktorları şikâyet ediyor, fakat, kendisi, kendisini sevenleri görmekten, ve herbiriyle ayrı ayrı görüşmekten memnun oluyor ve yorgunluğundan şikâyet etmiyordu.

Nihayet bu vaziyetin önünü almak icap etti ve üstat eski ve asil bir dostunun oğluna ait bir köşke misafir olmıya davet olundu. Köşk Alemdağında olduğu için üstat buranm havasından, suyundan, hazurundan istifade edecek, burada gıdasma daha fazla ehemmiyet verecek, Avrupadan getirtilen ilâçlarını tatbik edecek ve günden güne iyileşecekti. Alemdağına kavuşmak onu cidden sevindirmişti. Haftada veya on günde bir şehre inerek dostlarını görecek, doktoru ile görüşecek ve tekrar Alemdağına dönecekti, hattâ kışı da orada geçirecekti:

— Orada, diyordu, bir ağacm dibine bir halı sererek uzanır, dinlenir, arasıra gezer dolaşır, temiz hava, bol güneş içinde yaşar, ve kendimi toplamıya gayret ederim. Biraz kendimi topladıktan sonra hepinizi de davet edeceğim. Çünkü aşçım, eşsiz bir san'atkâr.

Üstat, gerçi Alemdağında halısını yeşil ağaçların altına serdi ve uzandı, yeşil ağaçlar arasında gezip dolaştı. Fakat kendisine öyle bir ilâç verilmişti ki Alemdağı seyahatinin bütün zevkini zehir ediyordu: Bu ilâcı andıkça:

— Ingiliz tuzu yok mu, bunun yanında şerbet gibi bir şey!

Diyor ve ilâve ediyordu:

— Günde bir defa içilse neyse. Fakat bir defa içip, oh! bitti, dedikten sonra sıra ikinci defaya geliyor. Bu yüzden Alemdağı seferinden bir şey anlıyamıyorum.

Fakat üstat, Alemdağı seferinden de bir türlü vazgeçmiyordu. Şehre gelip iki eşi dostu kabul ettikten ve doktorunu gördükten sonra derhal yola çıkıyordu.

Hiç unutmam. Bir gün bana şöyle yanıp yakıldı:

— Oğlum, dedi, ben evvelce Üsküdardan kalkar, bir hamlede Alemdağını yaya olarak boylardım. Bugün gerçi ayağım yere değmeden Alemdağına gidiyorum, fakat kaç para eder, otomobilin içinde inim inim inliyorum. İyi olsam da yine yayan gitsem!

Üstat, hakikaten, en uzak mesafeleri yaya gitmeyi, mutat nakil vasıtalarile seyahate tercih ederdi. Bir aralık Beylerbeyinde oturuyorduk. Arasıra Göztepedeki bir dostunu görmiye giderdi. Beylerbeyi sırtlarını aşar, menzili maksuda varır, akşamlayın da ayni tarik ile eve dönerdi.

Bu gürbüz ve canlı adamm otomobil içinde inliyecek derecede elden, ayaktan düşmesi, bir facia değil de nedir?

Alemdağı seferleri tevali ettikçe üstadın sıhhatten düştüğü göze çarpıyor, fakat Alemdağına gitmekten de vazgeçmiyordu. Çünkü orada, senelerce mahrum kaldığı memleket havasını daha bol, daha saf buluyor, orada en derin huzur içinde memleketle başbaşa kalıyor ve gündelik ihtiyaçlarının haricindeki bütün vaktini düşünerek geçiriyordu.

Aylarca devam eden bu derin, bu istıraplı ve buhranlı düşünme devri ona kimbilir neler ilham etti, ve kendisi bu ilhamları, kimbilir, hangi çerçeve içinde bize sunmayı tasarladı!

Ötedenberi en büyük emellerinden biri İstiklâl harbinin destanını yazmaktı. Mısıra çekilmekten maksadı, hayat gailelerinden azade bir köşede çalışmak ve bu destanı yaratmaktı. Tam bu sırada diyanet işleri riyaseti ona Kur'an tercümesini vermek istedi. Kendisi bu işi kat'i surette kabul etmemek istemiş, ve bu kararında ısrar etmişti.

Bu ısrara, ısrar ile mukabele edenlere:

— Bir kaç parça şiir yazacağım, ona mâni olursunuz!,,

Diyordu.

Fakat yine muannidane ısrar ile karşılanmış, ve onun bu yerden göke kadar haklı olan itizarı kabul olunmamıştı.

Akif buna rağmen bu işi üzerine almamıya uğraşmış, bir aralık muvaffak olur gibi olmuş, bu sefer işi mutlaka ona yüklemek istiyenler, merhumun en aziz arkadaşı merhum Ahmet Naimi öne sürerek üstadı iknaa çalışmışlar, nihayet Akif, ömründe kırmak istemediği Naimin ısrarına dayanamamış ve bu işi kendi tabiriyle, "istemiye istemiye,, kabul etmişti.

Akifin Kur'an tercümesi işini kabul etmek istememesinin hikmeti, Kur'ana olan sonsuz hürmeti idi. Bu yüksek hürmet, onu Kur'anm her kelimesi üzerinde uzun uzun durmıya sevkediyor ve sonunda onu yine muvaffak olamadığma inandırıyordu.

Kur'anı Kerime karşı bu duyguyu ve bu imanı taşıyan adamm Kur'anı tercüme etmesine. yahut yaptığı tercümenin kendini tatmin etmesine imkân yoktu:

Nitekim kendisine, bu tercümeyi ne yaptığını sordukça:

— Yapamadım, diyor ve ilâve ediyordu:

— Beni tatmin etmiyen bir eser, başkalarını nasıl tatmin edebilir?

Ve ben, üstadın bu sözüne karşı bir diyecek bulamıyordum.

Üstadın Mısırda geçirdiği beş altı seneyi işgal eden bu çalışmaları, kendisine göre, hiç bir netice vermediği için boşa gitmiş, ve bu yüzden Türk edebiyatı büyük bir âbideden mahrum kalmıştır. On senenin geride kalan dördünün ikisini, daha evvelki senelerin yorgunluğunu dinlendirmek ihtiyacı, ikisini de son hastalığının ıstıraplarını imha etmiştir.

Kendisi bu boşuboşuna giden senelerini teessürle anıyor ve:

— Bu yüzden ne tasarladıklarımı yazabildim, ne de bu işi bitirebildim! Çok yazık oldu!

Diyordu.

Alemdağına çekildikçe ve arasıra da kendinde iyilik hissettikçe yazacağı eserlerden bahseder ve bunları ilk müsait fırsatta yazmayı düşünürdü.

Onun yazmak istediği bir eser de Haccetül Veda'dır. İslâm tarihinin en müheyyiç vak'alarından biri olan bu hâdise Peygamberin son haccını ve yüz binden fazla Müslümana hitaben söylediği bir nutku tasvir edecekti.

Nihayet İslâm — Türk tarihinden alınma bir vak'anın ilhamile bir piyes yazmak istediğini söylüyordu. Vak'a ehlisalip harpleri devrinden almacak. Eyüp oğlu Salâhattinin kahramanlıklarını anlatacaktı.

Fakat üstat, Alemdağından son avdeti sırasında pek harap bir halde idi.

Bu ane kadar bu derece şiddetli buhranlar geçirdiği görülmemişti. Meş'um hastalığın son ve kat'i hücumlarını yaptığı besbelli idi. Fakat ölümünden iki gün evvel tekrar uzun uzadıya konuştuk. Gerçi dili biraz ağırlaşmıştı, ve sözleri biraz zorla anlaşılıyordu. Fakat kafası, ciyadetinden ve kudretinden bir şey kaybetmemiş: gözlerinin feri kat'iyyen sönmemiş, zekâ ve kavrayışı zerre kadar eksilmemişti. Bana memleket işlerini ve dünya vaziyetini sormuş ve cevaplarını derin bir alâka ile dinlemişti.

Nihayet dün, üstadın halinde gündüzden bir tahavvül göze çarptı. Kendisi her zamankinden daha hallice idi. Konuşuyordu, fakat yalnız bırakılmak istemiyordu.

Akşamlayın yedi buçuktan biraz sonra kısa bir nefes darlığı üzerine herşey bitti ve üstat kendi tabiriyle "nazenin bezmine,, kavuştu.

Radyo

Bugünkü program

İstanbul :

Oğle neşriyatı — Saat: 12.30 plâkla Türk musikisi; 12.50 Havadis; 13.05 Plâkla hafif müzik; 13.25 — 14 Muhtelif plâk neşriyatı.

Akşam neşriyatı — Saat: 18.30 Plâkla dans musikisi; 19.30 Konferans: Doktor Ibrahim Zati tarafından; 20 Vedia Rıza ve arkadaşları tarafmdan Türk musikisi ve halk şarkıları; 20.30 Cemal Kâmil ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları; 21 (Saat ayarı) — Şehir Tiyatrosu operet kısmı tarafından bir temsil. 22 Ajans ve borsa haberleri ve ertesi günün programı; 22.30 Plâkla sololar. 23 Son.

Günün program özü

Senfonik konserler:

21.30 Bükreş: Radyo senfonik orkestrası; 21.40 Roma: Rito Selvacci'nin idaresinde, 22 Lâypzig: Brukner senfonisi.

Eafif konserler:

13.15 Bükreş: Sandu Marku orkestrası; 16 Bratislava: Orkestra, piyano (Şopen, Subert); 16.15 Varşova: Hafif musiki; 17.10 Brino: Hafif musiki; 17.30 Varşova: Küçük orkestra. 20 Budapeşte: Polis bandosu; 20.20 Varşova: Ingiliz musikisi: 20.30 Stokholm: Popüler orkestra; 21.10 Berlin: Radyo orkestrası. Sopran; 21.10 Kolonya: Büyük orkestra (Ferrari, Şopen); 21.40 Milano: Setonya halk havaları; 22.25 Viyana: Şarkılı konser; 23 Stokholm: Hafif musiki; 23.20 Roma: Koro konseri; 24.20 Budapeşte: Çigan orkestrası.

Operalar :

21.15 Varşova: Operadan nakil.

Resitaller:

18.25 Varşova: Keman sonatları (Beethoven); 18.30 Prag: Viyolonsel konseri; 18.40 Viyana: Piyano — Flüt süiti; 20 Stokholm: Piyano — Flüt (Solist konseri); 20.10 Ostrava, Prag: Piyano — Keman, orkestra; 20.15 Bükreş: Keman resitali (Romen musikisi); 22 Prag: Piyano — Viyolonsel sonatları; 22.50 Budapeşte: Piyano resitali.

Oda musikisi :

18.15 Roma: Suman, Clementi, v.s. 19.10 Prag: Yaylı sazlar kuarteti: 22.10 Bükreş: Enstrumantal oda müziği; 22.45 Milano: Oda musikisi; 23.35 Budapeşte: Salon Kenteti.

Dans musikisi :

18.30 Budapeşte: 20.20 Lâypzig: 21 Viyana: 23.15 Prag: 23.20 Bükreş.

23.20 Viyana: 23.40 Varşova: 23.40 Lâypzig: 24.15 Roma.

Kaçak Et Kesilmesini Önlemek İçin..

Belediye zabıtasının yaptığı tetkik, şehrin muhtelif yerlerinde kaçak hayvan kesiminin devam ettiğini göstermiştir. Kaçak hayvan kesicileri ile mücadele etmek için kaçak et takipçileri arttırılmıştır. Ayrıca belediye zabıtası memurları da takipleri şiddetlendireceklerdir. Kaçak et kesilen yerleri haber verenlere ikramiye verilecektir.

Hergün Bir Hikâye

Handanın Sevdiği Adam..

II

Peride Celâl

Karşısına geçip kâğıtları yazıhanesinin üstüne bırakirken birdenbire başını kaldırarak yüzüme baktı. Kaşları şimdiye kadar görmediğim bir şekilde çatılmıştı: "Handan hanım" dedi. Kalbim burkulur gibi oldu: "bir şey mi istediniz?" dedim. "Hayır, bir şey istemiyorum yalnız, size artık hareketlerinizi biraz ölçüye almanızı rica etmek isterim. Bu çocukça hareketler kocaman hanıma hiç te yakışmıyor.." Kıpkırmızı oldum: "Ne gibi çocukça hareketler." dedim. Yüzüme beni dövecekmiş gibi bakarak cevap verdi: "Dışarıda kahkahalarınız buraya kadar aksediyor. Hem yalnız bunlar mı?"

Hem yalnız bunlar mı derken yüzü öyle garip bir mana aldı ki ona müthiş kızmağa hazırlanırken birdenbire sakinleşiverdim. Beni kıskanıyordu! Bunu ateş gibi yanan dudaklarımdan anlamamak kabil değildi.. Hiç bir şey söylemeden birdenbire arkamı döndüm ve odadan koşar gibi kaçtım. Ogünden sonra arkadaşlar bana hayretle bakmaya başladılar. Hiç gülmeyordum. Sesim çıkmıyordu. İşimi gayet sessiz görüyordum ve onun yanma evrak götürmek, kâğıt imzalatmak için girmek lâzımgeldiği zaman içimde tuhaf bir ürperti duyuyor ve bu işi başka bir arkadaşa havale ediyordum. Bu çok garip bir histi. Hem onun yanma girmek onu görmek istiyordum. Hem de sanki eteğimden biri çekip gitmeme mâni oluyordu. Şimdiye kadar başıma gelmiyen şeylere uğramıştım. Bazan sokakta uzun boylu arkadan ona benzeyen erkekler görüyordum. Peşlerine "O mu?" diye düşüyordum ve tam önlerine geçip yüzlerine bakacağım zaman kalbim kopacakmış gibi atıyordu. Yüzlerine bakıpta o olmadıklarını anladığım zaman da omuzlarım düşüyor, âdeta bir kedi gibi miskinleşiyordum. O dairede odasından pek sık çıkmazdı. Ve çıktığı zaman da bir kere bile başını benim tarafma çevirmez geçer giderdi. Buna hem içerler hem de onunla göz göze gelirsem mütnış bir şeyler olacakmış gibi korkardım. Dediğim gibi bu haller hiç başıma gelmiyen şeylerdi ve yeni değişiklik beni adeta balmumu gibi farkına varmadan işlemiş uslu mazlum bir hanım kız yapıp ortıya atmıştı.

Birgün yine ona bir dosyayı götürmek lâzımgeldi. İçimde birdenbire yanan derin bir arzu ile fırladım. Ve dosyayı kaptığım gibi odasına girdim. Başını kaldırıp beni görünce bir müddet üzerimden gözlerini ayırmadı. Kalbim ezilir gibi oluyordu. Ağır ağır yazıhanesine ilerledim ve dosyayı önüne koyduktan sonra duyduğum garip halsizlikten ellerimi yazıhanenin kenarlarına dayıyarak durdum. Evvelâ dosyayı önüne çekti. Açıp tetkik eder gibi bir tavur aldı. Fakat sonra başını kaldırdı. Göz göze geldik ve birdenbire onun sıcak, çok sıcak geniş avucunu elimin üzerinde buldum. Gülümsiyerek: "Handan hanım,. Sözümü dinlediniz. Teşekkür ederim." Gözlerim yaşlandı ve bilmem nasıl oldu eğildim ve onun halâ elimi tutan elini öptüm. Evet, ben bu hareketi yaptım.. Düşün!."

Sustu geniş bir nefes aldı. Dudaklarında manali bir tebessüm belirerek devam etti:

" — İşte onunla böyle sevişti. Amma nasıl!.. Ah bunu sana hiç bir suretle anlatacak söz bulamam. Halâ da sevişiyoruz. Fakat, sana bir şey söyliyeyim mi o alçak hain bir adamdır. Bir kere daireye istifamı verdirdi. En küçük hareketim kotrolu altındadır.. Müthiş, müthiş kıskanç!.. Bütün bunlar beni, o eski her dediğini yapmak istiyen asî yürekli kızı hiç sarsmıyor. Sık sık kavga ediyoruz. Muhakkaki epey soysuz ve çetin bir adam..

Ve ben işte her istediğini, her emrini kabul ettiren bu adamı seviyorum. Hakikî aşkın ne olduğunu bana o öğretti.."

Birdenbire asabi bir kahkaha atarak yerinden fırladı:

" — Bak, sen de bu sefer benimle alay edemedin!."

Gülümsedim:

"— Pek çabuk kalktın galiba korkundan."

Aynanm önüne yürüyüp şapkasını başma geçirirken cevap verdi:

"— Biraz sonra evdedir.. Ondan önce bulunmaga mecburum."

Sonra aynanm içinden bana gülümsiyerek ilâve etti:

"— Galiba sana onunla evlendiğimizi söylemeyi unutmuştum.."

KAYIP — Galata gümrüğünden aldığımız 11-12-33 tarihli 13313 No. lu beyannameye ait kayit sureti zayi olduğundan hükmü yoktur.

Bakırköy Bez Fabrikası
Türk Anonim Şirketi

Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Heyetinden:

1 — Doksan bin litre benzin alınacaktır.

2 — Şartname hergun Büyük Millet Meclisi Daire Müdürlüğünden bedelsiz olarak alınabilir.

3 — Eksiltme 7/1/937 Perşembe günü saat 15 de Büyük Millet Meclisi İdare Heyeti odasında olacaktır.

4 — Eksiltme kapalı zarf usuliyle olacaktır.

5 — Muvakkat teminat 877 lira 50 kuruştur.

6 — Teklif mektupları 7/1/937 Perşembe günü saat 14 de kadar İdare Heyetine verilecektir. Bu saatten sonra mektuplar kabul edilmez.

7 — Şartnamenin 4 üncü maddesinde istenilen vesikalar teminatın konduğu zarf içerisine konulmuş olacaktır. (2126) (3672)

ŞARK DEMİRYOLLARI Türk Anonim Şirketi

İ L A N

Şark Demiryolları Kumpanyası, 1 İkincikânun 1937 tarihinden itibaren şebekenin işletme umurunun Türkiye Devlet Demiryolları İdaresi tarafından temin edileceğini muhterem ehaliye bildirir.

Maamafih muvakkaten Sirkeci'deki eski binasında bulunan "Şark Demiryolları Kumpanyası" nın İstanbul Bürosu Kumpanyasının mezkûr tarihten evvelki muamelâtına ait mesailin tetkikine devam edecektir.

KIŞLA DUVARLARI ARKASINDA

Davutpaşa Kışlasında

Ordumuzun son sistem motörlü kuvvetleri Avrupa ordularında bulunanların tamamiyle aynıdır

Antalyanın Aşiret köyünden yağız bir er, İbrahim oğlu Hasan; makaslı bir batarya dürbününün başında rasat yapıyordu. Albay Muzaffer Tuğsavul, Yarbay Sami Orberk, Yarbay Kâzım Dudaş, Binbaşı Nuri Turfan, Yüzbaşı Nuri Barım, onu bir müddet gözetledikten sonra, yanına yaklaştılar.

Alay komutanı, tepesiz öyleki, Mehmetçiğin yerinde herhangi birini kıskıvrak yakalıyacak bir soru sordu

— Bu elindeki dürbün ne işe yarar ?..

Antalyalı İbrahim oğlu Hasan, hiç şaşırmadan cevap yetiştirdi:

— Hedefi görmiye yarar komutanım...

— Dürbünün kaç vazifesi var?

— On vazifesi vardır komutanım!..

— Say bakalım..

Hasan, birer birer saymıya başladı:

— Hedefi görür, atımları gözetler, yan farkları ölçer, toprak zaviyesini hesaplar, atımların yanca olan farklarını ölçer, topu hedefe çevirir!..

— Senin okuman yazman var mı?..

— Azıcık okur yazarım, komutanım! Ama, onu da kışlaya geldikten sonra öğrendim.

Okuma yazma bilmiyen bir köy çocuğu, batarya dürbününün on türlü vazifesini nasıl olup ta böyle yanlışsız belliyebiliyor?.. Bu, kışlanın mukaddes bir sırrıdır. Bizim Mehmetçiklerin, ruhca, vücutça gizli kalmış nekadar kabiliyetleri varsa, kışla bunları az zamanda; ortaya çıkarıyor. Dağ havası altında, hiçbir kayde bağlanmadan boy atan Mehmetçikler, kışlanın muhitine girer girmez, değişiyorlar.

Acemi bir nefer nişangâh tayin ederken

Yazan:
SALÂHADDİN GÜNGÖR

Köyündeki Mehmedi, kışla içinde boş yere aramayın. Mehmet, artık dış âlemle alâkasını kesmiş, ordunun bir eri ve kendisine mukaddes bir emanet diye verilen bayrağın adamı olmuştur. Kışlanın Mehmetçik ruhları üzerinde yaptığı müessir müdahalenin ne mucizeler yarattığını az çok hepimiz biliriz.

Fakat onu böyle yakından ve içten tetkik etmek bana yepyeni şeyler öğretti. Bu yeni şeylerden biri de, Mehmedin bizim kafamızda yer eden Mehmetten bambaşka bir şahsiyet olduğudur. Sırası geldikçe anlatacağım.

Davutpaşa kışlasında ben, lise tahsilini bitiren gençlerle, göğsünü gere gere topoğrafya imtihanına girebilecek neferler gördüm.

Köyünde (A) harfini gördüğü zaman merdiven basamağı sanan, karacahiller, kışlanın dört duvarı içine girdikten iki ve nihayet üç ay sonra birer okur yazar delikanlı olarak karşımıza çıkıyorlar.

Vatanın, milletin, ne demek olduğunu, Atatürkün ne işler yaptığını, sorun, size bülbül gibi anlatsmlar. Kara tahtanın başına geçirip, en çetin lûgaritma meselelerini, onlara hallettirin!..

* * * * * * *

Biraz sonra, tayyare defi toplarının bulunduğu yere geldik. Acemi Mehmet, ilk günlerde bu defi sözünü beceremiyerek ona tayyare define topları diyor, sonra gitgide öğreniyormuş. Topun başında duran Adapazarlı Mustafaya komutanı sordu:

— Söyle bakalım, bu topun vazifesi nedir?

Mustafa, derhal "rap" selâm vaziyeti aldı:

— Bu top, uçağa atan toptur, komutanım!

— Ne için kullanılır?

— Harpte, düşman uçaklarını memleketimiz üzerinde dolaştırmamak için kullanılır komutanım!

— Bu top ile, yalnız uçaklara mı ateş edersin?

— Hayır komutanım, sıkışık vaziyetlerde tanklara, zırhlı otomobillere de ateş ederim!

— Başka?..

— Muharebe gemilerine de ateş ederim komutanım!

— Havaya karşı hangi mermiyi kullanırsın?

— Hava mermisi kullanırım komutanım!..

Adapazarlı Mustafa, gözleri komutanının gözleri içinde, iki eli, yan kalçalarına yapışık, demir gibi bir vaziyet almıştı. Hiçbir suali cevapsız bırakmıyordu. Komutanlar, tayyare defi toplarından sonra, ışıldakları teftişe gittiler. Müsaadelerini alarak, ben de peşlerine takıldım. Komutan, tayyarenin sesini, çok uzak mesafelerden alan dinleme aletini göstererek

— İşte.. dedi, dört kulağını havaya dikmiş, bekliyor!

Bu hassas aletin, dört köşesinde fil kulağı büyüklüğünde dört boru vardı. Erler, makinenin üzerine oturmuşlar, kulaklarına birer mikrofon takmışlar, dinleme tecrübesi yapıyorlardı.

Komutanlar izahat verdiler:

— Şu dakikada erlerden biri, yan istikametini, öteki yükseklik istikametini tayin etmiye çalışıyor, oturdukları yerde, sür'atle dönerek, hayali tayyare motörünün uğultularını takip ediyorlar. Bu makineler son derece hassas... Dinleme aletinin duyduğu motör sesleri, hesaplarını kendi kendine yaparak otomatik tertibatla hemen ışıldaklara intikal ediyor ve ışıldaklar, faaliyete geçip, düşman tayyaresini, çaprazlama birer ışıkla havada hemen teşhis ediyorlar. Işıldakların teşkil ettikleri huzmelerin birleştikleri noktada, tayyare kıskıvrak yakalanıyor. Işıldakların herbiri, 12 milyon mum kuvvetinde imiş... Bu aletlerin, harpte gördükleri hizmet çok mühim... Fakat, gördükleri hizmet nisbetinde pahalıya mal oluyorlar. Bunların içinde, meselâ, yalnız bir komuta makinesinin 70 bin liraya satınalındığını söylediler.

Ordumuzun bu son sistem motörlü vasıtaları en yüksek Avrupa ordularında bulunanların aynidir. Her yeni keşfin bizde de hemen tecrübesine başlanıyor. Mütehassıslarımız da bir yandan fennî araştırmalarda bulunuyorlar.

Geniş bir hangarda parıl parıl yanan tank tertibatlı yeni askerî traktörleri arka arkaya sıralanmış gördük. Bir başka hangarda tanklar, motosikletler, otomobil ve kamyonlar gözümüze ilişti.

Erler, bu arada hiç boş durmuyorlar. Kimi ışıldakta, kimi dinleme aleti başında, mütemadiyen talim yapıyorlar.

İkide bir, sesler duyuyorum:

— Batarya hedefte!

— Yan ibre düştü!..

Bunların ne demek olduğunu anlamıyorum ama, "Yan ibre düştü!" diye haykıran Mehmetlere bakarken, içimde tarif edilmez bir sevinç heyecanı duyuyorum.

Bunlar arasında bir takım dikkatimi çekti:

— Ne çalışkan erleriniz var! dedim.

Binbaşı Nuri, atıldı:

— Şimdi motör kursunda çalışanlar Teğmen Tarık Taner'in bölüğü...

Bölük Komutanı Nuri Barım binbaşısının sözünü tamamladı:

— Teğmen Tarık, hepimizin çok sevdiğimiz çalışkan bir arkadaştır. Kursunu bitirip gelse diye dört gözle bekliyoruz...

Mehmetlerden birkaç takım, ışıldak ve dinleme aletleri önünde çalışırken diğer bir takım da, at üstünde manej yapıyordu.

Uzun boylu, aslan yapılı bir acemi er, hayvanının sert bir hareketi ile, çamurlar üzerine fırladı. Fakat maneje kumanda eden çavuş:

— Ne o, düştün mü diye sorunca, o zamana kadar tekrar hayvanın sırtına atlamış olan Mehmetçikten şu cevabı aldı:

— Hayır çavuşum, düşmedim, inmiştim, gene bindim!

Ben bunu komutanlarından birine, anlatacak olmuştum.

— Hakkı var, dedi, Mehmet hiç bir zaman düşmez! İner, fakat çok geçmeden tekrar biner!..

Almanyadan Gelen yünlü Mensucat

Almanyadan ithal edilerek gümrüklerimizden çıkarılmasına müsaade edilmemiş olan gümrük tarifesinin B 106 fıkrasında yazılı yünlü mensucat ve kumaşların sene başından evvel muamelelerinin ikmal edilerek çıkarılmasına dün Gümrük ve İnhisarlar Vekâletinden telgrafla müsaade emri verilmiştir. Piyasada yayılan bu haber üzerine gümrüklerde malı olan tüccarlar mallarını çıkarmıya başlamışlardır.

Sabık Kral Edvard'la Madam Simpson'un Hakikî Aşk Romanı

— 2 —

BIR IZAH

Madam Simpsonla, Kral Edvardın hakikî aşk maceralarını, Madam Simpsonun yeğeni olan bir gazetecinin kaleminden nakledeceğimizi ilân etmemiz üzerine, Cümhuriyet refikimiz derhal bizden bir gün evvel davranmak endişesile bir tefrikaya başladı. Dün de ilân etti ki: Bizim neşrettiğimiz hikâye doğru değildir. Asıl kendisinin öteden beriden derleyip toparladığı maceranın aslı vardır. Hele doğruluğundan zerre kadar şüphe olmıyan bir tefrikaya dair böyle bir ilân derç ve testiri gazetecilik mesleği bakımından ne dereceye kadar doğrudur? Bunun takdirini sayın arkadaşımıza bırakırız. Yalnız şimdi bize düşen vazife şurasını açıkça izah etmektir:

Neşrettiğimiz tefrika doğrudur. Ve bizzat Madam Simpsonun yeğeni olan meşhur Amerikan gazetecisi Newbold Noyes tarafından yazılmıştır.

Tefrika bittikten sonra gerek Madam Simpsona ve gerek kral Edvarda gösterilmiş ikisi tarafından tashih ve tasdik olunmuş neşrine müsaade verilmiştir. Madam Simpsonun bu gazeteciye gönderdiği telgrafı da refikimizin yersiz şüphelerini gidermek için aşağı koyuyoruz:

"Eski bir dostum olan Newbold Noyes bana benim bir portremi çizip çizemiyeceğini sordu. Bu portrenin hakikate uygun olacağını düşünerek kendisine "evet,, demekle bahtiyar oldum. .. ..

Vallis Simpson

Krala sordum:

— Vallis ya Kraliçe olacak veya istifanızdan sonra Mm. Vindsor olacaktır veya onunla evlenmiyeceksiniz

8 inci Edvard cevap verdi:

— Yalnız iki ihtimal vardır. Bunlar da ilk söylediğiniz ihtimallerdir.

— Çok canım sıkılıyor dedi. Doğduğum memlekette hakkımda yazılan şeylerden dolayı çok müteessirim. Bu gürültünün sebebi nedir acaba? Benim vaziyetime dair sarih olarak ne biliyorlar? Hiçbir şey. O halde bahsettikleri gibi şeyler yazmak tamamile gayri sahihtir.

— Size gönderilen gazetelere pek kulak asmamanız lâzımdır. Hakikat şudur: Amerikan gazetelerinde neşredilen şeylerin yüzde yetmişi aşağı yukarı sizin lehinizdedir. Demek mahsus aleyhinizde neşredilenleri gönderiyorlar.

Ve hakikat te bu idi. Vallisin titriyerek okuduğu bu kâğıtları gönderen zalim adamlar, onun yalnız düşüncesini altüst etmek gayesini gütmüyorlar, ayni zamanda kralla alâkasını hemen kesmediği takdirde ona işkence edeceklerini bildiriyorlardı. Bu deliller, krallarının alelâde bir kadınla alâkadar olmasını bir hakaret telâkki eden, Amerikada yerleşmiş İngilizler, ve yahut, kralla olan rabıtasını beğenmiyen İngiliz dostları idi.

Vallis:

— Bütün bu tenditlerden korkmuyorum, dedi, fakat buna müracaat eden adamlar olduğunu görmekten dolayı canım sıkılıyor. Eğer, bunlar vaziyetin ne olduğunu bilselerdi. Mu hakkak başka türlü hareket ederlerdi.

Vallisi teskin ettim. Ve kendisine sayemde, hakikatin yakında aydınlatılacağını söyledim.

Madam Simpson arkadaşlarile beraber bir yemekte

HAŞMETLÜ

— Projeleriniz nedir? Bana söyler misiniz diye sordum.

Madam Simpson başını sallıyarak:

— Hayır, dedi, bunu kralla konuşmak daha muvafıktır.

Ve sonra başka şeylerden bilhassa gazetelerin ehemmiyetinden bahsetmiye başladık, kendisine dedim ki:

— Bugün Amerikada en çok sevilen adam Rooseveltir. Amerikalıların ilân hususundaki zevklerinden en çok istifade etmesini bilen odur. Buna mukabil meselâ Lindberg'in Amerikada en çok sevilen bir adam olması lâzımdır. Halbuki bilâkis, o hiçbir suretle reklâma müracaat etmediği için o kadar tanınmaz. Reisicümhur Rooseveltin sevilmesindeki en büyük sır, radyo ile sobasının başında yaptığı gevezeliklere bütün milleti iştirak ettirmektir. Sesi zaten radyoya çok iyi gelmektedir.

Vallis:

— Ah, dedi, kralın sesi de dünyanın en güzel seslerinden biridir.

Ve bunu söylerken gözleri gururla parlıyordu.

— O konuşurken duydunuz mu? Diye sordu.

— Hayır, dedim. Hiçbir zaman böyle bir imtiyaza mazhar olmadım.

Bu esnada, uşak, nazarıdikkati celbetmek için kapının önünde öksürdükten sonra yüksek sesle haber verdi:

— Hasmetmaap!

●

Kral, istifasına takaddüm eden gürültü ve dedikodu günlerinde bir dakika bile olsun sevdiği kadını terketmeyi düşünmemişti. Bununla beraber Başvekil Stanley Baldvin Ingiliz teşkilâtı esasiye kanununa göre, kralın asil olmıyan bir kadınla evlenemiyeceğini ihsas etmişti. Bu vaziyet karşısında yalnız iki suretihal vardı:

Kral Madam Simpsonla evlenebilir ve onu kraliçe yapabilirdi. Tahtını tacını bırakır ve Madam Simpsonu karısı yapabilirdi. Nitekim şimdi bütün dünya kralın iradesinin ne şekilde tecelli ettiğini biliyor.

YÜZDE 67 DOĞRU

Kral Edvarda:

— Eğer Haşmetmaap evlenirlerse, tercih buyurulan kadın muhakkak şu üç şeyden biri olacaktır. Değil mi? Eğer aldanıyorsam lûtfen ikaz buyursunlar.

— Nedir bu üç şey.

— Asil olmıyan bir zevce, Ingiltere kraliçesi, yahut Madam Vindsor.

— Yüzde 67 doğru. Fakat fazla değil dedi. Benim kral olarak asil olmıyan bir kadını almam kat'iyyen mevzuu bahsdeğildir.

— Ben her şeye rağmen üç ihtimali düşünüyorum. Ufak tefek tadilâtla muhakkak bunlardan biri olacaktır. Vallis ya kraliçe olacak yahut istifadan sonra Madam Vindsör olacaktır. Yahut onunla evlenmiyeceksiniz.

— Yüzde 67 doğrudur Mösyö Noyes... Fakat yalnız iki ihtimal vardır. Bu ihtimaller de ilk söylediklerinizdir. Size bunu temin edebilirim.

(Arkası var)

MEMLEKETTE TAN

Nazillide "Gencer„ler nasıl kutlulanır?

6 gün süren bayram

Nazilli, (Tan) — Yurdumuzun muhtelif köşelerinde türlü an'aneler ve bayram âdetleri vardır. Fakat Nazilli kasabasının (Gencer) leri ayrı bir hususiyet arzeder. Nazillide bayramlar altı gün sürer. Bayramm birinci ve ikinci günleri ziyaretlere, misafirliklere ve gelip gitmelere ayrılmıştır. Üçüncü gün bütün kalabalık Aşağı Nazillide toplanır. O gün oranın Genceridir.

Bu yıl bayramın üçüncü günü bütün Nazilli halkı, Aşağı Nazilliye akın etti. Yukardan Aşağı Nazilliye doğru yeni açılmakta olan geniş cadde akşama kadar gidip gelenlerle taştı. Kamyonlar, arabalar, otomobiller insanları Aşağı Nazilliye taşımakla bitiremedi. Yukarı Nazilliden Mendrese kadar uzanan cadde üzerinde, Aşağı Nazillide kadın, erkek, gençler ve çocuklar büyük bir kalabalıkla gezdiler, durdular. Gezintiler, bu seneye mahsus olarak yeni fabrika önlerine kadar uzadı.

En meşhur (Gencer)

Sokaklar insandan geçilmez oldu. Bayramm dördüncü günü Nazillinin en kalabalık ve en meşhur Genceri idi. O gün Gencer Yukarı Nazillide kuruldu. Bugüne mahsus olmak üzere Sökeden ve Denizliden tahrik edilen yolcu katarları merdiven basamaklarına kadar dolu olarak, iki bin kişiyi Nazilliye taşıdı. Ayrıca kamun ve köylerden, Karacasu ve Boz doğan ilçelerinden Gencere gelenleri otomobil ve kamyonlar taşıdı durdu. Sırf (Nazilli Genceri) için müşteri taşımak üzere Denizliden gelmiş olan 15 fayton, hiç durmadan, bayram yapanları gezdirdi. Kış olmasına rağmen hava da mülâyim geçti. Baylar vçe bayanlar mevsimlik şık elbiselerile gezebildiler.

Bu yılki Nazilli Genceri evvelki senelerdekinden çok fazla kalabalıktı. Aylardır Gencere hazırlanan ve ancak Gencer vesilesile gülüp eğlenen, bolca para harcıyan köylüler, Gencer günü kasabayı doldurdu. Uzunçarşı, Aydın caddesi, Pazar meydanı gibi bayram yerleri kolayca geçilemez bir hale geldi.

(Gencer) macunu

Nazilli Gencerinin diğer bir hususiyeti de o gün satılan (macun) larıdır. Bu, şekerle çövenden yapılan bir nevi beyaz tatlıdır. Gencere gelenler mutlaka bu macundan yerler, alıp kutular içinde evlerine götürürler.

Bayramın beşinci günü daha fazla kasabalılara inhisar eder ve Nazillinin Dereköy semtinde Gencer kurulur, Subaşına kadar gezilir. Bu yıl bayramın beşinci günü akşamı Halkevinde bir eğlenti tertip edildi. Müzik, dans ve ulusal oyunlarla şen bir gece yaşandı.

Bu beş günlük bayrama doyamıyanlar, altıncı günü Pirlibeyde kurulan Gencere giderler. Pirlibey, Nazilliye üç saat mesafede, 1.200 nüfuslu bir köydür. Bayramın altıncı günü Gencer burada kurulur. Civar köylerden ve Nazilliden buraya kadar gelenlerle köyde oldukça mühim bir kalabalık birikir ve Gencer artık buradan uzaklaşır, gider.

Eski ve yeni (Gencer)ler

Yıllarca evvel, kadınların erkeklerden ayrı yaşadığı, kapalı bulunduğu devirlerde Gencer günleri, genç lerin hasretle beklediklerdi sevinçli bir günmüş. O zaman Gencerlerde kasabanın gelinlik kızları grup halinde gezerler ve gene grup grup bayram yapan gençler o gün beğenebildikleri kızları bilâhare yavuklar, evlenirlermiş.

Şu hale göre, eskiden Gencerler kız ve erkek tanışma günü, evlenmeye bir başlangıç idi. Bugün ise kadın, erkek, çoluk, çocuk bir arada gezinti ve eğlence günleridir.

Bu toplantı günlerine verilen Gencer isminin aslı da (genç er) dir. Zamanla ilk manasını kaybetmiş ve umumî olarak Gencer olup gitmiştir.

URFANIN SU DERDİ BİTİYOR

Urfa, (TAN muhabirinden) — Belediye üç yıl önce 45 bin lira olan Belediye bütçesini bu yıl 120 bin liraya çıkartmağa muvaffak olmuştur.

Birçok mühim şehir işleri arasında Urfanın su derdi de halledilmek üzeredir. Belediyeler Bankasından yapılan istikrazla su tesisatı bir müteahhide ihale edilmiştir. Urfa, 1937 yılı içinde iyi ve temiz suya kavuşmuş olacaktır. Şehir plânı ve haritası da ihale edilmek üzeredir. Urfa tarihinin ve şehir projesinin hazırlanması için yeni sene bütçesine tahsisat konulacaktır.

Çoban köyünde feci bir cinayet

Kızılcahamam, (Tan) — Çoban köyünde feci bir hâdise olmuştur. Duymuşlu Hüseyin, gece saat 16 da yatarken evinde ayak sesleri duymuş, kalkıp aşağı inerken ötedenberi şüphelendiği Mehmet oğlu Paşa isminde birisinin kaçtığını görmüştür.

Hüseyin, hemen arkasından koşup yetişmiş ve Paşayı beş yerinden bıçakla yaralamıştır. Ağır surette yaralanan Paşa, yere yuvarlandığı halde tabancasını çekerek Hüseyine ateş etmiştir.

Paşa,, çok geçmeden ölmüş, katil Hüseyin de aldığı müteaddit yaralara rağmen bizzat hükûmete giderek teslim olmuştur.

Gülnarda Parti İntihabatı

Gülnar — C. H. Partisi kongresi yapılmış ve kazanın yeni idare heyeti şu suretle teşekkül etmiştir:

Fevzi, Hasan, Hüsnü Kandemir, Murat, Mehmet Ali Kırut, Halit Tol, Mahmut Tırak.

Yedek azalığa da Emin Işık, M. Remzi Üçkun, Ali Kıl, M. Karucuk, Halis Arıkan, Nami Ünüvarın seçilmişlerdir.

Trabzonlular Galip Geldi

Trabzon, (Tan) — Bayramda Rizeye giden Necmiati Spor Kulübü, Rize sporcularile yapmış olduğu futbol macında 4 - 1 galip gelmiştir.

Ilgın Kaplıcalarında Islahat

Ilgın — Kaplıcamızın asrî bir şekle ifrağma karar verilmistir.

Adanada Halkevi ve Parti Binası

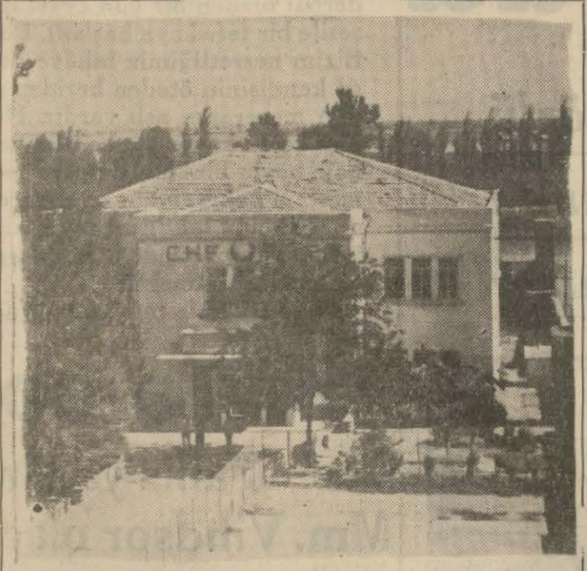

Adana, (Tan muhabirinden) — Halkevi faaliyeti kış faaliyet devresine girmiştir. Komitelerdeki mümessillerin seçimi dün tamamlanmıştır. Temsil komitesi, beş büyük eseri hazırlamakla meşguldür. İlk eser (Ana) dır. Müzik şubesi de bu ay içinde bir konser verecektir.

Gaziantep Şehir Meclisi Toplantılarını Bitirdi

Belediyenin bir yılda başardığı mühim işler

Gaziantep (TAN) — Son umumî toplantısını yaparak dağılan Şehir Meclisi, Şarbay Hamdi Kutlar'ın okuduğu yıllık çalışma raporunu ittifakla tasvip etmiştir. Bu rapor, Belediyenin 935 denberi tam bir randımanla çalıştığını ve programda mevcut olan işlerin hepsinin başarıldığını ortaya koymuştur.

935 te varidat bütçesi artmış ve 6.761 lira fazlasile tahsil edilmiştir. Memur ve müstahdem maaşları her ay başı muntazaman ödenmiştir.

BİR YILLIK ÇALIŞMA

Belediye bu yıl içinde 3.650 metre murabbaı yol açmış, bulvarın son kısmını bitirmiş, 3.150 metre murabbaı kaldırım döşemiş ve 4.650 metre murabbamdaki caddeyi asfaltlamıştır. 850 metre uzunluğunda bir lâğım yapılmıştır. Bir takım dükkânlar tanzim edilerek iki bin lira kâr getiren bir mülk haline sokulmuş, gazhanede yeni bir depo inşa olunmuştur. Ayni yıl içinde 97 parça bağ, bostan, tarla, dükkân ve saire istimlâk edilmiş ve bunlara 21 bin lira verilmiştir.

FİDANLIĞIN TEMELİ ATILDI

Belediye fidanlığının temeli atılmış, bulvar, mezarlık ve yollara beş bin ağaç dikilmiştir. 35 bin liraya çıkan buz fabrikası çalışmaya başlamış ve taksitleri ödenmiş, 3.697 lira masrafa mukabil 7.441 lira varidat elde edilmiştir. Tenvirat için on beş bin lira sarfedilmiş, temizliğe önem verilmiştir. Salgın hastalıklar ile uğraşılmış, fıkaraya birçok yardımda bulunulmuştur.

Çok mühim olan su işi de halledilmiştir. Tesisat 240 bin liraya ihale olunmuş, şehrin iç ve dış haritası teslim alınmış, müstakbel şehir plânı 937 sonunda teslim alınmak üzere Yansene verilmiştir. Gene bu yıl içinde meyva ve sebze hali de bitilerek açılmıştır.

Yolsuzluğu haber veren Banka memur muavini Osman

Kızılcahamamda şümullü bir yolsuzluk

Kızılcahamam, (Tan) — Kazamız Ziraat Bankasında, şimdilik tafsilâtı mektum tutulan oldukça şümullü bir suiistimal meydana çıkarılmıştır.

Alınabilen haberler şunlardır: Üç ayda bir bankadan iskonto suretile para alan harp malûlleri ile mütekaitlerin istihkakları kendilerine tesviye edilmiş gibi bordrolar tanzim edilmiş, cüzdanları ellerinden alındığı halde kendilerine: "Para yoktur" cevabı verilmiştir.

Bu suiistimali meydana çıkarmakta kaza malmüdürü Abdullah Karayiğit ile banka müdür muavini Osmanın hizmetleri görülmüş, suiistimali yapanlarm Türk Ceza Kanunu nun 342 inci maddesine göre cezalandırılmaları hakkındaki evrak merciine verilmiştir.

Kazamızda bulunan banka müfettişi tahkikata devam ediyor. Mesuller yakında adliyeye verilecektir.

Elâzizde son yılların canlı imar hareketleri

Van Demiryolu Elâzizden Geçirilmiyecek mi?

Elâziz, (Tan) — Kısa bir zamanda büyük bir inkişafa mazhar olan Elâziz, hergün yeni bir bayındırlık çalışmasına sahne oluyor. Plânı Elâziz ilbayı tarafından hazırlanan Halkevi binası, bütün Türkiye için örnek tutulabilecek eşsiz bir eser haline gelmiştir. Binanın alt katını müteaddit salonlar, müze, kitap sarayı ve iş odaları teşkil etmekte, üst kat tamamile Büyük Öndere tahsis edilmiş bulunmaktadır.

Yeni hastane

Halkevi arkasında 75 yataklı büyük bir sağlık yurdu yükselmiştir. Evvelce akıl hastalıkları binasına sığınmış olan memleket hastanesi, kavuştuğu bu bina sayesinde muhite çok faydalı olacaktır. Mezkür binanın plânı da ilbay tarafından yapılmış ve Avrupadakilerinden farksız olan yurt, bütün eşyasile ancak 45 bin liraya mal olmuştur.

Kültür mahallesi

Kültür mahallesi adı verilen yerde Halkevi yakininde, geniş ve her türlü vesaiti muhtevi bir çocuk bahçesile, yazlık temsil sahnesini havi güzel bir aile parkı, birisi açık, diğeri kapalı iki stadyom yapılmış, tanzim edilen cümhuriyet meydanına Atatürkün heykelleri dikilmiş, merkeze bağlı civar kasabalara mesafeyi gösterir bir levha asılmıştır.

Imar hamleleri

İstasiyon caddesinde on dersaneli büyük bir Atatürk okulu kurulmuş, su tesisatının 937 senesi içinde bitirilmesi temin edilmiş, şehir plân ve haritası ihale olunmuş, yeni mezbahanın temeli atılmış, ana caddeler ve kaldırımlar hemen kâmilen parke döşenmiştir.

Elâziz, gittikçe mühim bir iskân mıntakası haline gelmektedir. Yeniden 700 den fazla göçmen evi yapılmış, gelen muhacir kardeşlerimizin her türlü esbabı istirahatleri temin olunduğu gibi hepsi de üretmen mevkiine sokulmuştur.

İlbay, vilâyete tâbi ilçe, kamun ve köylerin de imarı için esaslı tedbirler almış ve malî sene başında hazırladığı programı muvaffakıyetle tatbik etmekte bulunmuştur.

Elâzizi birkaç sene sonra şimdikinden daha farklı, daha müterakki ve iyiden iyiye gelişmiş, tek kelime ile modern bir şehir halinde bulacağımızda asla şüphe yoktur.

Lise ihtiyacı

Bugün iki mühim vilâyetin, hem Tuncaelinin ve hem de Elâzizin merkezi olan şehrimizin en mühim ihtiyacı, lisedir. Kültür Bakanlığının önümüzdeki sene bu ihtiyacı tatmin etmesi temenni olunmaktadır.

Son zamanlarda Van demiryolunun Elâzizden geçirilmiyeceği ve başka bir istikamette inşa olunacağı hakkında bir şayia çıkarılmıştır. Bu, tahakkuk ettiği takdirde Elâzizin çıkmaz bir sokağa döneceği, Yolçatıdan uzanan kısa bir demir ağla iktısadî ve sınaî hayatın inkişaf etmiyeceği muhakkaktır. Ancak, bu şayiayı teyit eden resmî malûmat yoktur.

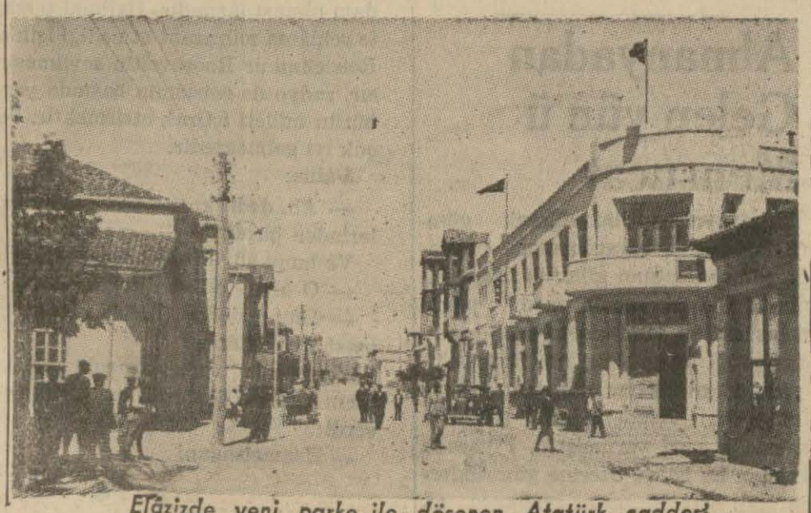

Elâzizde yeni parke ile döşenen Atatürk caddesi

Tokatta Mahrukat Pahalılanıyor

Tokat, (Tan) — Burada ve civar köylerde, on gündenberi sis ve şiddetli bir kuru ayaz devam ediyor. Bu yüzden, üzüm kütüklerile meyva ağaçlarının önümüzdeki mevsim mahsul vermiyeceğinden korkulmaktadır.

Soğuklarm şiddetinden mütevellit endişe yalnız yarın için değil, bugün de mevcuttur. Köylüler, evvelce 15-20 kuruş olan merkep yükü odunu şimdi 30 - 40, gene evvelce 30 - 35 kuruş olan bir at yükü odunu da 50 - 60 kuruştan aşağı vermemektelerdir. Bir merkep yükü kömür de 80 - 120 kuruşa çıkmıştır.

Zilede Yerli Mallar Haftası

Zile, (Tan) — Yerli mallar haftası çok iyi geçmiş, talebe şehri gezmişler, yerli malı ve tasarruf hakkında tezahüratta bulunmuşlardır. Hafta içinde bütün kahvehanelerde yalnız üzüm, incir ve ıhlamur gibi yerli mahsulât sarfolunmuştur.

Denizlide Dağ Sporları

Denizli, (Tan) — Yeni teşkil edilen dağcılık ve yüzücülük spor kulübü faaliyete başlamıştır.

Umumî merkezden lâzımgelen vesait getirtilerek karlı havalarda kayak denemelerine başlanılacaktır.

Dişi çıkarılınca öldü

Biga, (Tan) — Ruhsatnamesiz diş çeken bir berber, zahireci Osmanın beş yaşlarındaki kızı Ayselin dişini çekmiş, bir müddet sonra kızcağız ölmüştür.

Berber hakkında takibata başlanılmıştır.

KUÇUK MEMLEKET HABERLERİ

* **Biga ortamektebi Müdürü Faik Berker, İzmir Karşıyaka ortamektebine nakledilmiş ve yeni vazifesine gitmiştir.**
* **Babaeskiye bağlı Taşağıl nahiyesinin Yeniköyünde bir ilk okul binası yapılacaktır.**
* **Edirne hususî muhasebe başkâtibi Zeki, muhasebe müdürlüğüne terfi etmiştir.**
* **Keşanlılar 1 2 lira 65 kuruş toplıyarak Adana seylâpzedeleri ne göndermişlerdir.**
* **Balıkesirde Ali Şuuri ilk okulunda, hiç okuma bilmiyenlere ve az bilenlere mahsus bir millet mektebi açılmıştır.**
* **Balıkesir civarında Şamlıya bağlı Deliyusuflar köyü meydanında gençler oynarlarken Ahmet oğlu Halilin tabancası yere düşmüş ve çıkan kurşun ölümüne sebep olmustur.**

No. 8

YAZAN: REŞAT EKREM KOÇU

Patrona Halil ve Muslu Beşe

Halil Ağa, Kuvvetli Bir Kılıç Çalarak Patronanın Kolunu Uçurttu ve Altına Alarak Tepeledi.

Buralarda her nevi fuhuş ve rezaleti yaparak yaşıyan bu adamlar, manavlık, kayıkçılık, ırgatlık, hamallık, ve tellâklik ile geçinirlerdi. Kayıkçı ve peremeci bekârları - nın odaları sahil boyundaki kayık - hanelerin üstünde idi. İstanbulun en büyük bekâr odalarından biri "Yolgeçen Odaları" idi. Buradan, İstanbulun meşhur ihtilâl günlerinde bin adet eli silâhlı yiğit çıkardı. "Mercan Bekâr Odaları" nda pabuççu bekârları otururdu. Halk arasında dolaşan bir rivayete göre bir gün yeniçerilere kızan Kanuni Süleyman onlara: "Terbiyeli olun. Yoksa sizi Mercan çarşısındaki pabuççu bekârlarına kırdırırım!" diye tehdit etmişti. Pabuççu bekârları, Evliya Çelebinin kaydına göre "eli muştalı ve beli puşkalı kırk bin yarar delikanlı" idi. Mercan odalarından sonra Cebehane odaları, Pertev Paşa odaları, Gedikpaşa odaları, Unkapanı odaları gelirdi ki herbiri birer sarıca arı kovanına benzerdi.

İstanbulun mermer sütunlu, havuzlu ve fiskiyeli kasırları ve sahilsarayları ile lâle ve sümbül bahçeleri olduğu gibi uğursuz ve nursuz yatağı olan izbe meyhaneleri, baldırıçıplak kahvehaneleri, Babulluk, Funda Limanı, Meydancık, Kiliseardı ve Tatavla gibi fıskı fücur köşeleri de vardı. Buralarda hırsızlar ve yankesicilerle kendi kadir ve kıymetini bilmeyip boğazı tokluğuna saydolunup ve nihayet subaşının eline düşerek "defterli" olmuş serseriler dolaşırdı.

Devrin ricali aleyhinde ilk dedikodular

Lâle devri ricalinin aleyhinde ilk dedikodular, hoşnutsuzluklar bu ayaktakımının arasında başlamıştı. Fakat bu tabaka, yeniçerilerin yardımı olmadan hiçbir harekete geçemezdi. Yeniçerilik ise bir asker ocağı inzibatını çoktan kaybetmiş; yeniçeriler halk arasına karışarak ticaret ve muhtelif küçük el san'atleri ile uğraşmıya başlamışlardı. İbrahim Paşanın "Nizamı Cedit" adile yeni bir sınıf asker tesisi hakkındaki projeleri ve bir "ticaret vergisi" ihdas etmesi, yeniçerilerin de gayrimemnunlar arasına katılmasını intaç etmişti. İstanbul halkının büyük bir kısmı da lâle devrinin lüks ve sefahetine karşı ruhan isyana hazırdı.

İbrahim Paşa ile arkadaşlarını çekemiyenler, İstanbulun yeni ve büyük bir ihtilâlini parlatmak için ayaktakımını, esnaf tabakasını ve yeniçerileri elde etmiye çalışıyorlardı. İrandaki muvaffakıyetsizlikler ve İbrahim Paşanın da heyecan içinde bulunan halkı oyalamıya kalkıp işi sulhen halletmek istemesi bu adamlara fırsat verdi.

İrandan gelen yeniçeriler hamamları dolaşıyorlar, İranlılara esir düşen Türk askerlerinin burunları ve kulakları kesilerek idam edildiklerini, sünnî çocuklarının havaya fırlatılarak kılıç ile iki parça edildiklerini anlatıyorlardı. Bilhassa kulağı kesik meçhul bir adam, tebdilikıyafetle hemen bütün İstanbulu dolaşmış, yeniçeri odalarına ve hamamlara giderek bu vak'aları anlatmıştı. Bu adam, kalelerin İranlılara Hattı Humayun ile bırakıldığını, İrandan gelen kulakları, burunları kesik üç gemi dolusu yaralının, vezir tarafından gönderilen adamlar vasıtasile gemi sahiplerine gemilerin parası verilip denizde gemilerin dibi delinerek batırılmak suretile yok edildiğini, reis ve tayfaların da bu cinayeti yaptıktan sonra flikalarla kaçıp kurtulduklarını söylüyordu. Bunun üzerine ihtilâli körüklemiye memur olan Arnavut tellâkler derhal İbrahim Paşanın sefahet ve eğlencelerinden bahsetmiye başlıyor - "Sizde gayreti dini mübin yok mudur?"

Bu sual "ulemayı kiram" ın elinde iki tarafa keser bir kılıç, yedi başlı bir ejderha, ateş ve kan olurdu.

"Sizde gayreti dini mübin yok mudur?"

Üç serseri iş başında

1730 yılı eylûlünün 28 inci perşembe günü sabahı idi, Bayezit hamamından çıkan on yedi kişi, büyük bir gürültü ile Bayezit camiine doğru ilerlemiye başlamışlardı. Hamam tellâklerinden, baldırıçıplaklardan ve yeniçerilik iddiasında olan erazilden olan bu adamların başında Patrona Halil, Manav Muslu Beşe ve Kahveci Ali isminde üç serseri vardı. Aslen Arnavut olup vaktile Patrona sınıfından bir gemide leventlik yapmış olan, ve sonra hamam tellâkliğına başlıyarak tellâk Arnavutları arasında edepsizlikleri ve rezaletleri ile meşhur olan Patrona Halil "bir irgadı ehremenendam" idi.

Bu on yedi baldırıçıplak serseri, Bayezit camii hareminin Kaşıkçılar tarafındaki kapısı önüne gelince durdular ve ilk isyan nârasını orada attılar:

— Davayı şer'imiz vardır! Ümmeti Muhammetten olan dükkânlarımı kapayıp bayrak altına gelsin!!..

Sonra eski Bedestana doğru koşuşmıya başlıyarak bir kapısından girip öbür kapısından çıktılar. Çarşı heyecan içinde biribirine girmişti. Dükkânlar kapanıyor, kendi halinde olanlar evlerine kaçışıyorlardı. İçinde fesat ve mel'anet olanlar ise bu adamların peşine takılıyorlardı. Çarşıdan çıkan ihtilâlciler Divanyolundan Etmeydanına doğru ilerlemiye başlamışlardı. Her adımda büyüyen bu korkunç kalabalık nâra atarak, kılıç, hançer ve pala sallıyarak yolda rastladıklarını bir sel gibi, berber sürükliyerek Etmeydanına dayandığı zaman meydanın kapılarını kapalı bulmuş ve zorla açtırarak içeri girmişti.

Hanlar, hamamlar, bekâr odaları boşalmıya başlamış; manav, kasap, kayıkçı, kaldırımcı, tellâk ve ırgat, silâhını kapan Etmeydanına doğru koşuyordu. Bir yeniçeri bölüğü bu kalabalığı dağıtabilirdi. Fakat bilâkis birinci bölüğün kazanı cemiyet ile kaldırılıp Etmeydanının ortasına kondu. Yeniçeriler de ihtilâlcilere iltihak etmişlerdi. Yeniçerilen iltihakı İstanbulun bu sonbahar sabahında derin akislerle uğuldamıştı.

Patrona Halil oradan oraya koşuyor

Bostan kapısında arkadaşlarından ayrılan Patrona Halil, serserilerle Ağa Kapısına koşmuştu. Yeniçeri Ağası Hasan Ağa kıyafetini değiştirerek kaçmış, bir sandala atlıyarak Üsküdara geçmişti.

Ağakapısındaki mahpusları salıverip peşine takan Patrona, oradan Cebehaneye gitmişti. Cebehanede beşinci bölüğün kazanını zorla çıkartmış, yanında haşarat, Sipahiçarşısını ve Bitpazarını yağma ederek dükkânlarda bulunan silâhları ve elbiseleri almışlardı. Oradan Saraçhaneye gitmişler, burasını kapatarak saraç bekârlarını da, başlarında meşhur serserilerden Saraç Mehmet olmak üzere beraber sürüklemişlerdi. Bu Saraç Mehmet, Niş yeniçerilerinin çorbacılarından iken zorbalığı ve edepsizliği yüzünden atılmış, İstanbula gelerek Saraçhanede işlemiye başlamış şerir bir adamdı.

Bütün İstanbul sokaklarında davullar çalmıyor, şehir halkı Lâle devri ricaline karşı ayaklanmıya çağırılıyordu; diğer taraftan dellâllar bağırarak, şehrin âsayiş ve inzibatının muhafaza edilmekte olduğu bildiriliyordu:

— Herkes dükkânlarını açsın! İşle meşgul olsun! Ehli ırza taarruz olunmaz!..

veci Ali, o gün akşama taraftarlarını çoğaltmak için bol bol vakit bulmuştu.

Üçüncü Ahmet ile Ibrahim Paşa Üsküdar sarayında idi. Bütün devlet erkânı Boğaziçindeki sahilsarayların da idi.

İhtilâli vaktinde haber alamadılar. Haber aldıkları zaman ehemmiyet vermediler. Nihayet ateş saçağı sardı ve iş işten geçti.

Baldırı çıplaklar iş başında

Bir gün evvel on yedi baldırı çıplakla Beyazıt hamamından çıkarak ilk isyan nârasını atan bu adamlar ertesi gün, koca bir imparatorluğun mukadderatını çıplak ayaklarının altına almışlardı. Patronanın nârasına yetmiş bin kişi koşarken, İbrahim Paşa "sancağı şerifi" alarak onları tenkile gitmek isterken, altı yüz saray bostancısından ancak otuz kişi toplıyabilmişti! !

İbrahim Paşa bütün ümitlerini kaybetmişti. Sarayda bulunan devlet erkânına:

— Ben artık öldüm demektir, fakat hepimizin selâmeti velinimetimizi düşünmektir!

Bu sırada Patrona Halil sarayın etrafını sarıyor, vezir konaklarını yağma ettirerek adamlarını beslemek için lâzımgelen parayı tedarik ediyor, diğer taraftan tellâllar bağırtarak fırınların, kasapların; yiyecek ve sair zaruri şeyler satan esnafın dükkânlarını açmalarını emrediyordu.

O gün bu işlerle akşama eriyordu. İhtilâlciler gürültü ve heyecan içinde geçiyordu. Sarayda ise saltanatın çökmekte olduğunu gören üçüncü Ahmet, on üç yıl kendisine bir peri masalı hayatı yaşatmış olan nazırlarını feda ediyordu. Nevşehirli İbrahim Paşa, kaptan Kaymak Mustafa Paşa ve Sadrazam kethüdası Mehmet Paşa Bostancıların kementleri ile boğuluyor, vezirlik şanına halel gelmemesi için esvapları soyularak cesetleri bir don ve gömlek ile, hazır lanan öküz arabalarına yatırılıyordu.

Lâle devri vezirlerinin cesetleri

İhtilâlin üçüncü günü, ortalık ağarmıya başlarken saraydan çıkan üç öküz arabası Mustafa Paşa ile Mehmet Paşanın cesedi Etmeydanındaki çınarların dallarına asılmıştı. Fakat, Patrona ile arkadaşları, İbrahim Paşayı Kürkçübaşı Manola benzetmişlerdi. Üçüncü Ahmedin sevgili vezirine kıyamadığını sanarak paşanın cesedini çırılçıplak soyuyorlar, şüphelerini giderdikten sonra, boğazına bir ip geçirip bir atın kuyruğuna bağlıyorlar, kaldırım taşları üstünde sürükliyerek babı hümayun önüne bırakıyorlardı. İbrahim Paşanın cesedi orada yedi sekiz gün durmuştu. Etlerini sokak köpekleri yemiş vücudu bir kafes kalmıştı. Sonra tuz ekmek hakkı bilen bazı sadık hizmetkârları kemiklerini toplayıp gizlice Şehzadebaşındaki türbesine götürüp gömmüşlerdi.

O gün de ihtilâlcilerle saray arasında müzakerelerle geçiyordu. Patrona Halil ve arkadaşları kat'i kararlarını vermişlerdi: "Padişahı da istemeyiz!,,

Ve o gece üçüncü Ahmet saltanattan ferağat etmişti.

Biat merasimi yapılıyor

2 teşrinievvel pazartesi sabahı sarayda yeni padişaha biat merasimi yapılırken İstanbul sokaklarında da tellâllar bağırıyordu:

— Devlet ve memleket Sultan Mahmudundur!

Fakat hakikatte, devlet ve memleket sultan Mahmudun değil, Patrona ile arkadaşlarının idi. Bu baldırıçıplaklar saltanatının en parlak siması da Patrona Halildi. Patrona ile arkadaşlarının portrelerini çizerek bu baldırı çıplaklar saltanatının icraatını şöyle hülâsa edebiliriz :

"Ömrümün ne suretle neticelenece padişah iclâs edenlerden hiçbir kimse yatağında ölmemiştir ki, ben öleceğim,, diyen ve âkibetini pek güzel görmüş olan Patrona, birinci Mahmut tarafından teklif edilen rütbeleri reddetmiş, hiçbir resmî sıfatı olmıyan fakat bütün bir memleketin istikbali, hayatı, ırzı ve namusile oynıyan bir zorba olarak kalmayı tercih etmişti.

Ayağında diz çağşırı, baldırı çıplak geziyor, belinde kocaman palası arkasında tepeden tırnağa silâhlanmış arkadaşları divana geliyor, bu eski levent, bu eski tellâk devletin hariciye siyasetine dair söz söylüyor, fikir beyan ediyordu. Yeniçeriler Muslu Beşeyi bir kumandan gibi selâmlıyorlar, Valde sultan selâm yollıyarak iltifat ediyordu. Bu türedilerin maiyetindeki manav, kayıkçı, kaldırımcı, hamal ve tellâk üç bin kadar serseri, başlarına kırmızı sarık sararak kendilerine mahsus bir kıyafet icat etmişlerdi. İstanbul kaldırımlarını yalmayak arşınlıyan bu adamlar, şimdi, at ile geziyorlardı.

Patrona, ihtilâl günlerinde kendisine para ve et tedarik eden bir kasap kâtibini Buğdan voyvodası nasbettirmişti. Nihayet İstanbul kadılığına da bu devre uygun bir sima bulunmuştu: Deli İbrahim.

Müderrislikten İstanbul Kadılığına yükselen bu adamın içtihadile Sâdâbât kasırlarının evvelâ yakılmasına, sonra birinci Mahmudun muhalefeti ile yıkılmasına karar veriliyordu.

İstanbul Kadısı Deli İbrahim lâubaliliğini daha ileriye götürerek, "yeni odalar.. diye anılan Şehzade camii karşısındaki yeni kışlasında 79 uncu cemaatin odasını mahkeme yapmış, karısı doğurduğu zaman, valde sultana şerbet yollamıştı.

İstanbulda mal ve can emniyeti kalmamıştı. Bu türedilerin etrafına toplanan bu serserileri, baldırıçıplakları dağıtacak hiçbir kuvvet yoktu. Zorbalar ise, fevkalâde ihtiyat ile hareket ediyor, şehirde arkalarında müsellâh çetelerle dolaşıyorlardı.

Patrona Halil, Muslubeşe ve arkadaşlarının bir hile ile tuzağa düşürülüp idam edilmeden devlet onların pençesinden kurtulamıyacaktı. Bunu akıl gören Birinci Mahmudun vezirleri, sadrazam Silâhtar Mehmet paşa, itimat ettikleri kimselerle hazırlanmıya başladılar.

"Iran meselesini görüşmek" gibi bir bahane ile sarayda bir toplantı yapılmasına, bu toplantıya zorbaların davetine; geldikleri zaman da bir pusuya düşürülerek idam edilmelerine karar verdiler.

Zorbaların vücudunu ortadan kaldırmıya da Halil Ağa isminde cesur ve namuslu bir adam memur edildi. Halil Ağa, kendisi gibi güçlü kuvvetli, kılıç ve hançer kullanmasını bilen, gözüpek, yüreği pek arkadaşlarından otuz kişi seçti. Bu adamlar gizlice saraya alındılar. Nihayet Iran meselesini görüşmek için devlet erkânı ve ihtilâl zorbaları saraya çağırıldılar. Patrona ve arkadaşları, daima yaptıkları gibi, yine kalabalık bir maiyet ile ve pürsilâh geldiler.

O gün, ilk celse olmak münasebetiyle saray çok kalabalıktı.

Arada birçok günahsızların da kanı dökületeceğinden bu idam kararı ancak ikinci toplantıda icra edilebildi. Patrona ile yeniçeri ağası devlet erkâniyle beraber Divan köşkünde otururken, Halil Ağa ile otuz arkadaşı içeriye hücum ettiler. Halil Ağa mert bir adamdı. Patronanın üstüne birdenbire atılmayı kendine yediremedi. İçeriye girince kılıcını çekti ve:

— Yeniçeri ağası dedikleri herif kimdir?

Diye bağırdı.

Patronanın palası yanında idi. Bir nara atarak yerinden fırladı. Fakat, değerli bir silâhşör olan Halil Ağa, sol kolunu siper yaparak Patronanın hücumunu atlattı ve kuvvetli bir kılıç çalarak Patronanın sağ kolunu palasiyle beraber uçurdu. Ve altına alarak tepeledi. O, Patrona ile uğraşırken, arkadaşları da yeniçeri ağasını cansız olarak yere sermişlerdi. Revan köşkünde bulunan vezirler ve Ali Efendiler, pencere içerlerine iltica etmişlerdi. Diğer taraftan, dışarda, Muslubeşe, Kahveci Ali, Urlu Çavuş gibi türediler, ve hepsinin yüzlerce avenesi kılıç ve hançerle idam olunuyorlardı.

BITTI

BORSA

28 BİRİNCİKANUN PAZARTESİ

Paralar

	Alış	Satış
Sterlin	614.—	618.—
1 Dolar	122.—	126.—
20 Fransız fr.	114.—	117.—
20 Liret	120.—	125.—
20 Belçika fr.	82.—	85.—
20 Drahmi	19.—	23.—
20 İsviçre fr.	565.—	575.—
20 Leva	20.—	23.—
1 Florin	63.—	66.—
20 Çekoslovak kro.	75.—	80.—
1 Şiling	20.—	23.—
1 Mark	23.—	26.—
1 Zloti	20.—	22.—
20 Ley	12.—	14.—
Dinar	48.—	52.—
İsveç kuronu	30.—	32.—
Altın	1012.—	1013.—
Banknot	242.—	244.—

Çekler

Londra	616.—	616.—
Nevyork	0.7973	0.7965
Paris	17.0714	17.07
Milano	15.1475	15.1475
Brüksel	4.7264	4.7264
Atina	88.6363	88.6363
Cenevre	3.4687	3.4687
Sofya	64.935	64.935
Amsterdam	1.4557	1.4557
Prag	22.7475	22.7475
Viyana	4.2550	4.2550
Madrid	7.5568	7.5568
Berlin	1.9813	1.9813
Varşova	4.23	4.23
Budapeşte	4.2125	4.3425
Bükreş	108.75	108.75
Belgrat	34.66	34.66
Yokohama	2.7888	2.7888
Moskova	24.875	24.875
Stokholm	3.1485	3.1485

Tahvilât

Anadolu I ve II	kupon kesik	44.10
„ II		44.25

Esham

Anadolu % 50	23.80
Merkez Bankası	90.—

İstikrazlar

Türk Borcu	22.575
Ergani A. B. C.	97.25
Sıvas - Erzurum I	95.—
„ II	95.—

YENİ NEŞRİYAT

Çığır — Ankarada ayda bir çıkan bu kültür dergisinin 45 inci sayısı da intişar etmiştir.

Süzme Sözler — Raif Necdet Kestelli'nin "Süzme Sözler,, isimli kitabının üçüncü cildi de çıkmıştır. İçinde zarif nükteler ve güzel vecizeler vardır. Tavsiye ederiz.

SAGLIK ÖGÜTLERİ

LOKMAN HEKİM

Kendi Kendinize Müshil İçmeyiniz !

Bir gün vücudunuzda bir kırıklık, başınızda biraz ağrı duyarsınız. Bu mevsimde ne olabilir? Bir grip! Akşama ateşiniz de biraz artarsa hiç şüpheniz kalmaz. Tedavisi de herkesin bildiği bir şey: Hemen bir müshil ilâç, eczane - de hazır türlü türlüleri var.

Yahut midenizde ağırlık, karnınızda bir sancı duyarsınız. Bir gün önce misafirlikte belki biraz fazlaca yemişsinizdir. Tabii, mide bozukluğu, dersiniz. Gene bir müshil ilâç içersiniz.

Biliniz ki böyle yapmakla kendi kendinize karşı tehlikeli bir iş görmüş olursunuz. Daha büyük fenalık ailenize, çocuklarınıza, - hekime danışmadan - müshil içirmek olur.

Ateşi arttıran, baş ağrısı, vücude kırıklık veren mikroplu hastalıklarda müshil faydalı değil, daha ziyade zararlı olur. Hastalığa dayanmak için vücudün kuvvetli olması lâzımdır. Müshil ilâç insanın kuvvetini kırar. Ateşli hastalıkların bazılarında müshil büyük tehlike verir. Tifo hastalığında, hastalık daha teşhis edilmeden müshil içmek barsağın delinmesine yer hazırlar. Apandisit hastalığında - kaba söylediğim için beni affediniz - müshil insanı öldürür... Sizin ilk günü bir grip sandığınız ateşli hastalığın tifo yahut apandisit olmadığını da size o gün kimse temin edemez.

Mide bozukluğu müshil içmiye lüzum göstermez. Sıkı bir perhiz onu iyi etmiye yetişir.

Hele karın ağrısı sağ tarafta olunca müshil içmekten büsbütün korunmak lâzımdır. Apandisit mutlaka büyük sancılarla gelmez. Pek hafif sancılarla başlıyan apandisit misalleri çoktur. Böyle bir sancıyı mide bozukluğundan sanarak kendi kendinize müshil içince - gene kaba söyliyeceğim - ölümünüzü hazırlamış olursunuz. Karın ağrısı solda bile olsa gene apandisit hastalığını unutmamalısınız, çünkü sol tarafta sancı ile başlıyan apandisit te - nadir bile olsa - vardır.

Kendi kendine müshil içmek kendisini hâlâ Ortazamanlarda yaşıyor sanmaktır. Öyle vakit vakit vücudü temizlemek bahanesile yahut bir sancı sebebile müshil içmek Ortazamanlarda modaydı.

Bunu söylemekle müshil ilâç her vakit zararlıdır demek istemiyorum. Onun da lüzumlu olacağı hastalık vardır. Fakat onu siz tayin edemezsiniz. Müshil ilâçın ne vakit faydalı, lüzumlu olacağını ancak hekiminiz bilir.

Vakıâ kendikendine müshil içen binlerce ve binlerce kişinin hepsi ondan mutlaka zarar görmezler. Fakat zarar gören binde bir, on binde bir olsa sizin o müstesnalar arasına karışmanıza bir sebep yoktur. Kendi hayatınıza kendinizi belki hâkim sayabilirsiniz. Fakat ailenizin, çocuklarınızın hayatına hâkim olmıya hiçbir hakkınız yoktur.

Zaten müshil ilâç içirmekte hekimler bile şimdi eskisi gibi cömert davranmazlar. Meselâ kalp hastalıklarında tedaviye başlarken müshil içirmek eskiden âdet iken şimdi buna lüzum görmezler. Eskiden sıtma tedavisine başlarken müshil içirildiği halde şimdi hatıra gelmez.

Siz de hekimlerden ibret alınız. Kendi kendinize hiçbir vakit müshil içmeyiniz. Hele çocuklarınıza, ailenize, tehlikeli olabilecek, o ilâcı hekime danışmadan içirmeye hakkınız yoktur.

Hasan Deposu: İstanbul, Ankara, Beyoğlu, Beşiktaş, Eskişehir

Fatih Sulh 3 üncü Hukuk Hâkimliğinden: Terekesine mahkememizce vazıyet olunan ve Merkezefendi Kule kapısı 1 No. lu evde mukim iken 27 - 2 - 936 tarihinde vefat eden Ali Han oğlu Hüseynin bütün alacak ve borçlarını verese meyanında vaki olan ve talepleriyle mahkememizce tesbit olunan sulhname vechile vereseden ölünün kardeşi Mehmet ile Yusufun kendi namlarına asaleten ve vekilleri oldukları diğer vereseden Emine, Ümmühan ve iki Sultan namlarına vekâleten kabul eylediklerinden ölü Ali Han oğlu Huseyinden alacağı bulunanların tereke borçlarını kabul eden mezkur varislere müracaat eylemeleri lüzumu ve veresenin mezkur sulhname vechile mahkememizce işbu tereke hakkında yapılacak başka muamele kalmadığı bütün alâkadarların malûmu olmak üzere ilân olunur.

ZAYİ — Ekmek taşıma tek arabamın 1709 numaralı plâkası kaybolmuştur. Yenisi alınacağından diğerinin hükmü yoktur. Kadıköyünde: Haliloğlu Kâmil

BİZANS SARAYINDA BİR TÜRK GENCİ

No. 28

YAZAN: Z. Şenay

Imparatorla Halil Bey Coşkun Tezahürat İçerisinde Karşılanmışlar

Halil Beyi bu sedirin en rahat köşesine yerleştirdikten sonra, gerek Orhan Bey ve gerek bütün ailesi hakkında uzun uzadıya malûmat verdi.

Halil Bey, üç sene zarfında olup biten şeyleri bazan hayretlerle ve bazan teessürlerle dinlemişti.

Bilhassa imparatorun kendisini kurtarabilmek için maruz kaldığı müşkülât ile; nihayet ihtiyar ettiği fedakârlıkları dinlediği zaman, Tekfur Kalotete karşı kalbinde hissettiği nefret hisleri, bir kat daha tezayüt etti.

Müjdeciler gönderiliyor

İmparator, Foça kalesi önünden hareket ederek Akdeniz boğazına doğru ilerlerken, maiyetindeki yürük gemilerini ileri sevketmiş; Orhan Beye müjdeciler göndermişti.

Bu gemiler, (Bandırma) ya yanaşarak, Bursada bulunan Orhan Beye atlı müjdeciler koştururlarken, bütün Marmara sahillerindeki Bizans köy ve kasabalarını da bu muvaffakıyetten haberdar etmişlerdi.

Mevsim, yazın en şiddetli zamanı idi. Ekinler toplanmış, harman edilecekti. Fakat, imparatora karşı teh ditkâr bir vaziyet alan Orhan Beyin korkusundan, bu köylerin halkı adeta meflûç bir hale gelmişlerdi.

Şimdi Halil Beyin kurtulması üzerine, artık Orhan Beyin imparatorla dostluğunu yenileştireceği nazarı dikkate alınarak, her tarafta sevinçli bir galeyan başgöstermişti.

Bütün Marmara sahillerinden, büyük bir meserret dalgası geçmiş... Yüzlerce kayık, Akdeniz boğazına akın etmişti.

Rengârenk bayraklarla donatılmış olan bu kayıklar, imparatorla Halil Beyi karşılamışlar; coşkun tezahürat ile bu muvaffakıyeti alkışlamışlar; her tarafı meserret sedalarma boğarak deniz üzerinde, saatlerce süren şenlikler yapmışlardı.

İmparatorun maiyetindeki gemilerden biri de İstanbula gitmiş; şehremini ile saray erkânını vaziyetten haberdar etmişti.

Bizans sarayı ve Bizans halkı; bir anda harekete gelmişti. Her tarafta, derhal istikbal hazırlıkları başgöstermişti. (Mukaddes Saray) ın dairelerinden biri, Halil Bey için ihzar edilmişti.

"İşte, oğlum ve damadım..,

İmparatorun kadırgası; (Makrıköy) önünde, yüzlerce Bizans gemi ve kayıklarile karşılanmıştı. Yapılan tezahürat o kadar parlak ve coşkun idi ki; altın yaldızlı kadırganın güvertesinden bunları temaşa eden Halil Bey, dayanamamış; ellerini semaya kaldırarak:

— Hey, kadir Allah.. Bana, bu günleri gösterdiğin için sana nasıl şükredeyim?..

Diye bağırmaktan kendini alamamıştı.

Bizans gemilerinde, borular, davullar, trampeteler çalınıyor; gemilerin küpeştelerinden yükselen altın ve gümüş çerçeveler içindeki (aziz resimleri), parıl parıl parlıyordu.

Bu mutantan deniz alayı, Marmara sahilindeki (Bukaleon) sarayının önüne gelmişti. İmparatorun altın yaldızlı kadırgası, orada demirlemişti. Sarayın iskelesi, kıymettar halılar, kumaşlar ve bayraklarla süslenmişti. Bütün saray erkânı ile Bizansın eşraf ve muteberanı, sarayın önüne dizilmişlerdi.

İmparator, Halil Beyin elinden tutarak karaya çıkarmıştı. Çılgın bir alkış tufanı, Bizans semalarında dalgalanmıştı.

İmparator, orada bulunanlara Halil Beyi takdim etmiş:

— İşte... Oğlum ve, damadım.

Diye bağırmıştı.

İmparatorun bu sözleri:

— Aikâââââ...

— Zitoooo...

Feryatlarile karşılanmış; coşkun bir alkış dalgası, sarayın mermer duvarlarına çarpmıştı.

Iskelenin önüne, kıymettar iki at hazırlanmıştı. Bunlardan birine imparator, diğerine de Halil Bey binmiş.. Muazzam bir alay, (Mukaddes Saray) a doğru harekete başlamıştı.

İmparatorun (hassa mızıkası), oynak bir hava çalarak önde gidiyor; mızıkayı, (mukaddes bayraklar) takip ediyordu. Yolları, ve yollarm kenarındaki evlerin pencere ve damlarını kaplamış olan halk:

— Zito, Türkos.

Diye bağırıyor; o civarda bulunan bütün kilise çanları, mütemadi suretle çalınıyordu.

Alay, saray kapısına gelmişti. İmparator ile oğullarından başka hiçbir ferdin saray kapısından içeri atla girmesi âdet değildi .

Bizans saraylarının usul ve teşrifatını bilen Halil Bey, saray kapısına gelir gelmez, attan inerek saraya yayan girmek istemişti.

Fakat Halil Beyin, attan inmiye hazırlandığını gören imparator, derhal Halil Beye elini uzatmış:

— Hayır.. Atından, inme. Saraya, böylece yanyana gireceğiz. Aramızdaki münasebetin nekadar kuvvetli ve samimî olduğunu halka göstereceğiz.

Demişti.

Halil Bey:

— Müsaade buyurunuz. Bizans saraylarının eski bir usulünü bozmıyalım.

Diye cevap vermişti.

İmparator memnun

Lâkin imparator, Halil Beyin atının dizginlerini kavrıyarak çekmiş:

— Sen benim oğlum ve damadımsın... Onun için, sen de sarayıma atla girmek hakkma maliksin.

Diye mukabele etmişti.

Halil Bey, imparatorun gösterdiği bu büyük hürmet ve teveccüh karşısında mahcup olarak başını önüne eğmiş.. Atının dizginlerinden çekerek kendisini yanından ayırmıyan imparatoru takip etmiş.. İmparatoru halk karşısında o vaziyette bırakmamak için:

— Muhterem peder!.. Rica ederim, atımın dizginlerini bırakınız. Emriniz mucibince, sizi takip ederim..

Demişti.

İmparator, bu Türk beyinin terbiye ve nezaketinden bir kat daha memnun kalarak:

— O halde, daha ziyade yanıma yaklaşınız... Halkı, benim namıma selâmlayınız.

Diye mukabele göstermişti.

Saray kapısına dizilmiş olan hassa askerlerinin ve saray hademelerinin alkışları arasında (Mukaddes Saray) ın kapısından girmişler.. imparatorun dairesinin binektaşına doğru ilerlemişlerdi.

Tam saray avlusunun ortasına gelir gelmez, Halil Bey atının karnını şiddetle topuklamış.. Cins at, şahlanarak ileri fılmaış.. Halil Bey; meydanda herkesi hayrette bırakan bir devir yaptıktan sonra, birdenbire atından aşağı atlamış.. İmparatorun önüne doğru koşarak, atının başından tutup binektaşına doğru çekmiye başlamıştı.

İmparator, Halil Beyin bu manevrasından hayrette kalmıştı... Lâkin kendisini çarçabuk toparlıyarak:

— Oğlum!.. Bırak atımın başını... Böyle büyük bir nezaket göstermekle, beni son derecede mahcup ediyorsun.

Diye bağırmıştı.

Fakat Halil Bey, imparatorun bütün itirazlarına rağmen, onun atını çekmiş; binektaşına yanaştırmıştı.

İmparator, atından iner inmez, bütün oradaki saray erkânının karşısında Halil Beyin boynuna sarılarak alnından öpmüş:

— Ah, koca Türkler!.. Siz, harp meydanlarında olduğu kadar, zarafet ve kibarlıkta da kahramansınız.

Diye bağırarak o andaki hissiyatını ifşa etmekten kaçınmamıştı.

Merak ve heyecan..

İmparator, Halil Beyin koluna girmiş; bu kıymetli misafirini büyük salona doğru sevketmişti.

Bütün saray kadınları, salonda toplanmışlardı. Salonun muhteşem dekoru içinde, rengârenk elbiselerile, his ve hayalin fevkindeki mahlûklara benziyorlardı. (Arkası var)

Atatürk Rejimi

(Başı 1 ncide)

ler ve buraların halkı dahil olduğu halde bütün millet, memleket işlerine ait düşüncelerini, dertlerini, âtiye ait arzularını, ideallerini, görülmekte olan işlere ait tenkitlerini ve mülâhazalarını merkeze bildirmek imkânına malik olacaktır.

Bunu temin için partinin köy ocaklarından başlıyarak nahiye, kaza, vilâyet toplantılarında her sual soru - lur ve her fikir söylenir. Idare âmirleri ve partinin memurları izahat ve rirler. Tatmin edilmiş izahat karara geçer. Tatmin edilmemiş olanlar merkeze gelir. Orada tahkik edilir. İcabına göre hükûmete, Büyük Millet Meclisine ve icap ederse Büyük Kurultaya arzolunur.

Kum taneleri - Irmak

Parti umumî kâtibinin tarif ve izah ettiği bu mekanizma - tatbikat meseleleri bir tarafa bırakılmak şartile - Hiç şüphesiz ideal bir demokrasi mekanizmasıdır. Milletin fertlerini, Şükrü Kayanın güzel teşbihi mucibince, ayrı ayrı kum taneleri halinde kalmaktan ve rüzgâr tarafından dağıtılmak tehlikesine maruz bulunmaktan kurtarır; ayni müşterek maksat için akıp giden bir ırmağın biribirine karışmış zerreleri haline koyar.

Umumî hayatın inkişafı için muharrik kuvvetlere ihtiyaç vardır. Halkın umumî işlere alâkadar olması ve tenkit ve düşüncelerini bildirmesi, bu kuvvetlerin öz kaynaktan teminine imkân verir.

Şükrü Kayanın dediği gibi, bu tarz da bir rejimde devamlı bir referandum mahiyeti de vardır. Yani yapılan işler hakkında halktan mütemadiyen rey ve hüküm toplanıyor, ayni zamanda da kanunî teşebbüs esası muhafaza olunuyor.

Demokrasi nâmına bazı memleketlerde çok çirkin manzaralar görüyoruz. Hususi menfaat, siyasi hırs ve taassup sevkile biribirine saldıran vatandaşlar, İspanyada bütün bir milletin intiharı manzarasını arzediyor, başka bazı memleketlerde üstü kapalı bir çete muharebesi devam edip gidiyor.

Şükrü Kayanın izah ettiği Atatürk rejimi, bu nevi demokrasi tezahürlerile karşılaştırılacak olursa bilhassa seri inkişafa mühtaç olan bir memlekete temin edeceği fayda ve menfaatler derhal farkedilir. Nitekim tarih ölçülerile bir an demek olan on beş senelik bir devrede vücuda gelen eserler bunun canlı bir delilidir.

Tatbikat meseleleri

Yalnız millet arasında kum taneleri vaziyetine benzer vaziyetleri tasfiye etmek, vatandaşları umumî hayata tamamile bağlamak, serbest tenkitlere müsait şartları tahakkuk ettirmek için halli lâzımgelen birtakım mühim tatbikat meseleleri vardır. Ancak o zaman demokratik rejimimizin amelî faydaları bütün millet tarafından tamamile duyulur ve umumî hayatımızın umumî verimi artar. Bu tatbikat meselelerini yarınki yazımızda gözden geçireceğiz.

Ahmet Emin YALMAN

Avrupa Sulhünün Düğüm noktası

[Başı 1 incide]

nu kabul etmemek emrini almış olduk ları beyan edilmektedir.

Hitler yeni bir darbe hazırlamıyormuş!

Berlin, 82 (A.A.) — Havas ajansından: Yarı resmî mahafil, Führerin yeni bir darbe hazırlamak üzere hariciye, iktisat nezaretleri erkânı ile ordu rüesasını Berchtesgaden'de toplanmıya davet etmiş olduğu haberini tekzip etmektedir. B. Hitler, Noel tatillerini pek hususî bir surette geçirmiş ve yanında siyasî veya resmî hiç kimse bulunmamıştır.

Sancak Ve zihniyetler

[Başı 1 incide]

bir taraftan, Ankara teahhütlerini tatbik etmemek, diğer taraftan, Sancak Türklüğünü dağıtarak karıştırmak, temsiller ve hicretlerle bu teahhütleri davacısız bırakmak!

On beş yıldanberi Türkiye gazeteleri bu politikayı hâdise hâdise takip ettiler. Fakat bir kusurları olmuştur: Hâdiselerin mesuliyetini dost Fransada değil, merkezden uzaktaki sömürge memurlarının kötü niyetlerinde aramak!

Türk gazeteleri iki memleket arasında dostluk kurulacaksa ve kuvvetlenecekse, ilk şart, onu bu zihniyetlerin tesirinden kurtarmak olduğunu boş yere iddia edip durdular.

On beş yıldanberi devam eden bu neşriyatın Fransız kamoyuna aksettirilmemeiş olduğunu biliyoruz. Fakat onlardan günü gününe mesul hükûmet makamlarının haberdar edilmemesine imkân var mıdır? Asla! Sancakta tezahürlerini gördüğümüz zihniyet, şüphesiz mahallî değildi.

Bunun da merkezde bir kaynağı olmak lâzımdı. Fransa ve Türkiye dostluğunu istiyenler ve yeni Türkiyeyi anlamış olanlar vardır. Fakat, yeni Türkiyeyi anlamak istemiyenler ve bizi, dostluğun kuru edebiyatı ile avutup ondan sadece kendi hesaplarına menfaatlenmek istiyenler de vardır.

Her şeyi bir tarafa bırakınız, Paris ve Suriye, Lübnan ve Sancak meselesi ile uğraşıp duranlarm 1921 Ankara anlaşmasının ne olduğunu bilmediklerine hükmeder misiniz? Suriye delegasyonu ile müzakereleri idare eden M. Vienot, muahede esaslarını hazırlarken Sancağı unutmuş değildir... Bilâkis, Sancakta on beş yıldanberi takip edildiğini gördüğümüz politikayı tamamlamak istemiştir. Bir taşla iki kuş vurmak tabirini kullanmamıza müsaade ediniz.. M. Vienot bu suretle, hem Sancağı Türksüzleştirecek, hem de Suriye madencilerine Lübnan acısını unutturmak için bir tağvizde bulunmuş olacaktı.

Şu gülünç mantık: "Ya neden on beş senedenberi Sancak davasının üstüne düşmediniz." M. Vienot tarafından Cenevrede, ilham eseri olarak bulunmamıştır. Daha Cenevre yolunda iken birçok Fransız gazetelerinin bizi inandırmak istemelerine rağmen, M. Vienotnun şahsında, iki dost devlet arasındaki bir anlaşmazlığı dürüst, samimî olarak halletmiye uğraşır bir delege değil, kendi eseri olan Suriye muahedesini müdafaaya gelen bir avukat bulacağımızı seziyorduk. Sancak davasını kapatmak için bir Araplık — Türklük davası açmayı düşünenler bizi kâh Suriye Arapları ile, kâh Milletler Cemiyeti ile çarpışmıya bırakarak düşüncelerini delkü temaslardan uzak tutacaklarını ve belki de enternasyonal ihtilâflar telkinleriyle Türkiyeyi ısındıracaklarını tasavvur edenler o zihniyette olanlardı.

Suriye muahedesi müellifinin bildiği şeyler bunlardı. Bilmediği şey ise şefinden son vatandaşına kadar Kamalist Türkiyenin kendisiydi. Bizler, şeref ve hak davalarını başarmayı bilen insanlarız. Ve bu hususta bütüncüyüz.

Yeni Türkiyenin, ona karşı söz tutulur, onun hakkına hiyanet edilmez ve kuvvetli bir devlet olduğu fikrine halel verecek en küçük nokta ile, en büyük hâdise arasında fark görmeyiz. Türkiyede Osmanlı tavizcilerinin hatırası senelerdenberi, şiddet ve nefretle titrenmeksizin anılmaz.

Yarın, öbür gün Cenevreden, veya daha önce, neler geçtiğini bilmiyoruz. Kat'î emniyetimiz olan bir şey varsa, o da, Sancak davasının hak ve ahti esaslerından ayrılmaksızın ve onların yeni zaruretlerine tamamen uygun olarak halledilmesi mukarrer olduğudur. Ve yukarıdanberi bahsettiğimiz menfî zihniyetin bu hal ve tesviyede asla işe yaramıyacağıdır.

Fransa - Türkiye dostluğunun halledilmemek için bahane olarak kullanılacağı değil, halledilmek suretiyle temelleşeceği nazik bir mesele karşısındayız.

Denizlide Şiddetli Soğuklar

Denizli, (Tan) — Soğuklar bütün şiddetile devam ediyor. Odun fiyatları oldukça yüksektir. Evvelce 30 kuruşa verilen bir merkep yükü odun bu sene 50 kuruştur.

Üstat Akifin cenazesi eller üzerinde taşınıyor

M. Akifin cenazesi gençliğin elleri üzerinde kaldırıldı

Üstat Akifin cenazesi, Beyoğlu hastanesinden otomobil ile alınmış, Beyazıt camiine getirilmiştir.

Merasime buradan başlanmıştır. Öğle namazından sonra cenaze namazı kılınmıştır.

Üstadın tabutu Türk bayrağına sarılmıştır. Cenazeye Mehmet Akifi tanıyan bir çok şair ve edipler, Üniversite profesörlerinden bazılarile Üniversite talebeleri ve diğer mektep talebeleri gelmişlerdir.

Gençler, tabutu musalla taşından elleri üzerlerinde kaldırmışlardır. Üniversite gençleri, tabutun cenaze arabasma konmasma razı olmamışlar ve mezarma kadar el üstünde götüreceklerini söylemişlerdir.

Büyük şairin tabutu bu suretle, havanın karlı olmasma rağmen, eller üzerinde Edirnekapıya götürülmüştür. İki genç, tabutun önünde Universite Edebiyat Fakültesi talebe kurumunun çelengini taşımıştır.

Büyük bir kalabalık

Cenazeyi, ekseriyetini gençler teşkil eden büyük bir cemaat takip etmiştir. Fatih semtinde de bazı mektep talebeleri yollara dizilerek, Akif merhumun cenazesini saygı ile karşılamışlardır.

Cenaze, Beyazıt — Şehzadebaşı — Fatih — Edirnekapı caddesinden geçerken halk, şapkasını çıkararak son hürmet eserini göstermiştir.

Merhumun defnedildiği yer, Edirnekapıda Şehitlik karşısındaki kabristandır. Burada eski dostlarından ve Üniversite profesörlerinden merhum Naim yatmaktadır. Üstadın makberesi, onun yanmdadır. Biraz daha ileride merhum şair Süleyman Nazifin makberesi vardır.

Tabut mezara inerken

Üstadın tabutu, makberesinin yanına indirilmiş, etrafını gençler çevirmiştir. Burada Menemen âbidesini yapan heykeltraş Ratip Aşir, büyük şairin yüzünün alçı ile maskini almıştır. Ratip Aşir, bu maskten büyük şairin heykelini yapacaktır. Merhumun kabri başmda son merasim yapılmış, çelenkler konmuştur.

İstiklâl marşı söyleniyor

Bundan sonra gençler ve mezar başında bulunanlar hep bir ağızdan şairin İstiklâl mücadelesinde en büyük ve ebedî eseri olan İstiklâl Marşını, derin bir heyecanla söylemişlerdir. Bu dakikalar çok yüksek duygular içinde geçmiştir.

Müteakiben Üniversiteli gençler, çok samimî hitabelerde bulunarak İstiklâl Marşı ve Çanakkale destanı şairinin yüksek ve temiz duygularından, memlekete olan hizmetlerinden, Türk edebiyatındaki varlığma, Türkün kalbinde daima yaşıyacağından bahsetmişler, Çanakkale destanını okumuşlardır.

Gençler, büyük şairin mezarının da kendileri tarafından yapılacağını ve her sene öldüğü günün yıldönümünde mezarm ziyaret edileceğini ve bir ihtifal yapılacağını söylemişlerdir.

Bundan sonra cenazede hazır bulunanlar büyük bir teessür içinde kabirden ayrılmışlardır.

Merhumun kederli ailesine ve damadı bulunan arkadaşımız Ömer Rızaya tekrar taziyetlerimizi beyan ederiz.

Zengin olmak Hulyasına Kapılan sütçü

Ahmet isminde bir sütçü zengin olmak hülyasına kapılarak tuhaf bir macera geçirmiştir.

Senelerdenberi Halkalı çiftliğinden süt alıp satmakla hayatını kazanan bu adam, kısa bir müddet önce Ikitelli köyüne gitmiş, Halkalı çiftliği hissedarlariyle buluşarak çiftliği satın alacağını söylemiştir.

Yapılan pazarlıkta uyuşmuşlar, istenilen pey akçesini veremediği halde mal sahipleri böyle yağlı bir müşteriyi kaçırmamak için beraberce yola çıkarak Bakırköyüne gelmişlerdir. Iş, Bakırköy noterliğinde meydana çıkmış ve Ahmet, hülyasına kavuşamadan emniyet müdürlüğüne teslim edilmiştir.

Muş civarında 2 kişi boğuldu

Muş, (TAN) — Buradan 40 kilometre ötedeki Kibiyan ve Marnik köyleri arsmdan geçen Karasunun üzerinde köprü olmadığmdan, halk tehlikeye katlanarak bu suyun içinden geçmek mecburiyetindedir.

Kibiyan köylü 55 yaşında Bedri ile 12 yaşında Perişan isimli bir kız araba ile bu suyu geçme kisterlerken boğulmuşlardır

Bu gibi kazalara nihayet vermek için Karasu üzerine bir köprü kurulması temenni olunmaktadır.

Köşk'te Verilen Müsamereler

Aydm, (TAN) — Köşk kamunu C. H. Partisinin himayesi altında bulunan Gençler Birliği azası "Kozan oğlu,, piyesini temsil etmişlerdir.

Müsamerede, aydm Halkevi bandosu da bulunmuştur. Ayrıca deve güreşleri yapılmıştır. Gerek bunun ve gerek müsamerenin hasılatı ile, Köşk Parti Kurağma bir salon ve sahne ilâve olunacaktır.

Istanbul 3 üncü Icra Memurluğundan: Mahcuz ev eşyası 30 - 12 - 936 tarihine tesadüf eden çarşamba günü saat on iki ile on üç arasında Beyoğlu Müeyyetzade mahallesi Lülecihendek sokağında 128/130 numaralı apartmanda satılacak ve kıymeti muhamminesinin yüzde yetmiş beşini bulmadığı takdirde ikinci arttırması 31 - 12 - 936 perşembe günü ayni mahal ve saatte yapılacağı ilân olunur. (28675)

Istanbul 2 nci Iflâs Memurluğundan: Müflis pamuk ve nebati yağlar anonim şirketi masasına müracaat eden Ziraat Bankası Istanbul şubesinin kaydettirmiş olduğu alacaktan (192.813,24) yüz doksan iki bin sekiz yüz on üç lira yirmi dört kuruşun adiyen kayit ve kabulüne ve fazla istenen 2176,20 iki bin yüz yetmiş altı lira yirmi kuruş alacak talebinin reddine iflâs idaresince karar verilmiş ve sıra defteri bu suretle düzeltilmiş olduğu ilân olunur. (28673)

Yılbaşı Münasebetile

Hediye almak arzusunda bulunanlara

Her halde, Beyoğlunda

KARLMAN PASAJI'nı

ziyaret etmelerini tavsiye ederiz.

Gezilmesi serbest olan bu pasajda hem dört tarafı seyrederek gezebilir, hem de kolaylıkla intihap ve mübayaa edebilirsiniz.

Bu büyük mağazada herkese ve her keseye elverişli

1001 Çeşit Eşya Vardır

Bu sene teşhir edilen

OYUNCAKLARIN

hiçbir yerde tesadüf edemiyeceğiniz zengin ve müntahap çeşitleri vardır.

Kalabalığa maruz kalmamak ve mübayaatınızı rahatça yapabilmek için sabahları tercih ediniz.

Yılbaşı münasebetile, mağazamız bugünden itibaren gece saat 9 a kadaraçıktır.

En makbul ve en kıymetli

YILBAŞI Hediyesi EXAKTA Fotoğraf makinesidir

Kuvvetli bir objektif
Doğru mesafe âyarı
Çabuk bir kapayış

Fotoğraf hususunda en güç beğenenlerin bile aradıkları bütün evsafı haiz en mükemmel ve dakik bir fotoğraf makinesidir.

Satış yeri:

Beyoğlunda Sümer sineması yanında Foto ISKENDER Tel. 49224

Türkiye için yegâne acentalığı:

U. J. REFORZO Galata Çituris Han No. 3 - 4

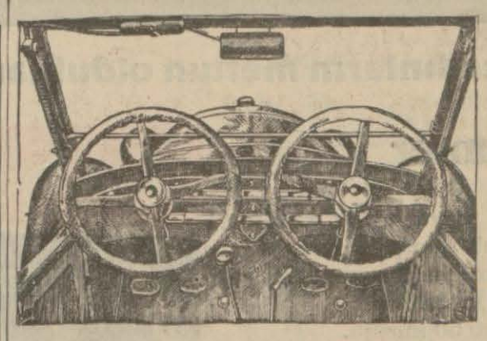

Fikri Tevfik Kardeş

OTOMOBİL VE MAKİNİST OKULU

TAKSİM - STADYOM

3 aylık yeni devre 11 ikincikânunda başlıyacaktır. Şoför olacaklar şimdiden müracaat edebilir. Amatörler: Teorik ve pratik geçirecekleri imtihanlara hazırlanır. Program isteyiniz. Telefon: 42508

Sigara ve Pipo meraklılarına müjde

Dünyanın her tarafında rağbet gören

STANDART OLDENKOTT PİPOLARI

En müşkülpesend müşterilerini memnun edecek derecede çeşidi mevcuttur. Bir tecrübe kâfidir.

Halis Bruyere köklerden yapılmış ve içi son sistem madenî filtreli SİGARA AĞIZLIKLARI gelmiştir.

İstanbul, Sultanhamam Kebapçı karşısında

PİPO PAZARI

Anadoludan arzu edenlere tediyeli gönderilir.

Ziyaret ediniz.

125 kuruş mukabilinde hem bir uçağa sahip olmak hem de Uçakçılık öğrenmek isterseniz

TAKSİM' deki TÜRK MODEL UÇAK SERGİSİNİ GİRİŞ SERBESTTİR

İstanbulda Hava Gazı ve Elektrik ve Teşebbüsatı Sınaiye Türk Anonim Şirketi

Mühim ilân

İstanbul Hava Gazi ve Elektrik ve Teşebbüsatı Smaiye Türk Anonim Şirketi memurinin 1936 senesine aid "kül„ renkte ve "müstatil„ şekilde hüviyet kartlarının 1 Ikincikânun 1937 den itibaren iptal edilerek 1937 senesi için muteber olmak üzere "turunç„ renkte ve "müstatil„ şekilde kartlarla tebdil edileceğini muhterem müşterilerine arzeder.

Mezkûr kartların baş tarafında şirketin unvanı yani "ISTANBULDA HAVA GAZI VE ELEKTRIK VE TEŞEBBUSATI SINAIYE TURK ANONIM ŞIRKETI„ ve eğri olarak 1937 ibaresi yazılıdır.

Bu evsafı muhtevi olmıyan kartlar usulüne gayri muvafık addedilerek hâmilleri hemen polise ihbar olunmalıdır. Şirket, müşterilerin işbu ihbarnameye riayet etmemelerinden tevellüt edebilecek olan neticeler için her mes'uliyeti şimdiden reddeyler.

Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketi

Mühim ilân

Tesisatı Elektrikiye Türk Anonim Şirketi; memurinin 1936 senesine ait "pembe„ renkte ve "müstatil„ şekilde hüviyet kartlarının 1 ikincikânun 1937 den itibaren iptal edilerek 1937 senesi için muteber olmak üzere "mavi„ renkte ve "müstatil„ şekilde kartlarla tebdil edileceğini muhterem müşterilerine arzeder.

Mzkûr kartların baş tarafında şirketin unvanı yani "TESISATI ELEKTRIKIYE TURK ANONIM ŞIRKETI„ ve eğri olarak 1937 ibaresi yazılıdır.

Bu evsafı muhtevi olmıyan kartlar usulüne gayrimuvafık addedilerek hâmilleri hemen polise ihbar olunmalıdır. Şirket, müşterilerinin işbu ihbarnameye riayet etmemelerinden tevellüt edebilecek olan neticeler için her mes'uliyeti şimdiden reddeyler.

Türk Anonim Elektrik Şirketi

Mühim ilân

Elektrik Şirketi, memurinin 1936 senesine ait "yeşil„ renkte ve müstatil şekilde hüviyet kartlarının 1 Ikincikânun 1937 den itibaren iptal edilerek 1937 senesi için muteber olmak üzere "pembe„ renkte ve müstatil şekilde kartlarla tebdil edileceğini muhterem müşterilerine bildirir.

Mezkûr kartların baş tarafında şirketin ünvanı yani "TURK ANONIM ELEKTRIK ŞIRKETI„ ve eğri olarak 1937 ibaresi yazılıdır.

Bu evsafı muhtevi olmıyan kartlar usulüne gayrimuvafık addedilerek hâmilleri hemen polise ihbar olunmalıdır. Şirket, müşterilerinin işbu ihbarnameye riayet etmemelerinden tevellüt edebilecek olan neticeler için her ms'uliyeti şimdiden reddeyler.

İstanbul Belediyesi İlânları

Haseki Hastanesinin Fakülte seririyatı için 3 kalem Elektro Kardiyoğram ve malzemesi pazarlığa konulmuştur. Bunların hepsine 124 lira bedel tahmin olunmuştur. Evrakı Encümen kaleminde görülebilir. Isteklilerin 930 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 4/1/937 pazartesi günü saat 14 de Daimî Encümende bulunmalıdırlar.

(B.) (3834)

Sahibi: Ahmet Emin YALMAN - Umumi Neşriyatı idare eden: S. SALIM
Gazetecilik ve Neşriyat Türk Limitet Sirketi. Basıldığı yer TAN matbaası

Avrupaya talebe gönderiliyor

Maden Tetkık ve Arama Enstitüsü Genel Direktörlüğünden

1 — Maden mühendisi yetiştirmek üzere müsabaka ile Avrupaya "20" talebe tahsile gönderilecektir. İsteklilerin aşağıdaki şartları haiz olması lâzımdır.

A — Türk olmak.

B — Maden ocaklarında çalışabilecek kabiliyette ve sıhhati tam olmak, "Sıhhi muayene Ankarada yapılacaktır.„

C — Lise mezunu olup Fransızca, Almanca, İngilizce dillerden birisini okuyup yazabilmek.

D — Yaşı 18 den aşağı 25 den yukarı olmamak.

2 — Müsabaka imtihanı Ankarada M. T. A. Enstitüsünde 25 İkincikânun 1937 günü yapılacaktır. Açılacak müsabaka imtihanında kazanmış olmakla beraber gönderilecek talebelerin ihraz ettikleri derece itibarile "20" arasında bulunmak şarttır.

3 — İmtihan: Hesap, hendese, cebir, mihanik, fizik, kimyadan ve yukarıda yazılı dillerden birinden yapılacaktır.

4 — Tahsile gönderilecek olanlar, ileride tahsil müddetleri kadar mecburî hizmete tâbi olduklarından, bu hususta mükellefiyetlerini tevsik etmek üzere bir taahhütname verecekler ve bunun içinde muteber kefil gösterecekleridir.

5 —İstiyenlerin nüfus hüviyet cüzdanını, hüsnühal varakasını, mektep şehadetnamesini veya bunların tasdikli birer suretlerini 4 kıt'a fotoğraf ve dilekçelerini 21/1/1937 Perşembe günü akşamına kadar Ankarada M. T. A. Enstitüsü Genel Direktörlüğüne göndermeleri ve 22/1/1937 Cuma günü sıhhî muayeneleri yaptırılmak üzere, öğleden evvel Bay Hasan apartımanındaki Enstitü dairesinde bulunmaları ilân olunur. (2119) (3673)

Adapazarı Belediyesinden:

Adet	
1	Trifase cereyan transformatörü 75 KVA. 3150/380-220 V. 50 Periyot.
2	Yağ banyolu üç kutuplu 200 A. anahtar ve Dizjönktöriyle beraber.
18	Tek kutuplu tefrik anahtarı 200 A.
6	Yüksek tevettür için üç kutuplu 200 A.
6	Yüksek „ „ boru şekli sigorta ve hamili.
2	Primer Dizjönktör 10 A.
40	Diyazet sistemi havaî hat sigortası ve teferrüatı 50 ve 35 mm. den (1000) Kg. bakır tel.

Yeniden açık eksiltme ile mübayaasına karar verilmiş olan yukarıda cins ve miktarı yazılı Transformatör ve teferrüatına şartnamesi mucibince talip olanların 11 İkincikânun 1937 Pazartesi günü saat 15 de Adapazarı Belediye Encümenine müracaat etmeleri ve 120 liralık muvakkat teminat parası tediye veya bu miktarda banka teminat mektubunu ibraz etmeleri ilân olunur. (3812)

İstanbul Gümrük Başmüdürlüğünden:

Başmüdürlük servislerile İstanbul İthalât gümrüğünün Galatada Rıhtım caddesinde yeni gümrük binasına nakillerine başlanmıştır. Alâkadarlar nakil vaziyetini gümrüklere asılmış olan ilânlardan öğrenebilirler.

(3821)

Devlet Basımevi Direktörlüğünden:

Basımevimizin bir yılda çıkardığı tahminen 95 - 100 bin kilo kadar en çok beş santim genişliğindeki kırpıntı kâğıtları açık arttırma ile satılığa çıkarılmıştır.

İhale 6/1/1937 çarşamba günü saat 15 de Basımevinde yapılacaktır.

İsteklilerin arttırma çağından önce % 7,5 ilk pey akçesi olan 75 lirayı vezneye yatırması gerektir.

Şartname Ayniyat Muhasipliğinden alınabilir. (3657)

1937 yılbaşı

Hava Kurumu Büyük Piyangosu

Büyük ikramiyesi 500.000 Liradır.

Ayrıca : 200.000, 150.000, 100.000, 70.000, 60.000 50.000 30.000 20.000

Bayilerde bilet bulamıyan müşterilerimizin Piyango Direktörlüğü gişesile Galatasaray mektebi yanındaki gişemize müracaat etmeleri rica olunur.

Keşide Yılbaşı gecesi yapılacaktır.

Biletler (2,5), (5) ve (10) Liradır...

Vakit kaybetmeden hemen biletinizi alınız...

Kandilli Kız Lisesi Satınalma Başkanlığından:

Miktar		Muhammen Fiyatı K. S.	Tutarı L. K.	Cinsi
3000	Kilo	5	150	Lâhana
3000	„	4	120	Pırasa
3500	„	6	210	İspanak
2000	„	7	140	Taze Bakla
300	„	3	9	Pancar
1500	Tane	9	135	Baş İnginar
2000	„	7	140	Orta İnginar
1000	„	14	140	Karnabahar
2500	„	0,75	1.41	Yeşil Salata
10000	„	3	300	Limon
3000	„	3	90	Marul
1500	Demet	0,75	11.25	Kırmızı turp
1500	„	1	15	Taze Soğan
			1479	

Okulumuzun Mayıs 937 sonuna kadar olan yaş sebzesini 7/1/937 Perşembe günü saat 14,30 da İstanbul Liseler Muhasebeciliğinde açık eksiltmesi yapılacaktır. İlk teminat 110 lira 92,5 kuruştur. Miktar ve muhammen bedelleri ile cinsleri yukarda gösterilmiştir. Şartname mektepten görülür. Girecekler belli gün ve saatte vesaik ve ilk teminat makbuzlarile Komisyona gelmeleri.

(3717)

KARYOLALAR

Fabrika fiatına satılıyor

Asrî Mobilya Mağazası AHMED FEVZİ

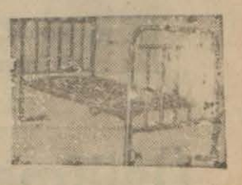

İstanbul, Rızapaşa yokuşu No. 66 Tel. 23407

ince ve kibar kadınların meftun oldukları Türkiye ve bütün Şarkta eşi olmıyan

HASAN

ITRIYATI

Kremler

Cildi temizliyen ve beyazlatan, çirkinleri güzelleştiren, ihtiyarları gençleştiren yağsız kar ve yağsız acıbadem, yağlı acıbadem, yarı yağlı gene gece Hasan kremleri.
Tüp 25, Vazo 50 kuruşa.

Ruj ve allıklar

Yağlı ve yağsız rujları kadınlara mukavemet edilmez bir güzellik verir. 60 kuruşa Blondinet, Mandarin, Brünet.
Hasan allıkları 35 kuruşa.

Pudra'ar

Origan kokulu, günlerce sabit beyaz, Ork, Ork roze, pembe 1 - 2, Raşel 1 - 2, natürel, Kadınların mabudesi Hasan Pudraları kutusu 30, büyük 50 kuruşa.

Briyantinler

Saçları parlatan, düzgünleştiren, ince koku - lu yağlı ve yağsız adragana ve likid nevilerile gençlerin ve kadınların hayat arkadaşı Hasan Briyantinleri 35 - 40 - 50 kuruşa.

Lâvantalar

Yasemin, Leylâk, Menekşe, Şipr, Karyoka, Nergis, Fulyalar, Bahar çiçekleri, La Rumba, Pompadur, Dağ çiçekleri, Kukarça, Nadya, Suar de Paris, Lâle, Revdor, Kadıneli, Amber, Pupi, Şanel, Zambak, Origan, Neroli kokuları
25 - 50 - 100 kuruşa Hasan Lavantaları

95 dereceli limon çiçekleri Hasan ve 75 de - receli Nesrin kolonyalarile losyonları, sürme ve sabunları, saç, diş ve tıraş müstahzaratı, çi- çek ve gül su ve yağları. (Hasan Deposu. An- kara, Beyoğlu, Eskişehir, Beşiktaş ve Istanbul merkezi.)

Sigara da içseniz
RADYOLİN
Diş macunu kullanıyorsanız, dişlerinizin daima temiz, daima beyaz, daima sağlam kalacağına emin olabilirsiniz

RADYOL LİN RADYOL LİN

Diş macunlarının en tesirli ve en nefisidir.
Daima Radyolin

— Ooooh!... Türk Antrasiti sayesinde az kömürle çok hararet ve rahatlığa kavuştuk!...

Müz'iç Bogaz Agrıları
Kışın birçok insanları rahatsız eder. Yutkunmakta zorluk ve ıztırap çekerler.
AKRİDOL
Boğaz ve bademcik iltihaplarını pek çabuk geçirir. Soğuk algınlığından, Grip ve Nezleye yakalanmaktan bizleri korur.
Her eczanede bulunur. 15 tanelik kutusu 35, 40 tanelik kutusu 70 kuruştur.

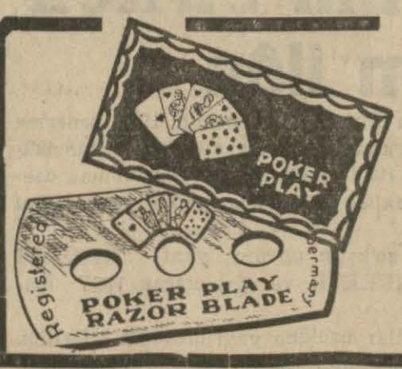

POKER
Tıraş bıçağı yerine başka bir bıçak verirlerse aldanmayınız.
Israrla POKER PLAY Tıraş bıçaklarını isteyiniz.

7 GÜN Yılbaşı Sayısında:

Hüseyin Cahit
Gazeteciliğin içyüzünü anlatıyor

Reşat Nuri
"ESKİ HASTALIK" ismindeki en yeni Romanına Başlıyor

Faruk Nafiz
En güzel şiirini neşrediyor

Burhan Tan
Ortaya yepyeni tarihî bir vesika atıyor

İbrahim Alâettin
Hayâ Duygusunu tahlil ediyor

TOPKAPI MÜZESİ MÜDÜRÜ
Tahsin Öz
Türk çiniciliğinin tarihini anlatıyor

Nizamettin Nazif
Herkesi suratını ayar etmeğe davet ediyor

Daha o kadar canlı yazı ve resimler var ki... saymakla bitirmek kabil değil!..

44 SAYFA
10 Kuruş

Tenvirat reçetesi No. 6

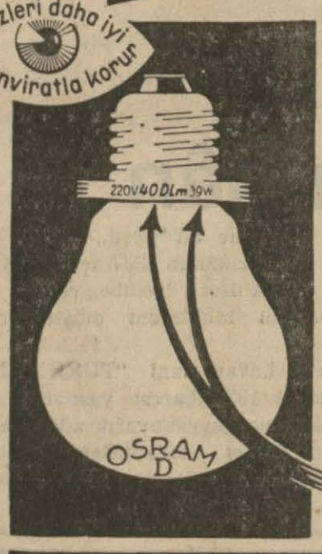

Elektrik ampulu alırken aydınlık kabiliyetinin ve sarfiyatının Vat ile gösterilmiş olmasına dikkat ediniz. Bu suretle tenviratın size ne derece ucuza maloldu- ğunu anlarsınız. Osram D lam- balarının üç tarafında ve am- balajının üzerinde bol ziyanın teminatı gösterilmektedir: DLm Dekalumen W Vat sarfiyatı.

Dekalumenli
OSRAM-D
ampullarının Vat sarfiyatı asgarî derecededir.

Üşütmenin, Grip, Nezle, Baş ve Diş Ağrılarının kat'î ilâcı KESKİN KAŞELERİDİR Bahçekapı Salih Necati